

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MİLLİYETÇİLİK KAVRAMI:
CUMHURİYETİN İLK DÖNEMLERİNDE
YAYINLANAN TÜRK SPOR DERGİLERİ
ÖRNEĞİ (1930-1940)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Burak BÜYÜKGÜLLÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Ayhan DEVER

ORDU – 2020

ONAY

Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Burak BÜYÜKGÜLLÜ tarafından hazırlanan ve Doç. Dr. Ayhan DEVER danışmanlığında yürütülen “Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyetin İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940)” adlı bu tez, jürimiz tarafından .../.../2020 tarihinde oybirliği/oyçokluğu ile Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Programında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ayhan DEVER

Başkan : İmza....

Jüri Üyesi: İmza.....

Jüri Üyesi: İmza.....

ONAY

.../.../2020 tarihinde enstitüye teslim edilen bu tezin kabulü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun .../.../2020 tarih sayılı kararı ile onaylanmıştır.

.../.../2020

İmza

Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Burak BÜYÜKGÜLLÜ

TEŞEKKÜR

Değerli bilgi ve deneyimleri ile bana yol gösteren, yardımlarını esirgemeyen ve bu çalışmanın şekillenmesinde büyük emeği geçen kıymetli hocam Doç. Dr. Ayhan DEVER'e,

Akademik alanda devam etmem ve çalışmalar yapmam konusunda beni destekleyen lisans ve yüksek lisans ğrencisi olduğum değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ercüment ERDOğAN'a,

Desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Aileme sonsuz teőekkürlerimi sunarım...

BURAK BÜYÜKGÜLLÜ

Temmuz, 2020

ORDU

ÖZET

MİLLİYETÇİLİK KAVRAMI:

CUMHURİYETİN İLK DÖNEMLERİNDE YAYINLANAN TÜRK SPOR DERGİLERİ ÖRNEĞİ (1930-1940)

Amaç: Sporun özellikle birleştirici, kaynaştırıcı özelliklerinden hareket ederek Cumhuriyet'in ilk yıllarında yayınlanmaya başlayan spor dergilerinde yer alan vatan ve millet sevgisi, yurttaşlık bilincine yönelik ifadelerin ortaya konmaya çalışılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında yayınlanan Türk spor dergilerinde milliyetçilik kavramını incelemek amacıyla içerik analizi kullanılmış ve ortaya çıkan kavramlar örnek verilerek yorumlanmıştır.

Bulgular: Araştırmada 791 sayı olan Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk dönemlerinde yayınlanmış Türk spor dergilerinde milliyetçilik kavramı üzerine incelemeler yapılmıştır. Konu ile ilgili incelemeler sonucunda toplamda 628 yazılı metine ve görsellere ulaşılmıştır. Araştırmacı tarafından dönemin şartlarına bakılmış, milliyetçilik kavramları ve spor ile milliyetçilik arasındaki ilişkiler araştırılmış ve sporda milliyetçiliği niteleyen konular belirlenmiştir. Bunun sonucunda elde edilen 628 metin değerlendirilerek önemli görülen temel konular ve kelimeler kategorize edilmiş ve 18 maddelik konu başlıkları oluşturulmuştur.

Sonuç: Yapılan çalışmada Türkiye Cumhuriyeti'nin 1930 ile 1940 yılları arasında yayınlanan Türk spor dergileri incelenmiş, sporda milliyetçiliği niteleyen 18 konuya ulaşılmış ve yorumlanmıştır. Spor bireylere milliyetçiliği aşıl原因an, bireylerde vatan ve millet sevgisini artıran bir unsur olarak görülmüştür. Sporda milliyetçilik, bireylerin ülkesini diğer ülkelere karşı temsil etmesini, tanıtmalarını, güçlü ve üstün göstermesini ve aynı zamanda vatanını müdafaa etme konusunda bireyleri asker olarak yetişmesini sağlayan düşünce olarak görülmüştür. Türkiye'de 1930-1940'lı yıllarda sporun bireylere milliyetçi duygular ile yaptırıldığı ve milli duyguların canlandırılması için yaygınlaştırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Milliyetçilik ve Spor, Vatan Sevgisi, Millet Sevgisi, Vatan Müdafaası

ABSTRACT

NATIONALISM NATION:

SAMPLE OF TURKISH SPORTS JOURNALS PUBLISHED IN THE FIRST YEARS OF THE REPUBLIC (1930-1940)

Aim:The aim of this study was to determine the expressions about patriotism and citizenship consciousness in sports magazines that started to be published in the first years of the Republican period.

Material and Method:The concepts of nationalism in the Turkish sports magazines were analyzed using content analysis and were interpreted with examples.

Results:The concepts of nationalism in the Turkish sports magazines consisting of 791 issues were examined.A total of 628 written texts and images were reached.The researcher focused on the conditions of the period and tackled the concepts of nationalism and the relationship between sports and nationalism and identified issues characterizing nationalism in sports.A total of 628 texts were evaluated, and key topics and words were categorized, and 18-item topics were developed.

Conclusions:This study examined the sports magazines published between 1930 and 1940 in the Republic of Turkey and reached and interpreted 18 topics describing nationalism in sport. Sport instills nationalism and patriotism in people.Nationalism in sport enables athletes to represent their country and show its superiority to other countries and turns citizens into soldiers who are ready to defend their homeland.Results show that sports have instilled nationalistic sentiments in athletes, who performed sports with patriotic and nationalistic feelings between 1930 and 1940 in Turkey.

Keywords:Nationalism and Sport, Patriotism, Love of Nation, Homeland Defense

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

İÇ KAPAK SAYFASI.....	
ONAY.....	
TEZ BİLDİRİMİ.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
SİMGELER VE KISALMALAR DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL KAVRAMLAR.....	3
2.1. Sporun Tanımı.....	3
2.2. Millet Kavramı.....	5
2.3. Milliyetçilik Nedir?.....	6
2.4. Milliyetçilik Kuramları.....	9
2.4.1. İlkçi Yaklaşım.....	9
2.4.2. Modernist Yaklaşım.....	10
2.4.3. Etno-Sembolcü Yaklaşım.....	11
2.5. Milliyetçiliğin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi.....	11
2.6. Dünya Genelinde Milliyetçilik.....	14
2.6.1. Almanya'da Milliyetçilik.....	16
2.6.2. Fransa'da Milliyetçilik.....	20

2.6.3.	Türkiye’de Milliyetçilik	22
2.7.	Milliyetçilik ve Paramiliter Örgütler	26
2.7.1.	İngiltere’de Paramiliter Örgütler	27
2.7.2.	Almanya’da Paramiliter Örgütler	29
2.7.3.	Türkiye’de Paramiliter Örgütler	30
2.8.	Spor ve Milliyetçilik	33
2.8.1.	Dünyada Sporun Milliyetçilik ile İlişkisi	33
2.8.2.	Türkiye’de Sporun Milliyetçilik ile İlişkisi	44
3.	ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	51
3.1.	Araştırmanın Amacı	51
3.2.	Araştırmanın Kapsamı	52
3.2.1.	Dergilerin Künyesi	53
3.3.	Araştırmanın Yöntem ve Metodolojisi	59
3.3.1.	İçerik Analizi	59
3.4.	Araştırmanın Evren ve Örneklemi	60
4.	BULGULAR	61
4.1.	Cumhuriyet’in İlk Yıllarındaki Türk Spor Dergilerinde Milliyetçilik	70
4.1.1.	Sporun Savaş, Sporcuların ise Savaşçı Olarak Görülmesi	70
4.1.2.	Türk’ün Şerefini Korumak, Milli Şerefi Korumak, Türkiye’yi Temsil Etmek ve Tanıtmak	74
4.1.3.	Vatan Müdafaası, Ülkeyi Korumak	79
4.1.4.	Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek	82
4.1.5.	Koca Türk, Yaşa Türk, Müthiş Türk	85
4.1.6.	Gençlerin Vatan Vazifesi	88
4.1.7.	Milli Değerler, Milli Bayrağı Şeref Direğine Çektirmek ve Milli Marşı Dinletmek	91

4.1.8. Spor ve Vatan, Millet ve Yurt Sevgisi	97
4.1.9. Türk'ün Gücünü Dünyaya Tanıtmak ve Türk'ün Tüm Cihanda Tanınması	100
4.1.10. Sporun Birleştirici Özelliği ve Dostluk.....	104
4.1.11. Sporun Propaganda Aracı Olarak Görülmesi.....	108
4.1.12. Türk Gibi Kuvvetli.....	111
4.1.13. Türk Milletine Övgüler	114
4.1.14. Gürbüz Türk Nesli.....	117
4.1.15. Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü	119
4.1.16. Sporda Şehit	130
4.1.17. Geleceğin Neslini Güçlendirecek, Güçlü Evlatlar Doğurup Yetiştirecek Kadın Sporcular	134
4.1.18. Beynelmillel Spor Müsabakaları.....	137
5. TARTIŞMA ve SONUÇ	141
KAYNAKLAR	155
ÖZGEÇMİŞ.....	160

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 4. 1. Araştırmaya dahil edilen dergilerde milliyetçilik ve milliyetçilikle ilgili olduğu düşünülen konu başlıklarının oransal dağılımı	63
Şekil 4. 2. Dergilerde kullanılan ifadelerin yüzdelik dağılımları	64

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa No
Tablo 3.1. Türk Spor Mecmuasının Künyesi	53
Tablo 3.2. Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuasının Künyesi.....	54
Tablo 3.3. Top: Olimpiyat Türkspor Birleşik Mecmuasının Künyesi.....	55
Tablo 3.4. Türk Spor Kurumu Mecmuasının Künyesi	56
Tablo 3.5. Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuasının Künyesi	57
Tablo 3.6. Stad Mecmuasının Künyesi	58
Tablo 3.7. Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuasının Künyesi	58
Tablo 4.1. Konu başlıkları ve yinleme sayıları.....	62
Tablo 4.2. Türk Spor Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları	65
Tablo 4.3. Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları	66
Tablo 4.4. Top: Olimpiyat-Türk Spor Birleşik Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları	67
Tablo 4.5. Türk Spor Kurumu Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları	68
Tablo 4.6. Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları	69
Tablo 4.7. Stad Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları	69
Tablo 4.8. Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları	70

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

- Akt : Aktaran
ark : Arkadaşları
CHF : Cumhuriyet Halk Fırkası
Md : Müdür
TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK : Türk Dil Kurumu
TİCİ : Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
vb. : Ve benzeri

1. GİRİŞ

İnsan, sosyal bir varlık olduğundan dolayı diğer insanlarla iç içe olmak zorundadır. Bu süreç içerisinde birey yaşamını sürdürebilmek için diğer insanlarla iletişime geçmekte, amaç ve çıkarları doğrultusunda ortak kararlar almakta ve etkileşime girmektedir.

Spor, toplumların bütünleşmesine ve bireylerin sosyalleşmesine yardımcı olan önemli toplumsal kurumlardan bir tanesidir. Spor, takım ruhunu ön plana çıkartmakta, bireylerin kaynaşmasını ve birbirleri ile dayanışma içerisinde olmalarını sağlamaktadır. Toplum bağlarını geliştiren spor, bireylere milli birlik ve beraberlik duygusunu, vatan sevgisini ve ülkesine bağlılığı aşılamaktadır (Dever, 2008).

Sporun özellikle birleştirici, kaynaştırıcı özelliklerinden de hareket ederek Cumhuriyet'in ilk yıllarında yayınlanmaya başlayan spor dergilerinde yer alan vatan ve millet sevgisi, yurttaşlık bilincine yönelik ifadelerin ortaya konma çabası, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çünkü spor genel anlamda vatan ve millet sevgisini daha da ön plana çıkartan, milliyetçilik duygularını harekete geçiren bir olgudur. Bu nedenle erken Cumhuriyet dönemine ait milliyetçilik, vatanseverlik, millet sevgisi gibi anlayışların spor dergilerine ne şekilde yansıtıldığı, dönemin özelliklerini de göz önünde bulundurularak ortaya konmaya çalışılacaktır.

Bu bilgiler doğrultusunda Türk sporunda milliyetçiliğin araştırılması gerektiği ve bu yönde bir çalışma olmadığından dolayı Cumhuriyet'in ilk yıllarında yayınlanmış olan Türk spor dergilerinde milliyetçilik olgusunun incelenmesi ve bu yönde bir çalışma yapılması gerektiği düşünülmüştür.

Bu amaç doğrultusunda araştırmacı Milli Kütüphaneye gitmiş ve yaklaşık 2 ay boyunca erken dönem spor dergilerine yönelik araştırmalar yapmıştır. Dönemin ilk el kaynakları olan Türk Spor Mecmuası (1929-1931–Toplam 104 sayı), Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası (1931-1934–Toplam 186 sayı), Top: Olimpiyat–Türkspor Birleşik Mecmuası (1934-1937–Toplam 148 sayı), Türk Spor Kurumu Mecmuası (1936-1938–Toplam 120 sayı), Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası (1937-1940–Toplam 165 sayı), Stad Mecmuası (1939-1940–Toplam 44 sayı), Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası (1939-1940–Toplam 24 sayı)'na ulaşılmıştır. Bu dergilere içerik

analizi yapılarak çalışmanın amacına uygun olan kavramlar incelenmiş ve milliyetçilik kavramı ve bu kavrama çağrışım yapan ifadeler araştırılmıştır.

Sonrasında ise bu dergilerde içerik analizi yapılmış ve dergilerde milliyetçilik ve milliyetçiliğe vurgu yapan kavramlar araştırılarak açıklanmaya çalışılmıştır.

2. GENEL KAVRAMLAR

2.1. Sporun Tanımı

Spor, modern çağımızın en önemli bedensel etkinliklerinden birisidir. Gün içerisinde yüz binlerce birey, sportif aktivitelerle katılmaktadır. Spor sadece günümüzde değil, insanlık tarihinin her döneminde bireyler için vazgeçilmez bir etkinlik olmuştur (Dever, 2008).

Uzun bir tarihi sürece dayanan sporun, yaklaşık olarak yirmi beş yüzyıllık bir geçmişinin olduğu düşünülmektedir. Sporun bu yirmi beş yüzyıllık geçmişi içerisinde kabul edilen ya da edilmeyen pek çok sayıda tanımının yapıldığı bilinmektedir (Fişek, 1985).

Sporun ortaya çıkmasından bu yana sporun tanımı ile ilgili bir hayli farklı düşünceler ortaya çıkmasına rağmen, sporun tanımları genellikle benzer durumda olduğu görülmektedir (Dever, 2008).

İsa Savaş sporu; bireysel veya takım olarak faaliyet gösteren, bedensel ve zihinsel yeteneklerin oluşumuna katkıda bulunan eğitici ve eğlendirici bir etkinlik olarak tanımlanmaktadır (Savaş'dan Akt: Dever, 2008).

Savaş'ın bu tanımından hareket ederek bireyin özellikle takım halinde yaptığı aktivitelerde, sporun takım ruhunu ön plana çıkarttığını ve sporcuların birbirleri ile dayanışma içerisinde olmasını sağladığını söylemek mümkündür. Milli duygular içerisinde kazanma içgüdüleri ile yapılan sportif faaliyetlerde, sporun takım ruhunu güçlendirmesi ve dayanışma duygusunu geliştirmesi sayesinde başarı elde edilmektedir. Bireylerin birbirleriyle kaynaşmasını sağlayan spor, toplum dayanışmasını artırmakta ve aralarındaki bağları güçlendirmektedir. Böylelikle bireylere milli birlik ve beraberlik, yurt sevgisi aşılanmaktadır.

Spor, bireylerin mücadele azimlerinden yararlanarak yenmek ve başarı elde etmek amacıyla belirli kurallar dahilinde, düzen ve disiplin içerisinde yapılan bir fiziksel aktivitedir (Yalçın'dan Akt: Dever, 2008). Düzenli ve disiplinli bir çalışma ile yapılan sportif etkinlikler, kazanma duygusunu ve mücadele azmini artırarak sporcuların rakiplerine karşı daha başarılı bir şekilde rekabet etmelerini sağlamaktadır.

Spor alanında önemli eserler bırakan Kurthan Fişek'e (1985) göre spor, insanoğlunun yapısında var olan saldırganlığı bastırmakta ve saldırganlık güdüsünü kontrol altına almaktadır. Savaşın yerine spor koyularak barışçıl bir rekabet ortamı oluşturulmaktadır. Fişek'in bu tanımına göre spor, olumsuz bir davranış olan saldırganlığı, olumlu bir yapıya dönüştürerek takımlar veya bireyler arasında barışçıl bir rekabet ortamı sağlamaktadır. Milletlerin savaş yolu ile düşmancıl bir şekilde birbirlerine üstünlük kurma çalışmaları, spor sayesinde barışçıl bir rekabete dönüşmekte ve kazanma duygusu sporda da devam etmektedir.

Fişek bir başka tanımında ise sporu; vatansever, hiyerarşik, otoriter bir ülke tarafından milli birliği oluşturabilen bir araç olarak ifade etmektedir (Fişek, 1985). Devletler, spor sayesinde milli birliği sağlayabilmekte, bireyleri vatansever olarak yetiştirebilmekte ve spora kendi çıkarları doğrultusunda yön vermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün spora bakışı bireylerin bedenen geliştirilmesi ve toplumsal yapının kuvvetlendirilmesi şeklinde olmuştur. Atatürk'ün teorik eğitimin yanısıra beden terbiyesine de büyük önem verdiği bilinmektedir. Atatürk'ün "fikir terbiyesinde olduğu kadar beden terbiyesinde de kabiliyeti artmış ve yükselmiş olan erdemli, kuvvetli bir kuşak yetiştirmek ana siyasetimizin açık dileğidir" (Tezcan, 1982) şeklindeki ifadesi dönemin spor politikalarının, sporun ülkede yaygınlaştırılması ve örgütlenmesi üzerine kurulu olduğunu ortaya koymaktadır.

Kullanılmış olan ifadeler doğrultusunda spor;

- Takım ruhunun ön plana çıkmasını,
- Bireylerin birbirleriyle dayanışma içerisine girmesini,
- Bireylerin birbirleriyle kaynaşmasını sağlayarak toplumsal bağların güçlenmesini,
- Bireylere yurt sevgisinin, milli birlik ve beraberlik duygularının aşılmasını,
- Vatan sevgisi ve vatana bağlılığın artmasını,
- Saldırganlık güdüsünün kontrol altına alınmasını ve barışçıl bir rekabet ortamının oluşmasını,
- Milli birliğin oluşmasını sağlayan bir araç olarak tanımlanabilmektedir.

2.2.Millet Kavramı

Sosyolog Mehmet İzzet, millet kelimesinin Arapça'dan Türkçe'ye geçtiğini ancak anlamının Batı'dan geldiğini vurgulamakta ve kelimenin Arapça anlamını din birliğiyle oluşan insan topluluğu şeklinde açıklamaktadır. Millet kelimesinin Arapça kökenli olduğunu savunan Ayferi Gözeise, kelimenin günümüz anlamına bakıldığında daha çok soy ve dil birliğine dayanan, ortak çıkarları bulunan, aynı çatı altında yaşayan bireylerden oluşmuş insan topluluğu olduğunu belirtmektedir. Necmeddin Sadak, milletin aynı toprak üzerinde yaşama şartı olmadan, duygu ve düşünce birliğiyle oluştuğunu vurgulamakta, millet kelimesini soy birliği ve yurttaşlardan oluşan siyasi ve sosyal cemiyet şeklinde ifade etmektedir (Osmanoğlu, 2008). Millet, tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içerisinde aynı değerleri paylaşan bireyleri ifade etmek için kullanılmaktadır (Calhoun, 2012).

Bir milletin oluşması bakımından toplumun özelliklerinden çokniceliğini dikkate alan Seton Watson millet kavramını, kendilerini bir millet olarak gören ve bir millet gibi davranan kayda değer sayıda bireyleri ifade etmek için kullanmaktadır (Boztemur, 2006).

Millet kelimesinin nasıl ifade edildiği ya da nasıl tanımlandığı kadar nasıl tanımlanamayacağı da önemlidir. Weber (2006), millet kelimesinin bireylerin ortak özelliklerine bakılarak tanımlanamayacağını ifade etmektedir. Milleti oluştururken bireylerin ne özellikte olmaları gerektiği ve aralarında olan bu bağlılıktan nelerin ortaya çıkacağı konusunda kesin bir cevap bulunmamaktadır. Aynı zamanda Weber, millet kelimesinin bir devletin yurttaşı veya topluluğun üyesi olarak da tanımlanamayacağını ifade etmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda millet kelimesi;

- Dinsel, dilsel, tarihsel ve kültürel birlikteliğe dayanan bireyler bütünü,
- Duygu ve düşünceleri birbirine benzeyen kişilerin meydana getirdiği toplumsal yapı,
- Tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içerisinde aynı değerleri paylaşan ve aynı şehirden olan insan topluluğu,

• Aynı toprak üzerinde yaşama şartı olmadan duygu ve düşünce birliği ile soy birliği ve yurttaşlardan oluşan siyasal ve sosyal topluluk olarak tanımlanabilmektedir.

2.3.Milliyetçilik Nedir?

Milliyetçilik, millet kavramından üstün bir güce, manevi ve ruhsal bir düşünceye dayanmaktadır. Çağdaş dönem milletleri, sınırlandırılmış değerler etrafında devletin ve kurumların seçmiş oldukları kimliklere göre yaşamaya devam etmektedirler. Milliyetçilikten söz etmemiz için belirli bir coğrafyadan söz etmemiz diğer bir ifade ile milletlerin tarihi süreçlerini başlatabilmeleri için belirli bir coğrafya üzerine kurulu olmaları gerekmektedir. Milliyetçilik son zamanlarda büyük bir ilgiye sahip olmaya başlamış ve kalabalık kitleler tarafından da dikkatle takip edilmiştir. Son dönemlerde, büyük bir ilgiyle tartışılan konulardan birisi olan milliyetçiliği, siyaset ile ilgili içeriğinin yoğun ve duyarlılık derecesinin yüksek olmasından dolayı anlaşılır duruma getirmek biraz zor görülmektedir (Takış, 2006).

Karakaş (2006), milliyetçiliğin çağdaş toplumların ortaya çıkmasında önemli etkilere sahip olmasına rağmen anlaşılma noktasında halen sıkıntıların bulunduğunu belirtmektedir. Milliyetçiliğin kültür, iktisat ve siyasetle ilgili niteliklerinin yanında bir ideoloji olarak şekillenmesinden dolayı milliyetçilik yeterli düzeyde anlaşılammamaktadır. Sürekli tartışmalara neden olan milliyetçilik olgusunun, hiçbir zaman tek başına faaliyet gösteremeyeceği düşünülmektedir. Milliyetçilik, her zaman hem güçlü hem de zayıf yönleriyle beraber ideolojik kimliğe bürünmekte ve vatandaşlık, vatanseverlik ve yabancı düşmanlığı gibi yeni terimlerle zenginleştirilmektedir.

Milliyetçilik kavramını açıklamak basit bir durum değildir. Bunun sebebi milliyetçilik teriminin tek başına kullanılmamasıdır. Milliyetçilik terimine yurttaşlık, yurtseverlik, yabancı düşmanlığı gibi anlamların yüklenilmesi ve millet, milliyet, ırkçılık, vatansever gibi terimlerle de birleştirilmesi sonucunda milliyetçilik kelimesi belirsiz bir hale getirilmiştir. Bu belirsizlik, milliyetçilik teriminin diğer terimlerle bütünleştirilmesinden ve karıştırılmasından kaynaklanmaktadır. Araştırmacıların büyük bir çoğunluğu bu terimin belirsizliğini ortadan kaldırmaya çabalasa da başarılı oldukları söylenememektedir (Ertan ve Örs, 2018).

Craig Calhoun (2012), milliyetçiliğin bir anda ortaya çıkan bir düşünce olmadığını savunmaktadır. O'na göre milliyetçilik kavramının oluşması için bireylerin millet düşüncelerinin, vatanları için ideolojik düşüncelerinin veya siyasi isteklerinin olması gerektiği düşünülebilir.

Milliyetçilik sadece bir teori ile anlatılamayacak güçtür. Milliyetçilik bireylere, daha ziyade duygularından yaklaşmaktadır (Calhoun, 2012). Milliyetçilik, bireyler ile milletler arasında duygusal bir bağ oluşturmakta ve bireylerin milletleriyle bütünleşmelerini sağlamaktadır (Hobsbawm, 1999).

Ertan ve Örs (2018) milliyetçiliği, kendilerini bir milletin bireyi olarak gören insanların, devletin hudutları içerisinde kendi milleti ile beraber yaşama ve özerk bir şekilde yaşamlarını devam ettirme isteği olarak açıklamaktadırlar. Aynı zamanda milliyetçilik bireylerin kendilerini ait hissettikleri milleti, üstün görme ve onu yüce bir duruma getirme çabasıdır.

Milletlerin devletleri ve milliyetçiliği inşa etmediğini, milliyetçiliğin milletleri oluşturduğunu savunan İngiliz tarihçi Eric Hobsbawm (1993), milliyetçiliğin bazı durumlarda geçmişte meydana gelmiş olan kültürleri milletlere dönüştürdüğünü, bazı durumlarda ise milletleri kendisinin oluşturduğunu ve geçmişte meydana gelmiş olan kültürleri ortadan kaldırdığını ifade etmektedir.

Eric Hobsbawm kültürlerden yararlanarak inşa edilen milletlerin, 1870-1914 yılları arasında meydana geldiğini ifade etmektedir. Sosyolog Anthony D. Smith ise Hobsbawm'ın milletlerin inşa edilmesi ifadesini eski kültürlerin yeniden şekillendirilmesi olarak ifade etmektedir (Smith'den Akt: Özkırımlı, 1999).

Milliyetçilik olgusunu hem birleştirici hem de ayrıştırıcı düşüncelerde kullanan Calhoun (2012), çoğu zaman geçmişte var olduğu düşünülen milleti bir ülke ile örtüştürmektedir. Ülkelerin milli sınırlarınının ise, milliyetçi düşüncenin olmasını istediği biçimde belirlenmediğini vurgulamaktadır. Ülkelerin milli sınırları, milli birlik ve beraberlik arasındaki bağları, kültürel devamlılığı ve diğer ülkelerin etrafındaki baskınlığı ile belirlenmektedir.

Siyaset bilimci Jean Leca, milliyetçiliğin birleştirici ve ayrıştırıcı özelliklerini vurgulamaktadır. Leca, milliyetçiliğin ulus-devleti oluştururken tüm bireylere yaymaya çalıştığı vatandaşlık duygusuna birleştirici özelliğini yüklerken, milletlerin

milli bağımsızlık elde etmek amacıyla girmiş oldukları çatışmalara da ayrıştırıcı özelliği yüklemektedir (Leca'dan Akt: Ertan ve Örs, 2018).

Milliyetçilik, bir milletin milli çıkarları doğrultusunda milli değerlerini ön plana çıkartan, toplumun birlik ve beraberliğini düşünüp toplumda bütünleştirici rol oynayan bir olgudur. Milliyetçilik, savaşlarda ve ekonomik rekabetlerde bireyleri etkilediği gibi futbol müsabakalarında ve olimpiyat oyunlarındakitarafatları da etkilemektedir (Calhoun, 2012).

Milliyetçiliğin toplumu birleştirici bir rolü olduğu gibi toplumu birbirinden ayıran bir rolü de bulunmaktadır. Millet düşüncesi, bireylerin içine toplumsal bir hüviyet duygusu olarak aşırı bir şekilde yerleşmekte, bireyler millet düşüncesi olmadan başka bir yerde yaşamakta zorlanacak hale gelmektedirler. Milli kimlikleri olan bireylerin ülke kazanımlarından elde edilen başarılarından övünmeleri veya diğer milletlerin saldırılarına karşı ülkelerini savunmaları yurt sevgisi olarak tanımlanmaktadır. Diğer taraftan bazı bireylerin milli kimlikleri içerisindeki düşüncelerini diğer bireylere onaylatmak için girmiş oldukları mücadeleler ise milliyetçilikolarak tanımlanmaktadır (Calhoun, 2012).

Milliyetçilik görüşü tam olarak 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Başta Avrupa olmak üzere dünyanın büyük bir çoğunluğuna yayılan milliyetçilik anlayışı, özerk ulus-devletler oluşturmayı planlamaktadır. Ulus-devlet kurma amacına ulaşmak isteyen milletler, daha ziyade siyasi rekabetlere girişmektedirler. Her bir milletin siyasi teşkilatları, toplumsal yapıları ve iktisadi durumları farklı olduğundan dolayı ulus inşa etme süreçlerinde de farklılıklar görülebilmektedir. Çağdaş milliyetçilik terimi sadece siyasi bir basamak olarak başka milletlerin egemenliğine karşı özerk ulus-devlet yapısını oluşturmaya çalışan bir siyasi rekabet değil, bunun yanında aynı soydan gelen büyük insan topluluklarının ortak siyasal bir yapıda teşkilatlanmasını isteyen anlaşılması güç bir düşüncedir (Özdoğan, 2001).

Bu tanımlardan hareket ederek milliyetçiliği, milletlerin inşa edilmesini sağlayan, bireylerin ülkelerine olan bağlılığı arttıran, bireylerde milli bilinci uyandıran, milletin din, dil, ırk, tarih ve kültür gibi yapı taşlarını temsil eden bir yapı olarak tanımlamak mümkün olmaktadır.

2.4. Milliyetçilik Kuramları

Milliyetçilik kuramları temel olarak *Özsel Yaklaşım* ve *Tarihselci Yaklaşım* 'lar doğrultusunda açıklanmaya çalışılmaktadır. Etnik yapı esas alınarak milliyetçilik, özsel yaklaşımda insanların yapısında var olan bir nitelik olarak tanımlanırken, tarihselci yaklaşımda ise tarihsel süreç içerisinde insanların ekonomik, politik, kültür ve din yapılanmalarına göre şekillenen yapısı şeklinde ifade edilmektedir (Turan, 2011).

Milliyetçilik kuramları ise temel olarak İlkçi Yaklaşım, Modernist Yaklaşım ve Etno-Sembolcü Yaklaşım olarak üçe ayrılmaktadır.

2.4.1. İlkçi Yaklaşım

İlkçi yaklaşım aslında bir kuram olarak değilde bir görüş olarak ortaya konmaya çalışılmıştır. İlkçi yaklaşımda ulusların; doğal, durağan, değişikliğe uğramayan bir yapısının olduğu ve geçmişten bu güne dek doğallığını sürdürdükleri ifade edilmektedir (Özkırımlı, 1999).

Shils ve Geert'e göre ilkçi yaklaşım, etnik milletlerle ilgili yapılan çalışmalar ile bağlantılıdır. Çünkü ilkçi yaklaşımın şekillenmesinde etnik milletlere yönelik yapılan çalışmalar büyük önem arz etmiştir (Shils ve Geert'den Akt: Özkırımlı, 1999). İlkçi yaklaşımcular milletleri; aynı soy ve kültüre sahip insan toplulukları olarak açıklamaktadırlar (Akpınar, 2019).

İlkçi milliyetçilik yaklaşım kendi içerisinde *Doğalcılık*, *Biyolojik* ve *Kültürel Yaklaşım* olarak üç farklı gruba ayrılmaktadır. *Doğalcılık* yaklaşımına göre etnik hüviyetlerin olması çok doğaldır. Bireyler, hem bir ailenin hem de bir etnik toplumun parçası olarak dünyaya gelmektedirler. Böylelikle bireyler ailenin ve etnik toplumun bir parçası olarak onları sahiplendiği gibi kendi ailesinden, etnik toplumundan olmayan bireyleri de dışlamaktadırlar. Sosyo-biyolojik alanda yapılan çalışmaların etnik toplumlar üzerine yoğunlaşması ile birlikte biyolojik yaklaşım meydana gelmiştir. *Biyolojik* yaklaşımculara göre etnik toplumu ve genetik olarak soyu devam ettirme duyguları bireylere yön veren en önemli duygulardır. Bu duygular sayesinde bireyler ailelerine ve etnik toplumlarına ait olduklarını hissetmektedirler. Böylelikle bireyler toplum sevgisi ve topluma bağlılık artmaktadır. *Kültürel*

yaklaşımında ise bireylerin ait olma özelliklerine değinilmektedir. Bireyler,kendilerini topluma ait hissetmekte ve toplumun belirlemiş olduğu kurallara veniteliklere göre yaşamaktadırlar(Özkırmılı, 1999).

2.4.2.Modernist Yaklaşım

İlkçi yaklaşımın önemini yitirmesindeki en etkili faktör şüphesiz ki modern milliyetçilik yaklaşımı konusundaçalışan bilimcilerdir. Modernist yaklaşıma göre uluslar doğal değildir ve geçmiş dönemlerde değil de modern dönemlerde ortaya çıkmışlardır.Modernist yaklaşımda, ulusların ve milliyetçiliğin modern dönemde yapmış olduğu oluşumlar öne çıkmaktadır (Akıncı, 2014).

Modernist yaklaşıma göre; radyo, televizyon, dergi, gazete gibi basın ve yayın organlarının genel kitleye yayılması, çağdaş devletlerin oluşması, devletlerin politik alanlarda egemenliğe sahip olmaları, idari ve sosyal yönden değişikliklerin olması, dinsel bağımsızlık sonrası toplumların değişiklik göstermesi, endüstrileşme ve şehirselleşme değişikliklerin oluşması milliyetçiliği oluşturan niteliklerdir. Bu nitelikler nedeniyle millet ve milliyet kavramları, dayanışmave bir yere ait olma duygularıyla birlikteortaya çıkmıştır (Yanık ve Kara, 2016). Bu niteliklerin ve çağdaş olarak gelişen politik yapıların oluşması, milliyetçiliğin modern zamanın bir parçası olduğunu göstermektedir (Gellner'den Akt: Yanık ve Kara, 2016).

Modernist yaklaşımına göre milliyetçilik, modern dönemde ortaya çıkan bir düşüncedir. Bundan dolayıdır ki sadece modern dönemde uluslardan ve milliyetçilikten söz edilebilmektedir (Gökalp, 2007).

Modernist yaklaşıma göre milliyetçilik hareketlerinin oluşmasında en etkili olan faktör, modernleşme ile beraber oluşan yeni değişikliklerin olmasıdır. Modernleşme ile beraber, Batı toplumlarında politik, idari ve toplumsal yapılarda oluşan değişikliklerin yeni bir oluşumu ortaya çıkarttığı ifade edilmektedir. Gellner'e göre modern devletin ortaya çıkmasıyla milliyetçilik hareketlerinin seviyesinde artış görülmesi arasında bir ilişki bulunmaktadır (Yanık ve Kara, 2016).Gellner'ın ifadesine göre milliyetçilik sayesinde modern devletlerin meydana geldiği ve yine bu sayede milliyetçilik hareketlerinin seviyesinde artış görüldüğü söylenebilir.

2.4.3.Etno-Sembolcü Yaklaşım

Etno-sembolcü yaklaşımın önemli savunucusu Smith'dir. O'na göre ulus, modern bir yapıdır. Modern uluslar ile etnik toplumlar arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Smith, modern ulusların meydana gelmesinde etnik toplumların önemli bir derecede katkısının olduğunu ileri sürmektedir (Akıncı, 2014).

Smith, milliyetçiliğin Fransız Devrimi ve benzer toplumsal değişikliklerle meydana gelmediğini, milliyetçiliğin oluşumunun ırksal yapılarla ve etnik hüviyetler ile ilgisinin olduğunu savunmaktadır. Aynı ırksal yapının olması, aynı yerdeki toplumların şekil almasında önem arz etmektedir. Bu noktada etnik topluluk ile milletler arasında benzerlik söz konusu olabilmektedir. Aynı zamanda milletlerin meydana gelmesi için etnik yapıların var olması gerektiği düşünülebilir (Smith'den Akt: Yanık ve Kara, 2016).

Etno-sembolcü yaklaşıma göre etnik gruplandırmalar, milletlerin kültürel yapılarında bir değişiklik meydana gelse de sürekli olarak var olmaya devam eden bir kimliktir. Etnik gruplar ile milletler, birbirleriyle ilişkilidir ve bu ilişki sayesinde milliyetçilik hareketleri oluşmaktadır (Yanık ve Kara, 2016).

Etno-sembolcü yaklaşımı inceleyen bir başka kuramcı olan Conversi'ye göre (Conversi'den Akt: Özkırmı, 1999) uluslar kendiliğinden ortaya çıkmamıştır. O'na göre etno-sembolcü yaklaşım, ulusal kimliklerin tarihsel süreç içerisinde şekil aldığını ileri süren bir yaklaşımdır.

2.5.Milliyetçiliğin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

İngiliz tarihçi Hobsbawm'a göre (1999), milliyetçilik terimi 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır. Hobsbawm, milliyetçiliği ilk olarak ülkenin kendi milletinden olmayanlara, hürriyet ile serbestliği savunanlara ve toplumlara karşı olarak kendi milletini ve bayrağını yüceltmek isteyen İtalya ve Fransa'daki sağcı ideolojik toplulukları ifade etmek için kullanmıştır. Milliyetçiliğin siyasi ve ideolojik bir değişime uğradığını vurgulayan Hobsbawm'a göre, milliyetçilik özellikle 1880-1914 yılları içerisinde önemli derecede yayılma göstermiştir. O'na göre milliyetçilik, siyasal ve ideolojik bir değişime uğramıştır. Daha sonra ulusal bağımsızlığı ön plana

çıkartarak toplulukların kendi özerk devletini inşa etme amacıyla olduğu davranışlar olarak şekillenmiştir.

Milliyetçilik ilk olarak Alman tarihçi Alter' a göre Fransa'da, tarihçi John Breuilly ile Elie Kedourie'ye göre Almanya'da, sosyolog Liah Greenfeld, tarihçi Adrian Hostings ve Carlton J.H. Hayes'e göre ise İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Diğer bilimcilerden ayrı olarak Benedict Anderson'a göre ise milliyetçilik, Avrupa ülkelerinin birisinde değil de Latin Amerika'da özerklik düşüncesi etrafında ortaya çıkmıştır (Ertan ve Örs, 2018).

Milliyetçiliğin ortaya çıkışı, sosyal bilimcilere göre farklılık göstermesine rağmen milliyetçiliğin oluşumunu çoğu araştırmacı Almanya'nın romantizm akımında aramaktadır. Amerikan felsefeci Hans Kohn, Alman milliyetçiliğinin ortaya çıkmasında ve yayılmasında 1800'lerde faaliyet gösteren Alman romantizm akımının etkili olduğunu ifade etmektedir (Özkırımlı, 1999).

Jürgen Habermas (2012) ise Almanya'da oluşan milliyetçiliğin hakikati temsil etmediğini, düşmanlara karşı verilen mücadelelerin sonucunda zorla kabul ettirilerek ortaya çıktığını ileri sürmüştür.

Milliyetçilik çoğunlukla üç dönemde incelenmektedir. Birinci dönem Birinci Dünya Savaşı öncesi milliyetçilik, ikinci dönem 1918-1945 yılları arası milliyetçilik ve son olarak üçüncü dönem ise 1945 yılı sonrası milliyetçilik anlayışı olarak ele alınmaktadır (Özkırımlı, 1999).

Milliyetçiliğin çoğunlukla üç dönemde incelenmesine rağmen Louis Snyder, milliyetçiliği yıllara göre gruplandırmakta ve bu grupları da şu şekilde isimlendirmektedir. 1815-1871 yılları arası *Kaynaştırma Milliyetçilik*, 1871-1900 yılları arası *Dağıtıcı Milliyetçilik*, 1900-1945 yılları arası *Saldırgan Milliyetçilik*, 1945 sonrası ise *Çağdaş Milliyetçilik* olarak gruplandırmaktadır (Özkırımlı, 1999).

Eric Hobsbawm ise milliyetçiliği üç dönemde ve farklı bir bakış açısı ile ele almaktadır. Milliyetçiliğin birinci dönemi olarak Fransız Devrimi ile 1918 yılı arasındaki süreci ele almaktadır. Hobsbawm birinci dönem milliyetçiliğini, milliyetçiliğin oluşumu ve zirvesi olarak aktarmaktadır. Milliyetçiliğin ikinci dönemi olarak ise 1918-1950 yılları arasını belirtmektedir. Hobsbawm ikinci dönem milliyetçiliğini, milliyetçiliğin ulaşabileceği en üst nokta olarak görmektedir.

Milliyetçiliğin üçüncü dönemi olarak da 20. yüzyılın sonlarını nitelendirmektedir. Bu dönemde milliyetçiliğin ayrıştırıcı özelliğini ele almakta, yapılan milliyetçiliğin çağdaş siyasal yapılanmalara karşı olduğunu ileri sürmektedir (Hobsbawm, 1993).

Ertan ve Örs (2018) Avrupa'da ki ilk büyük milliyetçilik hareketlerinin, işçilerin ayaklanması olan 1848 Devrimi ile sonuçlandığını ifade etmektedirler. 19. yüzyılda ilk olarak Avrupa'da ortaya çıkmaya başlayan milliyetçilik, ilerleyen zamanlarda Japonya, Hindistan, Mısır gibi ülkelerde etkisini göstermeye başlamıştır. 20. yüzyılın başlarında ise milliyetçilik Türk ve Arap gibi milletlere, Pers, Burma, Filipin, Vietnam ve Çin gibi bölgelere yayılmıştır. Böylelikle milliyetçilik Avrupa'dan Asya'ya, daha sonra Asya'dan Afrika'ya yayılmıştır. Milliyetçilik, özellikle 1930-1940 yılları arasında Avrupa, Amerika, Asya ve Afrika'ya etkili bir şekilde yayılmıştır. Bu dönemde Afrika ve Asya'da sömürgecilğe karşı egemenlik arayışlarına gidilmiş ve bağımsızlık adına milliyetçilik düşüncelerine önem verilmiştir.

1930-1940 yılları arasında Avrupa, Amerika, Asya ve Afrika'da yoğun bir şekilde yaşanan milliyetçiliğin hızla yayılmaya devam ettiği ve bölgelerde yaşanan milliyetçiliğin dünya geneline yayılmaya başladığı görülmektedir.

Avrupa'da Birinci Dünya Savaşı milliyetçiliği, ülkelerin kendilerini üstün göstermesi veya diğer ülkelere üstün olması durumu olarak görülmemektedir. Aksine o dönem milliyetçiliği, ulus-devletlerin imparatorluklara karşı üstünlüğü olarak görülmektedir. O dönemlerde Birinci Dünya Savaşı'nın meydana gelmesinin nedenlerinden bir tanesi olarak milliyetçilik görülmektedir. Birinci Dünya Savaşı sonrasında imparatorlukların yıkılması ve ulus devletlerin kurulması sonucunda milliyetçilik düşüncesi, savaşın galibi olarak görülmüştür. Buna göre milliyetçiliğin savaştan sonra almış olduğu başarısına bağlı olarak Arap, Hindistan ve Uzak Doğu bölgelerine yayıldığı bilinmektedir (Ertan ve Örs, 2018).

İkinci Dünya Savaşı'ndaki milliyetçilik çatışmasına bakıldığında Birinci Dünya Savaşı'ndaki milliyetçilik çatışmasından daha yoğun olduğu görülecektir. Almanya'nın 1932-1945 yıllarında ki milliyetçilik düşüncesi, Almanya'nın her şeyi olarak görülmüş ve Almanya'nın dini ile eşit bir duruma getirilmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra milliyetçilik, dünya genelinde kabul

gören bir boyuta ulaşmıştır.Özellikle sadece Avrupa ve Amerika ile sınırlı olduğu düşünülen milliyetçiliğin dünyanın her yerinde gelişim gösterdiği bilinmektedir (Hayes, 2010).

2.6.Dünya Genelinde Milliyetçilik

Avusturyalı siyasetçi Karl Renner “State and Nation” isimli çalışmasında Avrupa’nın geliştiği dönemlerde dil ve kültür toplumlarının ortaya çıktığını ifade etmektedir.Bu toplumlar tarihsel süreç içerisinde siyasi, ekonomik, askeri vb. bakımdan kendilerini etkili ve önemli görmüş ve siyasi olarak kendi geleceklerini kendileri belirlemek istemişlerdir. Karl Renner’dan aktarılan bu düşünceler mitolojiden başka bir şey değildir. Bu düşünceler, 1830 yılı ve daha sonrası için Avrupa’nın uluslararası siyasi yapısını kötü etkileyen milliyet ilkesini açıklar niteliktedir. Milliyet ilkesi, 19. yüzyılda dil ve kültür toplumlarına ve devlet içerisinde bulunan milletlerin kendi devletlerini kurma ya da o devleti hâkimiyeti altına alma düşüncesine dikkat çekmesi ile ele alınmıştır (Hobsbawm, 1993).

Modernist düşünürler, milliyetçilik olgusunu Avrupa’nın 18. yüzyıldan 19. yüzyıla geçiş evresindeki etkili fikirlerde araştırırken, ilkçi düşünürler ise bu olguyuAntik İsrail dönemlerinde aramaktadırlar. Bazı düşünürler ise milliyetçiliğin ortak duygusal bir güç olarak Eski Ahit zamanlarında meydana geldiğini ifade etmektedirler. İngiliz tarihçi Eric Hobsbawm milliyetçilik düşüncesinin 19. yüzyılın son dönemlerinde kendi milletinden olmayanlara, hürriyet ile serbestliği savunanlara, toplumculara karşı olarak kendi milletini ve bayrağını yüceltmek isteyen İtalya ve Fransa’daki sağcı ideolojik toplulukları ifade etmek için kullanıldığını vurgulamaktadır. Milliyetçiliğin siyasi ve ideolojik bir değişime uğradığını, özellikle 1880-1914 yılları içerisinde önemli bir derecede yayılma gösterdiğini ileri sürmektedir (Ertan ve Örs, 2018).

1880-1914 yılları arasındaki milliyetçiliğin uğramış olduğu değişim üç açıdan ele alınmaktadır. İlk olarak milliyetçiliğin yapısında var olan eşik ilkesi terk edilmiş ve bu nedenle milletler, kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi düşüncesiile kendi topraklarına hâkim olmak ve kendi devletlerini kurmak istemişlerdir. İkinci olarak milletlerin artış göstermesi ile beraber millet olarak kabul edilmeleri için belirli bir özelliğe sahip olmaları gerekmektedir. Millet olabilmek için yerel kökenin ve

kendilerine ait bir dilin olması gerekmektedir. Üçüncü değişim ile milli duygular etkilenmekte ve millet ile bayrağın siyasi bir yapıya bürünmesi sağlanmaktadır (Selçuk, 2012).

1874-1914 yılları arasında Avrupa'nın her yerinde milli mesele önemli bir sorun haline gelmeye başlamış ve bu durum, Avrupa ülkelerinin siyasi yapısında sıkıntılar meydana getirmiştir. Fransa, İtalya ve Almanya'da bulunan milli mesele, sağcı grupların artış göstermesi ve kendi milletinden olmayanlara düşman olma davranışı ile beraber milliyetçilik olgusu oluşmuştur. Bu dönemde sıkıntısız olarak görülen İsveç Devleti, hiç beklenmedik bir şekilde Norveç'in milli ayrılığı ile etkilenmiştir. Yine aynı dönem içerisinde hiç bilinmeyen yerlerde yada sadece halk bilimcileri tarafından çalışmalar yapılan yerlerdeki toplumlarda bile milliyetçilik oluşumları meydana gelmiştir (Hobsbawm, 1993).

1874 ile 1914 yılları arasında geçen bu 40 yıl süresince bütün Avrupa ülkelerinde milli meselenin yayıldığı, milli meselenin önemli bir sorun oluşturduğu ve bu sorunun birçok devlette çatışmalara neden olduğu görülmektedir. Bu çatışmalar sonucunda birçok devlette siyasi sıkıntıların olduğu hatta bazılarının parçalandığı ifade edilebilmektedir.

Milliyetçiliğin 1870 yıllarından 1914 yıllarına kadar hızlı bir şekilde yayılması oldukça normal karşılanmaktadır. Özellikle bu dönemlerde kendi milletinden olmayanlara karşı yapılan dışlama girişimleri ve milletlerin sosyal ve siyasal bakımdan değişiklik göstermesi, milliyetçiliğin yayılmasında oldukça etkili olmuştur (Hobsbawm, 1993).

Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nın meydana gelmesinde ki en etkili sebeplerden bir tanesinde milliyetçilik akımı olarak düşünülmektedir (Turan, 2011). Birinci Dünya Savaşı'nın sonlanması ile beraber milliyetçilik düşüncesi başarıya ulaşmıştır. Orta ve Doğu Avrupa'da bulunan çok uluslu devletlerin yıkılması ve Rus Devriminin ortaya çıkması milliyetçilik düşüncesinin başarısına yardımcı olmuştur. 1917-1918 yıllarında, milletleri milliyetçiliğe iten etkenler olarak milletlerin kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi isteğinin yanında toplumsal devrim de çok etkili olmuştur. Savaşlardan alınan sonuçlar doğrultusunda milliyetçilik düşüncesinin yapıcı ve kaynaştırıcı olan özelliği yıkılmış ve Avrupa ülkelerinin sınır çizgileri

yeniden şekillenmiştir. Kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi düşüncesi ile özerklik arayışına giren milletlerin bazıları kendi devletini inşa etme fırsatı bulurken özerkliğini ilan edemeyen milletler de olmuştur. Milliyetçiliğin artık kaynaştırıcı ve yapıcı değil, ayrıştırıcı bir nitelik taşıdığı görülmüştür (Hobsbawm, 1993). 1914 yılından önceki dönemlerde Osmanlı Devleti gibi çok uluslu devletlere ulaşmak isteyen milliyetçilik, 1919 yılından itibaren ise Avrupa’da bulunan milli devletlere ulaşmayı amaçlamıştır (Selçuk, 2012).

Savaşlara neden olan bir milliyetçilikten ve kendilerinden olmayan milletleri kendi siyasi ve ekonomik egemenliği altına almaya çalışanlara karşı olan bir düşünceden ziyade artık ulus-devletler içerisinde çatışmaların olabileceği ve bu çatışmaların ülkeleri politik açıdan olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir (Şen’den Akt: Turan, 2011).

İkinci Dünya Savaşı’nın hemen sonrasında milli devletlerin inşa edilmesi ile beraber milliyetçilik döneminin sona erdiğini savunanlar olmaktadır. Özellikle Sovyet Birliği’nin halkına vermiş olduğu haklar sayesinde yeni bir egemen kimliğin oluşturulması bu fikrin tezi olarak görülmüştür. Ancak daha sonra Sovyet Birliği’nin yıkılması, yerine yeni devletlerin inşa edilmesi, dünyadaki bazı yerlerde etnik ve dinsel karışıklıkların ortaya çıkması ile beraber milliyetçilik düşüncesinin devam ettiği ve etnik kimliğin ortadan kaldırılamayacağı kanıtlanmıştır (Turan, 2011).

Milliyetçilik, parçalanmalara karşı bir bütünlük oluşturma isteği ve emperyalizmin oluşturmuş olduğu parçalanmalara karşı reaksiyon gösterme amacıyla 1990’lı yıllarda tekrar önem kazanmıştır (Hassner’dan Akt: Selçuk, 2012).

2.6.1.Almanya’da Milliyetçilik

Almanya milliyetçiliğini açıklamak için Almanya’nın ulus-devlet şekline bakılması gerektiğini savunan Serinken (2017), Almanya’nın ulus-devlet şeklini, milletin kendi etnik yapısı ile bağdaştırdığını, aynı dili kullanmayı ve aynı ırktan devam etmeyi kural edinmiş bir sistem olarak ifade etmektedir. Serinken, Almanya’nın milliyetçilik olgusunun özünde geçmişten bu güne devam eden yabancı düşmanlığının olduğunu vurgulamaktadır. Almanya, 19. yüzyıldan beri devam eden ve ulus-devlet yapısında ortaya çıkan milliyetçilik olgusunun geçirmiş olduğu tüm evrelerde özelliğini aynı şekilde sürdürmüştür.

1700'lü yıllarda Almanya'da millet ifadesi, normal bir kavrama dönüşmüştür. Prusya Krallığı'nın savaşı kaybetmesine ve parçalanmasına kadar millet fikrinin Almanya için çok önem arz etmediği bilinmektedir (Greenfeld, 2006). Buradan yola çıkılarak Prusya Krallığı'nın savaşı kaybetmesi ve parçalanması sonucunda millet kavramının Almanya'da önemli bir yapı olarak görülmeye başlandığı söylenebilmektedir.

Almanya'nın ulus devlet düşüncesi, Peto-Romantik akımı ve Fransa Devrimi ile ortaya çıkmış ve bu düşünceler, Almanya'da milliyetçiliğin başlamasına neden olmuştur. Fransa, birbirinden ayrı olan, aralarında farklılıklar bulunan Alman topluluklarını bir araya getirmiş ve Alman halkında vatan sevgisini ortaya çıkarmıştır. Alman halkında vatan sevgisinin ortaya çıkması ile yaklaşık olarak 1815 yılında Almanya milliyetçiliğinden söz edilmeye başlanmıştır (Greenfeld, 2006).

Fransız Devrimi ile Avrupa'da bir milliyetçilik etkileşiminin olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Bunun yanı sıra her ne kadar Almanya'da milliyetçiliğin, Fransa tarafından ya da Fransız Devrimi ile ortaya çıktığı savunulsa da beklenildiği gibi Fransa'da ve Almanya'da milliyetçilik seviyeleri aynı olmamıştır. Fransız milliyetçiliği, bireyleri bir araya getiren bir devlet yapısı şeklinde oluşturulurken; Almanya'da ise devletten çok orada yaşayan bireylerin esas alındığı bir yapı olarak ortaya çıkmıştır. Bu yapının oluşması için dil önemli bir etken olarak görülmüş ve Alman birliği, bu dil birliği ile kurulmuştur (İplikçi, 2017).

Alman milliyetçiliği için millet ve dil kavramları önemlidir. Aydınlar göre, Alman dilini kullanan herkes Alman milli hüviyetine sahiptir. Alman milleti diğer milletler ile etkileşime girmemiştir. Bundan dolayı Alman milleti diğer milletlerden daha yüksek bir düzeydedir. Almanya'nın milli yapısı ortaya çıktığı dönemlerden beri etnik bir yapıya sahiptir ve Alman milli hüviyeti etnik bir hüviyettir. Alman dili de etnik yapı ile ilişkilidir ve ikisi de birbirini tamamlamaktadır. Alman milli hüviyeti ve milli dili, Alman milliyetçiliğinin temelini oluşturmaktadır. Alman milleti ve dili dışarıdan hiçbir bağlantı kurmamış, milleti ve diline hiçbir aktarılmamış, bozulmamış, temiz ve doğal bir şekilde varlığını sürdürmüştür (Greenfeld, 2006).

Alman Romantik düşünürlerine göre, diller sahip oldukları milletleri temsil etmektedir ve dil, milli varlığın oluşmasında temel ilke olarak görülmektedir. Dilin

yapısının bozulmamasını ve başka bir dilden etkilenmemesini önemseyen düşünürler, millet için de aynı düşünceye sahip olmuşlardır. Her bireyin kendi bağımsız bir milletin olduğunu iddia eden düşünürler, Alman ırkının bozulmamasını, başka milletler ile etkileşime girilmemesini ve saf Alman ırkının devam etmesini istemişlerdir (Calhoun, 2012).

Alman milliyetçiliği, millet düşüncesini meydana getirmek amacıyla Romantizm akımını ortaya çıkarmıştır. Romantizm akımı sayesinde millet düşüncesi eğitimli okuryazar olan Alman vatandaşları arasında yayılmış, Alman milletin devamı ve gelecekteki toplumun milliyetçi olarak biçimlenmesi sağlanmıştır. Milliyetçilik düşüncesi Romantizm düşüncesi etrafında şekil almış ve yeni bir yapı kazanmıştır. Alman milli kimliği ve romantik düşünceler ile beraber bireylerde millet kavramı oluşmuştur. Böylelikle Alman vatandaşları, milliyetçilik hareketlerinde etkili olmaya başlamış, vatanları ve milletleri için kendilerini feda edecek düzeye gelmişlerdir. Almanlarda vatan sevgisi, Alman milletini savunmak ve milletin nesil olarak devam etmesini sağlamak için gerekli görülmüştür. 19. yüzyılda millet düşüncesi milliyetçilik fikri ile bütünleşmiş ve Alman vatandaşları tarafından destek bulmaya başlamıştır (Greenfeld, 2006).

Milliyetçilik, Protestan dini akımı olan Pietizme ve edebiyatı, müziği, felsefeyi, sanatı etkileyen entelektüel bir akım olan Romantizme kılavuzluk etmiştir. Pietizm ve Romantizm, Alman milliyetçiliği üzerinde toplumsal ve politik olarak değişiklik yapılmasına öncülük etmiştir. Devletler tarafından sunulan şartlara uymak, yapılmasını istediği davranışlara itaat etmek yerine, bireylerin şartlara, davranışlara karşı mücadele etmesini aşılama arzusu ve milli toplulukların diğer ülkelerden ayrı bir yere kavuşma isteği nedeniyle milliyetçilik Pietist-Romantik akımlara dönüşmüştür. Milliyetçiliğin, romantik düşüncenin şeklini alması beklenmedik bir durumda ve önlenemez bir şekilde meydana gelmiştir. Romantikler, Alman vatandaşlarının duygularını ve fikirlerini romanlara, şiirlere, dergilere aktarmışlardır. Böylelikle geniş kitlelere milliyetçilik düşüncesinin yayılmasını ve Alman milliyetçiliğine daha fazla birey çekmeyi hedeflemişlerdir. Romantizm ile Alman milliyetçiliği arasında sürekli bir etkileşim olmuş, Almanya romantikler sayesinde çok fazla kitle toplamış, romantiklerin yayınlamış oldukları fikirler Alman yönetimini de etkilemiş ve böylece milliyetçilik daha çok kişiye yayılmaya

başlamıştır. Aydınlar, Alman fikrini topluluklara yaymak istemiş, böylelikle güçlü ve önem arz eden toplulukları aralarına almaya başlamışlardır. Güçlü olmak isteyen herkes Alman fikri altında toplanmış, hüviyetlerini değiştirerek Alman vatandaşı olmuş ve artık tek düşündükleri şey ulusal saygınlık ve milli birlik olmaya başlamıştır (Greenfeld, 2006).

Almanya'da milli birlik oluşturma çabası 19. yüzyıl boyunca Alman yönetimindeki bireyler tarafından başlatılmıştır. Almanya'da milli birlik özellikle 1840 ile 1914 yılları arasında oluşturulmuştur. Milli birlik, Alman ırkına dayalı aşırı milliyetçilik anlayışının ortaya çıkmasını sağlamıştır (Calhoun, 2012).

Serinken (2017), Almanya'da milliyetçilik yaklaşımını meydana getiren özellikleri ulusal politikalar, demografi ve ekonomik faktörler olmak üzere üç maddede açıklamaktadır. Ulusal Politikalar, Almanya'nın 19. yüzyıldan bu yana etkisi altında kaldığı milliyetçiliğin kalıntısı olarak görülmektedir. Almanya, ulusal politikasının özünde kendinden olmayanlara düşman olma özelliği taşımakta ve her zaman bu politikayı içerisinde barındırmaktadır. Milliyetçilik yaklaşımını meydana getiren demografi faktörüne bakıldığında, Almanya'nın kendi milletinden başka milletleri üstün görmediği, diğer milletleri dışladığı ve hatta zarar verdiği görülmektedir. Serinken, Almanya'nın kendinden olmayanlara zarar verme eğilimine Nazizm'i örnek göstermektedir. Nazizm'de Alman milletinden olmayanlar dışlanmış ve daha da ileriye gidilerek kendinden olmayanların yok olmaları gerektiği düşünülmüştür. Ekonomik faktöre bakıldığında ise Almanya'nın Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkmasından kaynaklı ekonomik sıkıntılar yaşadığı bilinmektedir. Bunun yanı sıra Almanya'da yaşayan diğer milletlerin ekonomik açıdan Almanlardan daha iyi durumda olmalarından dolayı yabancılara karşı cephe alınmış ve onlara karşı milliyetçi tutumlar sergilenmiştir.

Fichte, 1806 yılında vatansevgisinin bireylerde dünya genelinde olarak kabul edilebilir bir duygu olmaya başladığını ve bu duygunun ilk önce kendi milletine, daha sonra tüm milletlere yayılması gereken bir duygu olduğunu savunmuştur. Fichte, Alman milletinin dünya genelinde kabul edilen bir millet olduğunu, Almanya'nın her zaman kendi milleti adına hareket ettiğini, sadece Alman milletinin vatansever olduğunu vurgulamıştır. Almanya kendi milletini tüm bireyleri bir araya

getiren, bütünleşmelerini sağlayan bir millet olarak görmüştür. Almanya'nın parçalanması, yok olması durumunda ise Alman milletinin dağılacığını, onlarında devlet ile beraber yok olacağını belirtmiştir (Greenfeld, 2006).

Alman milliyetçiliğinin de tıpkı diğer milletlerin milliyetçiliği gibi kendi devletini, kendi milletini en üst seviyelere yükselttiği görülmektedir. Alman milliyetçiliği, toplumun içerisinde oluşan farklılıkları tamamen ortadan kaldırmıştır. Böylelikle toplumların desteğini kazanmış, Alman milletinin milliyetçilik düşüncesini diğer Batılı milletlerden daha çok benimsemiştir (Greenfeld, 2006).

2.6.2.Fransa'da Milliyetçilik

Fransa'da milliyetçilik anlayışı, 19. yüzyıl Fransa'sının iki ayrı ulusal hüviyetinin karşı karşıya gelmesidir. Fransa'nın içinde bulunduğu bu durum, iki uluslu devlet olarak nitelendirilen İngiltere'ye benzetilmektedir. İngiltere'nin içinde bulunduğu çatışma, iki ulusun karıştığı sosyo-ekonomik bir çatışmadır. Fransa'da ise papazın söylediğinin doğruluğu sınanmadan benimsenmesine, kilisenin yapmış olduğu kişisel ayrıcalıklara ve bu ayrıcalıklara sahip olan bireylere karşı oluşan bir çatışmadır (Çitak, 2006).

Fransız Devrimi ile beraber "Devlet kralındır" düşüncesi yerine, "Devlet milletindir" ifadesi ön plana çıkmıştır. Ulus düşüncesi ile beraber devlet içerisinde yaşayan bireyler arasındaki üstünlüğü ortadan kaldıran ve bağımsızlığı temel alan bir anlayış oluşmuştur (Saklı, 2012).

Fransız Devrimi'nin meydana gelmesi ile birlikte Fransa'da ulusçuluk düşüncesi ortaya çıkmıştır. 1800'lü yıllarda İmparator Napolyon, milliyetçilik konusunda Fransa'yı ve Avrupa'yı etkilemiştir. Avrupa'da birçok ülkeye savaş ilan eden Napolyon, savaştığı ülkelerin vatandaşlarına ulusçuluk düşüncesini yaymış, buldukları ülkelere başkaldırmalarını sağlamış ve o bireylere özgürlük götürmüştür (Kanberoğlu, 2012).

1800'lerin ilk yıllarından itibaren meydana gelen politik ve sosyal değişimlerin oluşturduğu yeni yapı aşırı milliyetçi bir yapıdır. Fransa'da iki ayrı ulusal hüviyet oluşmuş ve karşı karşıya gelmiştir. Fransa'da oluşan iki ayrı ulusal hüviyetin karşı karşıya gelmesinin nedeni ise dinsel yapının milleti meydana getirip getirmediği

sorunsalı olmuştur. Fransız Devrimi'nin ortaya çıkması ile beraber Fransa'da, ortak alınan kararlar doğrultusunda politik bir toplum olarak ifade edilen *Cumhuriyetçi* gelenek ve Fransa'nın Katolik yapısı ile eşit tutulan *Sağcı-Muhafazakâr* gelenek olarak iki ayrı ulusal hüviyet oluşmuştur. Cumhuriyetçi geleneğe göre, bireyler kilisenin yapmış olduğu yanlışlara karşıdır ve Katolik dinine mensup bireylerle de bu yüzden karşı karşıya gelmektedirler. Cumhuriyetçi geleneğe göre, Fransa'nın milli yapısını ve manevi varlığını oluşturan etken Fransa Devrimi'nin üstün niteliği ve temel düşüncesidir. Bu geleneğe göre Katolik dini Fransa'nın gelişmesine engel olan bir din olarak görülmektedir. Sağcı-Muhafazakâr geleneğe göre ise Fransa'nın manevi varlığını Katolikler oluşturmaktadır. Bu geleneğe göre, Katoliklere karşı olanlar ve Katolikleri Fransa'dan sürmek isteyenler kendi manevi varlıklarını reddetmekte ve ulusal hüviyetlerine karşı çıkmaktadırlar (Çitak, 2006).

19. yüzyılda Prusya ile Fransa arasında çıkan savaşı Fransa'nın kaybetmesi, Fransa'da bulunan milliyetçi gruplar arasındaki çatışmaların yoğun bir şekilde yaşanmasına neden olmuştur. Cumhuriyetçi gelenek ile Sağcı-Muhafazakar geleneğe mensup milliyetçiler aralarında dinin eğitimden kaldırılıp, kaldırılmaması konusunda tartışmışlardır. Cumhuriyetçiler, yenilginin sorumlusu olarak dini yapının eğitime olan etkisini tutuyorken, Sağcılar; din ve eğitimin birbirinden ayrılmasından dolayı Tanrı'nın bir cezası olarak savaşın kaybedildiğini savunmaktadırlar. Cumhuriyetçi geleneğe mensup milliyetçilere göre, yeniliklerin içerisinde dini yapı eğitimden tamamen kaldırılmalıdır. 19. yüzyılda eğitimsel ve dinsel yapıları birbirlerine zıt bir toplumsal kurum olarak ifade eden Ferry Yasaları ortaya çıkmıştır. Ferry Yasaları, eğitimi ve dini birbirinden ayıran ve eğitimi ülke yönetimine bırakan bir yapı oluşturmuştur. Ferry Yasaları ile beraber dini yapının eğitimden kaldırılacağı, laik bir yapıya kavuşulacağı ve eğitimin aslında ulusal hüviyeti oluşturmakta önem arz ettiği belirtilmektedir. Cumhuriyetçi geleneğin milliyetçilerine göre, ulusal hüviyetin oluşmasında iki ayrı yapıyı tamamen birbirinden ayırmak gerektiği ve böylelikle milliyetçilikle birlikte yurt ve millet sevgisinin oluşacağı savunulmaktadır. Sağcı-Muhafazakâr geleneğin milliyetçilerine göre ise bu faaliyetlerin Fransa halkının dini yapısını bozduğu, bundan dolayı dini yapının tamamen yok olacağı ve Fransa'nın ulusal yapısının kaybolacağı belirtilmektedir (Çitak, 2006).

Fransız Devrimi ile beraber meydana gelen milliyetçilikte, dinsel yapının politik ve sosyal alanlardaki karışıklığın çıkmasına neden olduğu söylenebilmektedir. Fransa’da ortaya çıkan iki ayrı ulusal hüviyeti oluşturan geleneksel grupların çatışması, dinsel yapının milleti oluşturup oluşturmadığının ve dinin eğitimden kaldırılması ya da kaldırılmaması gerektiğinin çatışmasıdır.

2.6.3. Türkiye’de Milliyetçilik

Türkiye’de milliyetçiliğin, kültürel ve politik yapılarda bir çatışma ortamı meydana getirdiği ve birçok tartışmalı konuları oluşturan bir yapı olduğu ifade edilmektedir (Oğuz, 2006).

Türkiye’de milliyetçilik düşüncesinin politik ve kültürel yapılara bağlı olarak oluştuğu bilinmektedir. Milliyetçilik, Türkiye Cumhuriyeti’nin ilanından sonra oluşan bir harekettir. Türk milliyetçiliğinin Osmanlı topraklarında hiçbir hak talep etmemesi ile birlikte dış ülkelerle barışçıl faaliyetlerde bulunmak ve kendi ülkesinde barışçıl bir ortam oluşturmak istenmiştir (Göktürk, 2008).

Politik yapı bakımından milliyetçilik, tüm sıkıntıları ve çatışmaları bünyesinde barındıran, her düşünceye kendi yapısına göre şekil veren ve sosyal yapının tamamını içeren bir olgudur (Karpaz, 2010). Kültürel açıdan Avrupa’da oryantalizm düşünürleri tarafından çalışmalar yayınlanması, Rusya’daki Türklerin ve Macar’daki Turancuların politik ve bilimsel açıdan buluşlarının olması ve Osmanlı Devleti politikacılarının Batılaşma politikalarını ve millet, yurt, yurttaşlık, yurt sevgisi gibi Batı terimlerini benimsemesi Türk milliyetçiliğinin gelişim göstermesinde etkili olmuştur. Ülke politikacılarının ve aydınlarının tek amacı Osmanlı’nın parçalanmasını önlemek olmuştur. Aydınlar milli kimlik üzerine tartışmalar ortaya çıkarmış ve Türkçülük düşüncesini savunmaya başlamışlardır. Aydınlar, 1850’li yıllarda milliyetçiliğin kültürel etkisinin, 1800’lü yılların sonunda ise milliyetçiliğin politik etkisinin görüldüğünü belirtmektedir (Oğuz, 2006).

Cumhuriyet öncesi dönemde, Türk milliyetçiliğinin bir tarafında amacının sadece ülkeyi bölünmeye ve yıkılmaya karşı müdafaa etmeye çalışan ve Türkçülük düşüncesini benimseyen Osmanlı Türkçüleri bulunuyorken diğer tarafında ise amacının sadece Türk uluslarını birleştirmek olan ve ulus odaklı bir düşünceye sahip olan Rus Türkleri bulunmaktadır (Oğuz, 2006). Türk milliyetçiliği, Osmanlı

Devleti'nden Türkiye Devleti'ne geçiş evresinden sonra toplum içerisinde oluşabilecek her çeşit problemi ve Osmanlı Devleti'nin yıkılmasından sonra bireyler üzerinde diğer milletlere karşı oluşan nefreti belirtmek için kullanılmıştır (Göktürk, 2008).

Çağdaşlaşması içerisinde milliyetçilik düşüncesi, Türkiye'de bir ideoloji haline almaya başlamıştır. Çağdaşlaşma girişimi meşrutiyetin meydana gelmesini sağlamıştır. Türk milliyetçiliğine, batı toplum yapısını oluşturma ve ulus devleti inşa etme süreci içerisinde ideolojik özellikler yüklenmiştir. Cumhuriyet'ten sonra politik bir yapıya dönüşen milliyetçilik, politika olarak görülmüş ve politik kurumlara etki etmiştir (Turan, 2011). Batı Avrupa'dan yayılan milliyetçilik Türkiye'de farklı bir boyut kazanmış, Türk milleti ve politikacıları tarafından farklı yorumlanması ile asıl boyutunu kaybetmiştir. Türkiye'de politikacılar, milliyetçiliği kendi reform ve laik düşüncelerine dayanarak ülkenin gereksinimlerine karşılık verecek bir duruma getirmişlerdir. 1920-1945 yılları arasında Türkiye'de milliyetçilik, rasyonalist ve laik bir yapıya sahip olmuş ve sadece küçük aydın gruplarınca onaylanan bir kimlik haline gelmiştir. İlerleyen zamanlarda milliyetçiliğin millet içerisinde de önem kazandığı, millet ile aydınlar arasında iki farklı milliyetçilik düşüncesinin oluştuğu ve birbirleri ile karşı karşıya geldikleri bilinmektedir (Göktürk, 2008).

Türk milliyetçiliği hangi duruma gelirse gelsin Türk milletine aynı kültürel yapı üzerinde toplanabilmeyi sağladığı, ulusal birlik ve beraberlik duygusunu aşıladığı ve Türk ulusal kimliğini oluşturduğu bilinmektedir (Karpat, 2010).

18. yüzyılda Osmanlı Devleti'ni bölünmeye ve yıkılmaya karşı müdafaa etme çalışmaları başlamıştır. Bu çalışmalar Osmanlı politikacıları ve aydınları tarafından önemsenmiştir. Osmanlı Devleti, Batı Avrupa ülkelerinin siyasi ve idari yapılarını çözmek ve iyi yanlarını ülkesinde kullanabilmek için Batı Avrupa ülkelerine Osmanlı Devleti'ni temsil edecek elçiler göndermiştir. Böylelikle Batı'da var olan siyasi ve idari yapılar çözülmüş ve buralarda elde edilen bilgiler Osmanlı Devleti'nin hayatına dahil edilmiştir. Osmanlı politikacıları ve aydınları artık ülke içerisinde milliyetçilik düşüncesini anlatmaya başlamışlar ve her türlü saldırı ve bölünme düşüncelerine karşı bir milli kimlik oluşturmaya çalışmışlardır (Oğuz, 2006).

Rusya Türklerinin, Rusya'nın hâkimiyeti altında kültürel ve politik durumlardan yoksun bırakılmalarından dolayı Türk milliyetçiliğinin kültürel ve politik açıdan gelişmesini sağlayarak Turancılık düşüncesini ortaya çıkardıkları bilinmektedir. Rusların, Rusya'daki Türkleri kendi hâkimiyetleri altına alma düşüncelerinin olması, Türkleri asimile etme çalışmalarına girişmeleri ve onları kültürel ve politik açıdan verilecek olan imtiyazlardan yoksun bırakmaları, Rusya Türklerinde ulus odaklı milliyetçiliğin gelişim göstermesinde etkili olmuştur. Böylelikle Rusya Türklerinin ulusal şuuru ve milliyetçiliği, Rusya'nın sömürüsüne karşı çıkmak için kullandığı bir vasıta olarak ortaya çıkmıştır. Rusya Türklerinin düşünürlerine göre gelişmemenin sebebi Batıdaki gelişimlerin takip edilmemesidir. Bu yüzden Rusya Türkleri ulusal şuurun, ulusal birlik ve beraberliğin Batıdaki milliyetçilik hareketlerine göre şekillendirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar (Oğuz, 2006).

Düşmanın saldırılarına karşılık olarak, İttihat ve Terakki yapılanmaları ve genelinin Müslüman halktan oluşan bireylerin katıldığı Kuvayi Milliye birlikleri oluşturulmuştur. Bu ve benzeri yapılanmalar, düşmana karşı mücadele etmek, milli mücadeleyi benimsemek ve milliyetçiliğe yer vermek amacı ile oluşturulmuştur. 1919 yılı Milli Mücadele Dönemi'nde Havza ve Amasya Genelgelerinde ve Erzurum, Balıkesir ve Sivas Kongrelerinde milli düşünceler ve milliyetçi hareketler derin bir şekilde yaşanmıştır. 1920 yılında İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından ele geçirilmesi ile beraber Osmanlı Devleti dönemindeki milliyetçilik hareketleri sona ermiştir. Yine aynı yıl içerisinde Büyük Millet Meclisi'nin kurulmasıyla Türk milliyetçiliğinde yeni bir sayfa açılmıştır. 1919 ile 1923 yılları arasında Osmanlı Devleti'ni bölünmekten kurtarma ve düşmanlara karşı savunma faaliyetlerinin olduğu, 1923 yılında ise Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu bilinmektedir. Bu dönemde yurdun bölünmekten kurtarılmaya çalışılması ve düşmanlara karşı savunulması milliyetçilik düşüncesinin bir parçası olarak kabul edilmektedir. Cumhuriyet'in kurulması ile birlikte ulus devlet yapısı oluşmuş ve bu ulus devlet yapısı Türk milli kimliğinin olması gerektiğini ön plana çıkartmıştır (Göktürk, 2008).

İdealizm öğretisine bağlı Türk düşünürlerince milliyetçiliğin dinsel yapılardan uzaklaştırılmasının, Türk milletinin ulusal kimliğinin ve Türk kültürünün oluşturulmasında yardımcı olacağı düşünülmüştür. Türkiye Cumhuriyeti'nin

milliyetçilik düşüncesi ile beraber yeni bir yapıya kavuşacağı düşüncesi ortaya çıkmış ve bundan dolayı Türkiye'nin Cumhuriyet'ten önceki yapılarından vazgeçmesi ve yeni bir başlangıç yapması gerektiği düşüncesi yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Bu durumun bir sonucu olarak Osmanlılık ve Müslümanlık akımlarının yerine Türkçülük düşüncesi benimsenmeye başlanmıştır. Osmanlı Devleti'nin yıkılması sonucunda yeni bir devletin kurulması ile eski Osmanlılık düşüncesinin de yıkılıp yeni bir düşüncesinin kurulması gerektiği düşünülmüştür. Bundan dolayı yeni kurulan Türkiye'nin yeni düşüncesi Türkçülük olmuş ve milliyetçi bir yapıyı benimsemiştir (Göktürk, 2008).

Balkan Savaşlarından sonra savaşların etkili bir şekilde devam etmesi nedeniyle 1920'li yılların milliyetçiliği ülkeyi bölünmekten korumak ve ülkenin gerilemesini durdurmak olmuştur. Cumhuriyet'in ilan edilmesi ile beraber 1930'lu yılların milliyetçiliği bir ideolojik düşünceye dönüşmüş ve milliyetçilik bu dönemde etkili bir şekilde yaşanmıştır. 1930'dan sonraki yıllarda ise milliyetçilik daha çok dillendirilmeye ve konuşulmaya başlanmış ve halk arasında yayılması için çalışmaları yapılmıştır. 1930 ile 1940 yılları arasında Türkiye'de milliyetçilik adına Türk tarihi ve Türk dili alanlarında etkili gelişmeler gerçekleştirilmiştir. Türk Tarih ve Dil Tezi ile Türk milletinin yüce bir millet olduğu savunulmuştur. 1931 yılında Türk Tarih Tezi'nin oluşturulduğu ve bu sayede milliyetçiliğin gelişim gösterdiği, yine aynı yılda Türk Tarih Tetkik Cemiyeti'nin kurulduğu bilinmektedir. Türk Tarih Tetkik Cemiyeti'nin görevinin Türk milli tarihinin araştırılması ve Türk halkına Türk milli tarihinin anlatılmasıdır. Türk Tarih Kongresi'nde, Türk milletinin geçmişinin çok eski tarihlere kadar gittiğinin, çok büyük ve yüce bir millet olduğunun vurgulandığı ifade edilmektedir. Türk milliyetçiliğinin gelişiminde Türk tarihine önem verildiği kadar Türk diline de önem verildiği bilinmektedir. Mustafa Kemal Atatürk, milletin en önemli niteliklerinden birisinin dil olduğunu ve bu yüzden kendisini Türk olarak gören herkesin Türkçe konuşmasının gerektiğini savunmaktadır (Çağaptay, 2008).

1932 yılında TBMM, Türkiye'de konuşulan fakat yazı dilinde olmayan kelimelerin çalışılmasını istemiş, yeni kelimelerin geliştirilmesi ve bunların öz Türkçe'ye katılması için de öğretmenleri görevlendirmiştir. 1933-1934 yılları arasında da dil çalışmalarına büyük önem verildiği görülmektedir. 1934 yılında bir

Türk Dil Kongresi'nin daha gerçekleştirildiği ve kongreye dış ülkelerden bilim adamlarının da katıldığı bilinmektedir. Kongrede sürekli diğer ülkelerde ki uygarlıkların Türkler sayesinde olduğu ve Türklerin tüm uygarlıklara örnek olduğu vurgulanmıştır. Türkiye'de uygulanan çalışmalar ile tam anlamıyla Türk milli yapısının ve kendine has bir Türk dilinin oluşturulması savunulmuştur. 1937 yılında II. Türk Tarih Kongresi düzenlenmiş ve dış ülkelerden toplam 41 bilim insanı katılmıştır (Çağaptay, 2008).

Türk Tarih ve Dil Kongrelerinde yabancı temsilcilerin bulunması ve kongrelerde belirtilen bulguların kanıtlarının sunulması ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk milletinin ne kadar yüce olduğu tüm dünyaya duyurulmuştur. Ayrıca oluşturulan kongreler sayesinde halk arasında milliyetçilik kavramının yayıldığı ve derin bir şekilde milliyetçiliğin yaşandığı da görülmektedir. 1930 ve 1940'lı yıllarda Türk milli yapısını oluşturmak için çalışmalar yapılmış, Türk halkına milliyetçi düşünceler yayılmış ve milli düşünceler yoğun bir şekilde yaşanmıştır. Fakat ilerleyen zamanlarda 1950 ve 1960'lı yıllardan sonra milliyetçilik politik bir yapıya dönüştürülmüştür (Ertekin, 2008).

2.7. Milliyetçilik ve Paramiliter Örgütler

1800'lü yıllardan başlayarak Avrupa'da ülkelerin varlığını sürdürebilmek, askeri alanda başarılar elde edebilmek, askeri gücünü artırmak ve her zaman savaşa hazır savaşçı gençliği ortaya çıkarmak amacı ile beden terbiyesi üzerine çalışmalar yapılmış ve beden terbiyesinin ülke geneline yayılması için çalışılmıştır (Yamak, 2009).

Savaşların kaybedilmesi sonucunda birçok devletin vatandaşlarını kuvvetlendirmek, kaybedilen savaşların öcünü almak için sporu ön plana çıkardığı ve milliyetçi duygular ile faaliyete geçen paramiliter örgütler oluşturdukları bilinmektedir (Ateş, 2012).

Bu amaçla ülkelerin okulları ve okul dışındaki paramiliter örgütleri kullandıkları bilinmektedir. Zaman içerisinde okul müfredatlarına beden eğitimi ve askeri eğitim dersleri eklenmeye başlanmış ve bu aktiviteler zorunlu hale getirilmiştir. Okul dışındaki paramiliter örgütlerde ise bedensel faaliyetler olarak izcilik ve jimnastik uygulanmış, bunlara ek olarak eğitimler milliyetçi ve militarist

düşünceler doğrultusunda gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Okullardaki ve paramiliter örgütlerdeki beden eğitimi derslerinin milliyetçi ve militarist düşüncelerin eklenmesindeki amaç milliyetçi, milli düşüncelere sahip, kuvvetli, cesur, cengâver bireyler ortaya çıkartmaktır. Bu hedeflere ulaşmak için okulların ve özellikle okul dışındaki paramiliter örgütlerin çok büyük etkisi olmuştur. Almanya ve İngiltere'deki paramiliter örgütlerindünyaya örnek olduğu, izcilik ve jimnastik faaliyetlerini yoğun bir şekilde kullandıkları ve bu yapıların diğer milletlere de zaman içerisinde yayıldığı bilinmektedir. Balkan Savaşı'nda yenilgiye uğrayan Osmanlı Devleti de motivasyon açısından çöküntüye uğradığından ve kendisini askeri açıdan yetersiz gördüğünden dolayı beden terbiyesine önem verdiği bilinmektedir. Bu doğrultuda milliyetçi, milli duygulara sahip, yurdunu seven, kuvvetli bireyler yetiştirmek amacı ile okullarda ve paramiliter örgütlerde beden terbiyesinin, askeri eğitimlerin, jimnastiğin ve izciliğin desteklendiği gözlemlenmektedir (Yamak, 2009).

Birinci Dünya Savaşı döneminde ve önceki evrede ülkelerin çoğu paramiliter örgütler sayesinde vatandaşların savaşa hazırlanmışlardır. Çünkü savaşlarda başarı elde edebilmenin yolu kuvvetli, çevik, zeki, milli duygulara sahip, yurdu ve milleti için her şeyi göze alacak savaşçı bireyler yetiştirmek (Yamak, 2009) olarak düşünülmüştür.

2.7.1.İngiltere'de Paramiliter Örgütler

19. yüzyılda Britanya İmparatorluğu'nun askeri anlamda hem saldırı hem de savunma açısından sıkıntıların olduğu ve saldırılara karşı mücadele etmede kaygı içerisine düştüğü bilinmektedir.İngilizler, saldırılarda ve savunmalarda başarı elde edebilecek askeri güce sahip olmadıklarını ve orduya gönüllü katılan askerlerin fiziksel ve zihinsel açıdan hazır olmadıklarını düşünmüşlerdir.Bu yüzden İngiltere'nin, okullarda milliyetçi ve militarist düşünceler ile beden terbiyesi ve askeri eğitimler uyguladığı ve bunun yanında paramiliter örgütlerin oluşumunu da desteklediği bilinmektedir.Bu amaç doğrultusunda askeri anlamdaki tüm sıkıntıları ortadan kaldırmak amacı ile Gönüllü Birlikleri, Ulusal Hizmet Derneği ve Donanma Derneği gibi çeşitli paramiliter dernekler kurulmuştur (Yamak, 2009).

Ulusal Hizmet Dernekleri, okullarda bedensel faaliyetlerin ve askeri eğitimlerin gösterilmesi için girişimlerde bulunmuş ve 18 ile 22 yaş arasındaki

bireylerin doğada izci eğitimi almalarının gerekli olduğunu savunmuştur. Bireylere bu eğitimlerin verilmesi ile askeri birimlerin üzerinden büyük bir yükün kalkacağını, vatandaşların kuvvetlenerek güçlü bir ordunun ortaya çıkarılacağını ve vatandaşlık duygusunun getirmiş olduğu sorumlulukların üstlenileceğini düşünmüştür (Ateş, 2012).

Bu düşünceler doğrultusunda paramiliter örgütlerin inşa edildiği, 1880’li yıllarda Aleksander Smith adında dini inancı güçlü olan bir iş adamının Erkek Çocuklar Takımı (The Boy’s Brigade) adında bir paramiliter örgütü kurduğu bilinmektedir. Bu paramiliter örgütün bireylere askeri eğitimler veren, dinsel yapıya sahip bir örgüt olduğu savunulmaktadır. Baden Powell adında bir generalin bir diğer paramiliter örgüt olan Erkek Çocuk İziciler’i (Boy Scouts) oluşturduğu ve bu paramiliter örgütün büyük önem arz ettiği bilinmektedir. İzcilik, İngiltere’nin askeri açıdan olumsuzluklara kapıldığı dönemde bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak amacı ile ortaya çıkmıştır (Yamak, 2009).

İzciliğin kurucusu olan Baden Powell, İngiltere’de yetişen genç erkeklerin doğasında var olan kuvvetin ve çevikliğin kaybolduğunu gözlemlemiş, bu durumu ortadan kaldırmak amacıyla gençlere beden terbiyesinin yaptırılması gerektiğini düşünmüş ve sonuç olarak izciliği ortaya çıkarmıştır. Powell, izcilik ile kuvvetli, zeki bir nesil yetiştirmeyi, ülkesi, milleti ve takım arkadaşları için kendisini kolaylıkla feda edebilecek vatandaşları ortaya çıkartmayı amaçlamıştır. Powell, gençlerin eğitimini çok önemsemiş; saygı, disiplin, vatan ve millet sevgisi gibi özelliklerin çocukluk ve gençlik dönemlerinde spor ve eğitim ile kazandırılacağını belirtmiş ve bunun da paramiliter örgütler sayesinde gerçekleşeceğini ifade etmiştir. Bu örgütler sayesinde yurdunu ve milletini seven bir gençliğin kendilerini vatanlarına adayacağını, ülke çıkarları doğrultusunda ülkelerinin gelişmesi için çalışacaklarını ve gerekirse vatanları için kendilerinden vazgeçebilecekleri bir duruma gelebileceklerini düşünmüştür (Ateş, 2012).

1912 yılında izcilik yapan 9 çocuğun, denizde eğitim gördükleri sırada tekneleri batmış ve spor yaparken ölmüşlerdir. Sonrasında ölen sporculara şehit gözü ile bakılmış, tabutları İngiliz bayraklarıyla sarılmış ve onlar için askeri bir tören düzenlenmiştir. İzci çocukların sportif faaliyetlerini gerçekleştirmelerine rağmen

onların bu faaliyetlerini askere hazırlık olarak görenler, onların milliyetçi düşünceler içerisinde yurt ve millet sevgisinden dolayı kendilerini milleti ve ülkesi için seve seve feda ettiklerinden bahsetmişlerdir (Ateş, 2012).

2.7.2.Almanya’da Paramiliter Örgütler

Almanya’da endüstrileşme ile birlikte genç bireylerde bedensel ve psikolojik çöküntüler oluşmaya başlamış ve bu çöküntülerin askeri ve endüstri alanlarında bir yetersizliğe dönüşmemesi adına çalışmalar gerçekleştirilmiş, fakat başarısız olunmuştur (Yamak, 2009).

İlerleyen zamanlarda tekrar bu sorunlar gündeme getirilmiş, askeri ve endüstri alanlarında bireylerin yetersiz görülmesi ile birlikte bedensel ve psikolojik çöküntüleri ortadan kaldırmak amacıyla paramiliter örgütler inşa edilmiştir (Yamak, 2009).Paramiliter örgütlerde gençlere bedensel etkinlikler, askeri eğitimler, arazi oyunları gibi spor eğitimleri ve bunun yanında milliyetçi eğitimler verilmiştir (Ateş, 2012).

Almanya’da savaş öncesi dönemde gençlerin geleceğin askerleri olarak görülmesinin de paramiliter örgütlerin kurulmasına etki ettiği ve amaçlarının gençlere askeri talimlerin öğretilmesi olduğu bilinmektedir (Ateş, 2012).

Paşa ve aynı zamanda askeri bir yazar olan Von der Goltz, 1870’li yıllardan sonra okullarda ve okul dışında paramiliter örgütlenmelere ihtiyacın olduğunu vurgulamıştır. Bu ihtiyacın milliyetçi ve militarist düşünceler ile beden terbiyesi sayesinde karşılanabileceğini ve bu eğitimlerin ancak savaşlardan önceki evrede paramiliter örgütler oluşturularak verilebileceğini savunmuştur. Almanya’da Birinci Dünya Savaşı öncesinde askeri düşünceler yoğun olduğundan, ortaya çıkabilecek savaşlara önceden hazırlanılması gerektiğinden ve bireyleri bu yönde hazırlamanın beden terbiyesi sayesinde olacağı düşüncesinin baskın olduğundan dolayı Genç Almanya Birliği kurulmuştur(Yamak, 2009).

Almanya’nın paramiliter örgütü olan Genç Almanya Birliği’nin, genç bireyler için kurulan tüm örgütleri bir araya toplayan dayanışma birliği olduğu düşünülmektedir. Genç Almanya Birliği, paramiliter örgütlerden genç bireylere, beden terbiyesi ve milliyetçilik eğitimlerivermesini istemiştir. Genç Almanya Birliği

tarafından beden terbiyesi ile gençlerin bedenlerinin kuvvetlendirileceği, yeteneklerinin gelişeceği, yurt ve millet sevgisinin oluşacağı, birlik ve beraberlik duygusunun benimseneceği ve aralarındaki sınıfsal farklılıkların ortadan kalkacağı düşünülmüştür. Genç Almanya Birliği, milliyetçi eğitimleri ile birlikte ise asker bilincine sahip, yurdunu seven, yurdu için askerliği en kutsal görev olarak gören asker bireyler oluşturmak istemiştir (Ateş, 2012).

Goltz, Genç Almanya Birliği'nin bu ihtiyaçlar doğrultusunda kurulduğunu, gençlere beden terbiyesi ve askeri eğitimlerin verildiğini ve bunların yanında milliyetçi, militarist ve dinsel eğitimlerin de gösterildiğini ifade etmiştir. Bu sayede Goltz itaatkâr, kurallara uyan, çeşitli yeteneklere sahip, birlik, beraberlik, dayanışma duygularını kazanmış, sınıfsal farklılıkları hiçe sayan, savaşçı bir kimliği olan, yurdunu seven ve yurdu için ölmeyi bile göze alan savaşçı bireyler elde etmeyi hedeflemiştir (Yamak, 2009).

2.7.3. Türkiye'de Paramiliter Örgütler

Osmanlı Devleti, girmiş olduğu savaşlarda büyük kayıplar vermeye başlaması ile eğitim yapısını tekrar değerlendirmeye almış ve vatan başlığı altında askeri alanı esas alan eğitim yapısını oluşturmuştur. Eğitim sisteminde yapılan bu hareketlilik 18. yüzyılda daha çok önem kazanmış ve vatani için kendilerinden vazgeçecek asker bireyler elde etmeyi amaçlayan bir sistem oluşturulmuştur (Çelebi ve ark., 2018).

1800'lü yıllardan sonra Osmanlı Devleti, Almanya'da gerçekleştirilen beden terbiyesi ve paramiliter örgütler ile ilgili çalışmalara yönelmiştir. Geleceğin Osmanlı ordusunu güçlendirmek ve geliştirmek için okullarda beden terbiyesi ve izcilik faaliyetleri zorunlu bir hale getirilmiştir. Beden terbiyesine ve izcilik faaliyetlerine verilen önemin sebebi geleceğin savaşçıları olacak olan gençlerin kuvvetlenmesini sağlamak ve milli duygularını tekrar canlandırmak olduğu söylenebilir (Ateş, 2012).

Osmanlı Devleti, Balkan Savaşı'nda yenik düşmesi sonucunda bireylerin fiziksel açıdan yetersiz olduğu ve eski kuvvetlerini yitirdikleri düşüncesi ile 1913 yılında Türk Gücü Cemiyeti'ni inşa etmiş ve bu olumsuzlukları ortadan kaldırmayı hedeflemiştir. İlk olarak bu olumsuzlukların neden kaynaklandığı bulunmaya çalışılmış ve daha sonra bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için gerekli olan etkenler araştırılmıştır. Bireylerin fiziksel açıdan yetersizliğinin nedeni

araştırıldığında milletin tembelleştiği, ata sporları olan güreş, cirit, atıcılık, at binme gibi sporların bırakıldığı ve bu olumsuzlukların bunlardan dolayı kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için gerekli olan etkenlerin araştırıldığında ise milletin geçmişteki düzenine geri döndürülmesinin ve savaşçı bireyler elde edilmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir. Bu noktada yapılması gereken faaliyetlerin beden terbiyesi ve izcilik olduğu düşünülmüştür. Savaşçı bireyler oluşturmak için tıpkı Almanya’da, İngiltere’de ve Fransa’da kurulan paramiliter örgütler gibi izcilik derneklerinin Osmanlı’da da oluşturulması gerektiği ve bu görevi Harbiye ve Maarif Nezaretleri’nin üstlenmesinin uygun olacağı vurgulanmıştır. Oluşturulması düşünülen paramiliter örgütler ile kuvvetli, çevik, her zaman askerliğe hazır ve Türk’ün gücünü gösterecek bireyler elde edilmesi amaçlanmıştır (Yamak, 2009).

Bir paramiliter örgüt olan Türk Gücü Cemiyeti de bu yönde harekete geçmiş ve Türk milletini, tembelleşmeye sebep olan etkenlerden uzak tutmaya çalışmıştır. Aynı zamanda askeri alanda yetersiz olan bireylerin kuvvetlenmesini sağlamış ve asker bireyler elde etmeye çalışmıştır. Türk Gücü Cemiyeti, Türk milletini hem fiziksel hem de ruhsal açıdan eğitmeyi hedeflemiş ve bunu yaparken de beden terbiyesini ve izciliği kullanmıştır (Yamak, 2009).

Türkiye’nin ilk paramiliter örgütü olan Türk Gücü Cemiyeti, 1913 yılında Alman Pfadfinder izci birliğini örnek almış, Harbiye Nezareti ve İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin yardımıyla kurulmuştur. Türk Gücü Cemiyeti’nde yaygın olarak Türkçülük ve milliyetçilik düşüncelerine değinilmiş, beden terbiyesi ve spor eğitimleri verilmiştir (Toprak’tan Akt: Çelebi ve ark., 2018).

1914 yılında yine Harbiye Nezareti’ne bağlı olarak bir diğer paramiliter örgüt olan İzçiler Ocağı kurulmuştur. İzçiler Ocağı ile Almanya ve İngiltere’deki gibi asker evlatlar yetiştirilmesi hedeflenmiş ve izcilik sayesinde bireylerin daha kontrollü ve istenilen bir şekilde eğitilecekleri vurgulanmıştır (Yamak, 2009). İzçiler Ocağı ile milli varlığına sahip çıkacak ve yurdunu sevecek gürbüz bireyler yetiştirileceği düşünülmüştür (Çelebi ve ark., 2018). Yine aynı yıl içerisinde Harbiye Nezareti’ne bağlı olarak Osmanlı Güç Dernekleri kurulmuştur. Osmanlı Güç Dernekleri de yine aynı amaçlar doğrultusunda inşa edilmiş, bunun yanı sıra farklı olarak yapılan

faaliyetlerin istenilen düzeyde yürütülüp yürütülmediğini kontrol etme görevini de üstlenmiştir(Yamak, 2009). Osmanlı Güç Dernekleri de diğer paramiliter örgütler gibi Harbiye Nezaretine göre yapılmış ve Harbiye Nazırı Enver Paşa, Osmanlı Güç Derneği'ni tam anlamıyla desteklemiştir. Hatta Enver Paşa, Osmanlı Güç Derneği'nin oluşumu için Belçika'dan izciler derneği başkanını da getirtmiştir. On iki yaş ile on yedi yaş arasındaki bireyler izci derneklerine katılmış ve bu dernekler Osmanlı Güç Dernekleri'nin hazırlık sınıfı olarak görülmüştür. Osmanlı Güç Derneği'nin asıl üyeleri ise on yedi yaş üzeri bireylerden oluşmaktadır (Çelebi ve ark., 2018).

Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti ile aynı safta yer alan Almanya'nın, Genç Almanya Birliği'nin kurucusu olan Von der Goltz tarafından Osmanlı İmparatorluğu içerisinde de kurulmasını istediği bilinmektedir. Osmanlı'da kurulan diğer paramiliter örgütlerin yanı sıra Almanya'da bulunan Genç Almanya Birliği'ne benzer bir yapılanmanın oluşturulması, sadece izcilik faaliyetlerinin değil birçok faaliyetin bulunması gerektiği vurgulanmıştır. Bunun üzerine 1916 yılında Genç Almanya Birliği'nin kurucusu olan Von der Goltz ve Alman gençlerine uzun süre boyunca eğitim veren Von Hol, Osmanlı Genç Dernekleri'ni oluşturmaları ve bu derneği idare etmeleri için Türkiye'ye davet edilmişlerdir (Yamak, 2009).

Birinci Dünya Savaşı sırasında gençlerin askerliğe hazır olmadıkları düşünülmüş ve Osmanlı Genç Dernekleri 1916 yılında kurulmuştur. Osmanlı Genç Dernekleri diğer örgütlerden çok daha etkili ve kapsamlı olmuş, çok genç yaştaki bireylere de hitap etmiş ve gençleri çok kısa bir zamanda aynı Genç Almanya Birliği'ndeki çocuklar gibi yetiştirmiştir. Beden terbiyesi ile askeri eğitimler sayesinde bireyler kuvvetli, çevik, zeki, savaşçı bir birey olarak ve milli duygulara sahip, yurdu için her şeyi göze alan askerler olarak yetiştirilmiştir (Yamak, 2009).

2.8.Spor ve Milliyetçilik

2.8.1.DünyadaSporunMilliyetçilik ileİlişkisi

Milliyetçilik; yurt sevgisi, milli kimlik, milli birlik gibi kavramları ve bir milleti diğer milletlerden ayıran özellikleri içermektedir. Milli birlikteliğe duyulan istek, spor yapan bireyleri ve spor alanlarını milli zorunluluklara yönlendirmektedir. Bu nedenle milliyetçilik, özellikle milletlerarası alanlarda yapılan müsabakalarakattılan sporcuların rekabet içerisinde mücadele etmesinde, bireyleri savaşa hazırlama evresinde ve gençlerin spor ile kuvvetlenmesinin sağlanmasında önemli bir etkidir.Milliyetçiliğin spora ve milletlerarası spor yarışmalarına dolaylı olarak etki etmesi hedeflenmektedir. Spor, milliyetçiliği tetikleyen ve milliyetçiliğe özendirilen bir vasıtaadır. Sporun milliyetçilik üzerinde birçok görevi bulunmaktadır. Ülkelerin gelişmesinde bir etken olan spor, milletlerarası spor organizasyonlarında milli kimlik ve milli çekişme gibi roller oluşturmaktadır. Spor herhangi bir zamanda ortaya çıkabilecek küçük parçalanmaları ortadan kaldırarak ulusun bir bütün olarak yapılanmasına yardımcı olan bir alan olmuştur. Toplumların sportif başarı elde etmeleri ve kazanma duygusunu tatmaları ile birlikte milli spor kavramıyla bütünleşerek vatan sevgisinin güçlendiği görülmektedir.Milliyetçilik, milletlerarası sporlarda milli farkındalık hüviyetini alevlendirmekte, bireysel ve takım sporlarında başarı elde ederek milli bilinç, gurur, birlik ve beraberlik duygusu oluşturmaktadır. Spor çeşitli topluluklar arasında milli birliğin gelişmesinde önemli bir araç olarak görülmektedir. Spor; toplumsal sınıfların, milletlerin kendilerine özgü düşünüş ve yaşayış biçimlerinin oluşumunda ve toplumsal değer kuralları doğrultusunda dil, töre, gelenek ve göreneklerinin şekillenmesinde önemli bir katkıya sahiptir (Şahin ve ark., 2010).

Toplumsal kurumlar, bireylerin toplumsal değerleri ile gündelik faaliyetlerine etki etmekte ve onları kontrol altına almaktadır. Toplumsal kurumlar, sosyal düzeni sağlamakta ve bu düzenin devamlılığını sürdürmektedir. Toplum içerisindeki uyumun birçok yönünü ele almakla birlikte özellikle bireylerin günlük hayatlarını yönlendirmekte etkili olan değerleri, beklentileri ve çıkarları ile ilgilenmektedir. Toplumsal kurumlar aynı zamanda bireylerin sosyal yaşamda nasıl hareket etmeleri gerektiği yönünde de eğitici bir konumdadır. Toplumsal kurumların bir parçası olan

spor da bu görevleri üstlenmektedir. Sporu anlamak ve açıklamak sadece spor faaliyetleriyle ve sonuçlarıyla ilgilenmek değildir. Sporu anlamak ve açıklamak sporun yapılmış olduğu toplumun davranışlarını etkileyen politik, hukuki, bilimsel, felsefi düşünceler bütünü ve kültürel yapısını anlamak demektir. Böylelikle spora odaklanmış tüm anlama çalışmaları, spor ile toplum arasındaki oluşturulmuş olan ilişki üzerinde yerine getirilen fonksiyonları ve bağlantıları anlamış olacaktır. Milliyetçilik iradeye, akla, hayale ve duygulara hitap etmektedir. Bu hitap etmekte kullanılan araçlardan biriside spordur (Şahin ve ark., 2010).

Birinci Dünya Savaşı döneminde ve öncesinde birçok devletin okullarda genç bireylere spor ve askeri eğitimler verdiği ve okul dışında da paramiliter örgütler oluşturarak bu örgütlerle gençleri askere hazırladığı bilinmektedir. Bu evrede devletler oluşabilecek savaşlarda galip çıkabilmek amacı ile hem silah tedarik etmeye hem de gençlerini kuvvetlendirmeye çalışmışlar ve spor eğitimlerini verirken de okulları ve paramiliter örgütleri kullanmışlardır. Devletler bu doğrultuda okullarda beden eğitimi derslerini zorunlu hale getirmiş ve okul dışında jimnastik kulüpleri açmıştır. Okullarda beden eğitimi dersleri ve okul dışında jimnastik eğitimleri ile güçsüz olan gençlerin bedenlerinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir (Ateş, 2012).

Bazı ülkelerin askeri alanlarda başarısız oldukları, girmiş oldukları savaşları kaybettikleri ya da askeri alanlarda kendilerini güçsüz hissettikleri bilinmektedir. Bunlardan dolayı askeri güce sahip bir ülke ve kuvvetli, dayanıklı, çevik, sağlıklı, milli düşüncelere sahip bir gençlik meydana getirmek istemişlerdir. Bu yüzden okullarda beden terbiyesine önem vermişler ve paramiliter örgütleri ortaya çıkarmışlardır. Ülkeler geniş bir kitleye ulaşmak ve bu kitleleri asker olarak yetiştirmek için okullarda ve paramiliter örgütlerde beden terbiyesi ile milliyetçi ve militarist düşüncelerine eğitimlerini vermişlerdir. Bu sayede yurdunu ve milletini seven, onlar için her şeyi yapmayı göze alan, gerekirse yurdu, milleti ve bayrağı için canından vazgeçen, disiplinli, ülkesine sadık iyi birer yurttaş yetiştirileceği düşünülmüştür. Bir diğer ifade ile bireylerin beden terbiyesi ve milliyetçi düşünceler sayesinde bedensel ve zihinsel olarak askerliğe hazırlanacağı belirtilmiştir (Yamak, 2009).

Okullarda ve paramiliter örgütlerde beden terbiyesinin ve askeri eğitimlerin bireylerin kuvvetlenmesi, beceri kazanması, çevik ve dayanıklı olması için uygulandığı bilinmektedir. Bunların yanında milliyetçi düşüncelerin de işlendiği ve bu sayede yurt, millet, milliyetçilik kavramlarının oluşması, yurt sevgisi, millet sevgisi, bayrak sevgisi, milli birlik, beraberlik, dayanışma duygularının gelişmesi ve gerekirse bu duygular için kendi canını bile feda edecek düşüncelerin oluşması hedeflenmiştir (Yamak, 2009).

Devletler okullarda eğitim verilen derslerin konularına milliyetçi düşünceleri eklemiştir. Bireylerin hayata atılmış olduğu ilk yerden milliyetçilik düşüncesinin aşılmasına başlanması ile daha küçük yaşta bireylere yurt, millet kavramının ne olduğu anlatılmış ve yurt ile millet sevgisi kazandırılmıştır. Okullardaki beden terbiyesi dersleri bireyleri kuvvetlendirmiş, nizami uygulamalar ile bir bütün olma duygusu elde edilmiş ve erkeklerin askerliğe hazır olmaları sağlanmıştır. Teori dersleri ve beden terbiyesi sayesinde bireylerde yurt, millet, milliyetçilik kavramları oluşmuş, yurt ve millet sevgisi aşılanmış, bir bütün olarak hareket etmek öğretilmiş ve en önemlisi bireyler kendilerini yurtları, milletleri ve yanında bulunduğu arkadaşları için seve seve feda edebilecekleri düzeye getirilmiştir (Ateş, 2012).

Ateş'e göre sporun iki önemli faydası bulunmaktadır. Birincisi spor bireylerin bedenini kuvvetlendirmekteyken, ikincisi bireylere spor yaptırarak savaş alanlarında askeri gücü ve kazanma ihtimalini artırmaktadır. Savaş meydanlarında ki bireylerin bedensel açıdan güçlü, becerikli, dayanıklı olmaları ve saldırılarda, vatan savunmalarında başarılı olmaları gerekmektedir. Bundan dolayı bireyler kuvvet kazanmak için spor yapmakta, ülkeler asker evlatlar yetiştirmek için spora destek vermektedirler. Spor halkın sağlık seviyesini artıracak, güçlü, etkili ve yetenekli savaşçılardan oluşmuş bir ordu ortaya çıkarmaya yardım edecektir (Ateş, 2012).

Birinci Dünya Savaşı sırasındaki ve öncesindeki dönemlerde spor; milli duyguları canlandıran, bireylerde millet, yurt, milliyetçilik kavramlarının öğrenilmesini ve milletsevgisinin, yurtsevgisinin oluşmasını sağlayan, bireyleri savaşa hazırlayan ve asker evlatları ortaya çıkartan milli bir hareketlilik aracı olarak görülmektedir. Birinci Dünya Savaşı'nın sonuçlanması ile bazı devletlerin yıkıldığı, yeni devletlerin kurulduğu gözlemlenmekte ve artık mücadelenin bilim, sanat ve spor

ile olduğu gör÷lmektedir. Devletler spor ile hangi devletin daha güçlü, hangi devletin daha çevik ve hangi devletin daha çok başarılı olduğunu göstermektedir. Devletlerin, aralarındaki bu mücadeleyi milletlerarası alanda yapılan spor müsabakaları ile gerçekleştirdikleri bilinmektedir.

Milletlerarası spor müsabakaları milletlerin tanıtımında ve ülkelerin temsil edilmesinde önemli bir faaliyettir. Devletler, milletlerarası spor müsabakalarında milli takımlarına destek olmakta, ülke bireylerinin bedensel faaliyetlerini gerçekleştirmelerine katkıda bulunmakta ve sporun bireyler arasında yayılmasını sağlamaktadır. Bu sayede ülkenin içerisinde oluşabilecek iç karışıklıklara engel olmakta, ülkenin bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmaya çalışan hareketleri bastırmakta, milli birlik ve beraberlik duygusunu bireylere aşılamaktadır. Devletler, gelişmiş ülkelerin arasına katılmak için milletlerarası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmaktadır. Milletlerarası spor müsabakalarına ev sahipliği yapma olanağı bulan devletler kendilerini diğer devletlere tanıtmaya fırsatı bulmakta, ülkenin maddi ve manevi yönden gelişmesini sağlamaktadır(Şahin ve ark., 2010).

Milletlerarası spor müsabakalarında milliyetçilik çok etkili bir şekilde yaşanmaktadır. Milletlerarası alanda yapılan spor organizasyonları, müsabakalara katılan milletlerden kimin daha kuvvetli, çevik ve üstün olduğunu kanıtlamaya çalışılması üzerine oluşturulmuştur. Milletlerarası alanda yapılan spor organizasyonlarının açılış törenlerinde milletlere göre geçiş protokolünün hazırlanması, müsabaka sonunda milletlerin elde etmiş olduğu başarılarla göre sıralamanın yapıp kimin daha kuvvetli, çevik ve üstün olduğunun gösterilmesi ve kapanış töreninde ilk üçe giren milletlerin milli marşlarının okunup, milli bayraklarının dalgalanması milliyetçilik üzerine oluşturulan bir faaliyettir. Başarı elde eden milletlerin milli marşlarının çalınması ve milli bayraklarının göğeye çekilmesi ile kazanan milletlerin politik ve kültürel açıdan kuvvetlendiğidüşünülmektedir. Ülke içerisinde veya milletlerarası ortamda yapılan spor müsabakaları, milletlerin milli kimliklerinin gelişmesinde ve sahiplenme duygusunun oluşmasında etkili olmaktadır (İnal, 2008).

Birinci Dünya Savaşı ile İkinci Dünya Savaşı arasındaki evrede yapılan spor müsabakalarında yarışan sporcular, ülkeleri ve ulusları için birbirleri ile savaşan

askerlere benzetilmektedir (Hobsbawm, 1993).Nasıl askerler kendi ülkeleri ve ulusları için düşman askerler ile savaşıyor ise, sporcularda milletlerarası alanda yapılan spor müsabakalarında ülkelerini ve uluslarını üstün göstermek ve onları en iyi şekilde temsil etmek için rakipleri ile mücadele etmektedirler.Bu sebeple sporun, devletleri temsil eden takımlar arasında yapılan müsabakalarda kimin üstün geleceğini ve kimin daha güçlü olduğunu göstermeye çalışan bir yarış halini aldığı söylenebilir.

Spor, devlet ile halk arasında bütünlüğü sağlamaktadır. Birinci Dünya Savaşı ile İkinci Dünya Savaşı arasında yapılan Olimpiyat Oyunları ve benzer müsabakalar ile spor büyük kitlelere hitap etmeye başlamış ve kitlelerde bu müsabakaları takip etmiştir. Sporun geniş kitlelere yayılması, milletlerin sporu benimsemesi ve sporun toplumu bütünleştirici özelliğinin olması sayesinde spor, milletlere milli düşüncelerin yayılması için yardımcı olan bir faaliyet olarak görülmektedir. Birinci Dünya Savaşı ile İkinci Dünya Savaşı arasında yapılan uluslararası spor müsabakaları, bir milli mücadele halini almış ve sporcular da ulusal mücadeleyi gerçekleştiren bireyler olarak görülmüştür. Hobsbawm, bu yılları devletlerin milletlerarası alanda yapılan spor müsabakalarında kendi milletini diğer milletlere kanıtlamaya çalıştığı yıllar olarak ifade etmiştir(Hobsbawm, 1993).

Spor, milli hüviyetin ve milli mücadelenin oluşmasında yardımcı olan etkenlerden bir tanesidir. Milletlerin meydana gelmesi toplumsal yapı ve sosyalleşme durumu ile ilgilidir. Spor, toplumun bir araya gelmesini ve sosyalleşen bir ortamın oluşmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda sporun milletlerarası bir ortamda yapılması ve sonucunda bir kazanım sağlanması bakımından milletleri özerklik anlamında daha çok etkilemektedir. Devletler milli yapılarını, ulusal hüviyetlerini ve özerk yapılarını spor sayesinde tüm dünyaya yansıtabilmektedir. Yapılan spor müsabakaları ile devletin sahip olduğu ünün yükseleceği, halkın yurda bağlılığının artacağı, milli gururun oluşacağı ve diğer devletlerin saygınlığının kazanılacağı belirtilmektedir (Şahin ve ark., 2010).

Spor, milliyetçi duygu ve düşünceleri barışçıl bir şekilde teşvik eden, ulusal bütünlüğü hatırlatan ve milli değerleri öne çıkartan çok önemli bir faaliyettir.Milletlerarası alanda yapılan spor müsabakalarında milli bayrakların

dağıtılması, milli formaların giyilmesi, milli marşların okunması ile sporun milli değerleri ön plana çıkarttığı görülmektedir (Şafak, 2006).

Milliyetçilik, bireyleri birlik ve beraberlik içerisinde bir topluluğa ait olmasını istemektedir. Kendisini topluma ait hisseden ve toplumun bir parçası olan bireyler yurttaş olarak adlandırılmaktadır. Yurttaşlığı belirleyen nitelikler ise artık spordan geçmektedir. Geçmişte Almanya Devleti, Alman yurttaşı olmak isteyen bireylere sadakat testi uygulamıştır. İngiltere Devleti ise İngiltere yurttaşı olmak isteyen bireylerin sadakat yemini etmelerini istemiştir. Daha sonra ise İngiltere bir test ortaya çıkarmış ve bireylere bu testi uygulamıştır. Bireylerin yurttaşı olmak için başvurdukları ülkelerin milli değerlerine sahip olabilecek düzeyde olup olmadıklarını kontrol etmek için bu yeminlerin edilmesi ve testlerin uygulanması gerekli görülmüştür. Dünya kupası müsabakalarında her yurttaşın kendi yurdunu desteklemesi üzerine İngiltere'nin bu yemin ve testleri etkili olmamış ve yurttaş olma kriterini İngiliz milli takımının taraftarı olmak olarak değiştirmiştir. Böylelikle yurttaş ifadesi ile taraftar ifadesinin eşit tutulduğu görülmektedir. Nasıl ırkı, dini ve dili aynı olmayan bireyler bir toplum içerisinde birleşip o toplumun yurttaşı oluyor ise hangi ırk, dil, din ve takımdan olursa olsun İngiliz milli takımını tutan herkes İngiliz yurttaş sayılmıştır (Şahin ve ark., 2010).

İngiltere'de 1830 ile 1910 yılları arasında kendisini atletizme adanmış olan bireylerin oluşturduğu sınıflar içerisinde milli hüviyet düşüncesi tekrar meydana gelmiştir. Bu dönemde kendi ulusunu öne çıkartarak farklı uluslar ve ırklar arasında düşmanlık yaratmayı amaç edinen ve kışkırtmalarda bulunan hareketler en üst seviyeye yükselmiştir. Bu hareketler sebebiyle oluşan topluluklar içerisindeki çatışmaları azaltmak ve ortadan kaldırmak için spora başvurulmuş ve başarılı olunmuştur. Böylelikle spor geniş kitlelere yayılmış ve spor yapan bireylerde milli bilinç oluşmuş ve vatana ait olma duygusu gelişmiştir (Şahin ve ark., 2010).

Sömürge altında kalan uluslar sömürgeleikten kurtulmak ve kendi düşüncelerini zorla kabul ettirmeye çalışan devletlere karşı mücadele etmek için spor kullanmaktadırlar. Sömürge altında olan uluslar, sömürgeci devletlerin yapılmasını engellediği sporları tekrar ortaya çıkartmakta, bu sporları sömürgecilere tepki olarak devam ettirmekte ve kendi milli sporlarını yaparak milliyetçi

hareketlerigerçekleştirmektedirler. Endonezya’da bulunan Bali geleneğine ait horoz dövüşü Endonezya Hükümeti’nin engellerine karşı tepki olarak devam ettirilmiş, İspanyol sömürgecilerine karşı olarak İnka geleneğine ait boğa güreşçileri ortaya çıkarılmış ve İngiliz sömürüsüne karşı ise kriket oyunu yapılmıştır (Erdoğan, 1993).

Milletlerarası spor müsabakalarında bireylerde milli duygular canlanmakta ve böylelikle bireyler milli heyecanı yaşamaktadırlar. Kendi milli takımını büyük bir coşku ve heyecan ile izleyen, kendi milli bayrağını dalgalandıran ve kendi milli marşını söyleten bireyler arasında milliyetçilik düşüncesinin, millet, bayrak ve yurt sevgisinin daha çok oluştuğu düşünülebilir. Bu duygu ve düşünceleri tatmak isteyen bireyler, milletlerarası spor müsabakalarında kendi milli takımı olmasa bile kendi toplumsal ve kültürel yapılarına en yakın olan takımı tutmaktadırlar. Genellikle bireyler aynı dine mensup olduğu ve kardeş ülke olarak nitelendirdiği milli takımı desteklemektedirler (Şahin ve ark., 2010).

Avrupa 2008 Futbol Şampiyonası Türkiye–Hırvatistan müsabakasında Boşnaklar Türkiye’yi desteklemişlerdir. Bunun üzerine Bosna’da yaşayan Hırvat ve Boşnak toplulukları arasında çatışmalar oluşmuştur. Türkiye-Hırvatistan müsabakasının galibi Türkiye olunca Boşnakların çeşitli bölgelerde konvoy oluşturdukları, meşaleler yaktıkları ve büyük bir sevinç ile sanki kendi milli takımları kazanmışçasına zafer kutladıkları bilinmektedir (Gotovusa ve Özkan, 2008).

Almanya’da Nazi döneminden sonra Alman milleti içerisinde sosyal sıkıntılar oluşmuştur. Diğer ülkelerden bireylerin çalışmak amacı ile Almanya’ya gelmeleri sonucunda karışık bir toplum yapısı oluşmuştur. Alman toplumu ile dışarıdan gelen toplumların bütünleşmesinde sıkıntıların ortaya çıkması ve bu toplumların nüfusunun artış göstermesi toplumsal ve siyasi alanda problemlerin oluşmasına neden olmuştur. Almanya bu problemleri ortadan kaldırmak ve toplumlar arasında bütünlüğü sağlamak için sporun etkili olabileceğini düşünmüş ve spora destek vermiştir. Almanya’da 2006 Dünya Futbol Şampiyonası’nın yapılması buna örnek olarak verilebilmektedir (Topakkaya, 2007).

2006 Dünya Futbol Şampiyonası, Almanya’ya göç etmiş olan başka milletler ile Alman milletinin bütünleşmesine katkıda bulunmuştur. Almanya’da bulunan Türk vatandaşlarının 2006 Dünya Futbol Şampiyonası’nda Almanya’nın futbol milli

takımına destek çıkmaları, Alman ve Türk bayrakları ile Alman taraftarlarının yanında yer almaları ve bu olayın kitle iletişim araçlarında yayınlanması Almanlar ile Türklerin birlik ve beraberlik içerisinde yaşamasına olumlu yönde etki etmiştir. O dönemin Almanya Cumhurbaşkanı, Almanya'da yaşayan Türklerin yapmış olduğu bu olumlu davranışlar neticesinde Almanya milleti ile Almanya'da yaşayan diğer milletler arasında bütünlüğün sağlanacağını ve Almanya milliyetçilik düşüncesinin pozitif yönde etkileneceğini vurgulamıştır. 2006 Dünya Futbol Şampiyonası'nın yapılması ile toplumsal bütünlük sağlanmış, toplum içerisinde birlik ve beraberlik oluşmuştur (Topakkaya, 2007).

Mısır ve Nijerya'da sporun milliyetçilik üzerine etkileri görülmektedir. Mısır ve Nijerya'da sporun milli gurur oluşturacağı ve milletlerarası sosyal ilişkileri geliştireceği düşünülmüştür. Nijerya'da spor, bir politik araç olarak uygulanmaktadır. Nijerya'da spor, birbirine zıt olan farklı toplumlar arasında bütünlüğün oluşturulmasını ve ulusal birliğin gelişim göstermesini sağlayan bir faaliyet olarak görülmektedir. Milletlerarası alanda yapılan spor müsabakalarında elde edilen milli başarılar ile Nijerya milletinin yükseleceği vurgulanmıştır. Mısır'da Nasır Dönemi olarak adlandırılan 1952-1970 yılları arasındaki evrede General Nasır, Suriye ve Mısır'ı birleştirerek bir Arap Cumhuriyeti inşa etme düşüncesine liderlik etmiştir. Bu dönemde Arap milletini bir araya getirme düşüncesi bir milli gurur olarak Mısırlılara aşılınmış ve o dönemde Mısırlıların spor alanındaki başarıları en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Kenya, Yemen ve Filipinler'de de sporun milliyetçiliğe etkisi görülmektedir. Kenya'da farklı etnik yapılar bulunmaktadır. Toplumları milli birlik ve beraberlik düşüncesi ile bütünleştirmeye çalışmış ve bunun içinde sporu yaygınlaştırmıştır. Yemen'de de belirli bölgelerin çıkarları için oluşan çatışmaları yok etmek amacı ile spor kullanılmış ve toplumsal bütünlük sağlanmıştır. Filipinler'de ise toplum içerisinde memnuniyetsizliğin yoğun bir şekilde yaşandığı, dini çatışmaların olduğu, devlet yönetimine karşı özerklik hareketlerinin sürdüğü dönemde dini, politik ve toplumsal çatışmaların sonlandırılması ve toplum içerisindeki birliğin sağlanması için spor kullanılmıştır (Şahin ve ark., 2010).

İspanya, sporu milliyetçilik düşünceler ile yönetmekte başarılıdır. Ülke içerisindeki ırksal yapıları ulusal bir sembole dönüştürmüştür. Katalan ulusal hüviyetini ortaya çıkartmak amacıyla milli düşünceler ile Barcelona Spor Kulübü

birleştirilmiş ve böylelikle Barcelona Spor Kulübü sayesinde Katalan milleti yüceltilmiştir. Katalanya milli hüviyetini savunan Barcelona Spor Kulübü'nün bayrağı ile Katalanya bayrağı bütünleştirilmiştir. Barcelona Spor Kulübü'nün, Katalan milli yapısını savunması ve benimsemesi ile spor kulübünün bayrağının Katalanya bayrağı ile bütünleştirilmesi sporun milliyetçilik ile ilişkisini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Aynı zamanda bu olaylar sayesinde sporda milliyetçilik düşüncelerinin ve milli yapılarının derin bir şekilde yaşandığı da söylenebilmektedir(Şahin ve ark., 2010).

Ekonomi düzeyi yüksek olan gelişmiş ülkelerde de spor, bireylere milli duyguları aşlamakta ve milliyetçi düşünceleri geliştirmektedir. Toplum içerisinde bolluk ve rahatlığın olduğu İsveç'te spor, şimdiye kadar ki süreçte milli duyguları canlandırmada en etkili alan olmuştur (İnal,2008).

Mao Zedong'un başlatmış olduğu Çin Kültür Devrimi'nden önceki evrede Çin yönetimi farklı yapılar tarafından yürütülmüştür. Yönetimin bir bölümünü Japonlar, bir bölümünü milliyetçi gruplar diğer bir bölümünü ise komünist gruplar oluşturmuştur. Mao tarafından Çin Kültür Devrimi'nin ortaya çıkartılması ile beraber yönetim farklı bir boyut kazanmıştır. Bu dönemde spor bireylerin sağlık düzeyini geliştirmek, bireyleri kuvvetli bir yapıya kavuşturarak ülkeye olabilecek saldırılara karşı mücadele edecek güce sahip olmak ve toplumlarda oluşabilecek bölünmeleri ortadan kaldırarak ulusal bütünlüğü oluşturmak için uygulanmıştır. Çünkü sporun toplumda birlik ve beraberlik duygusunu canlandıran ve milli bütünlüğü oluşturan bir yapısının olduğu düşünülmüştür. Bu düşünceler doğrultusunda tüm halkın sportif faaliyetleri uygulaması zorunlu hale getirilmiştir. Verilen spor eğitimlerinin yanında politik ve ideolojik dersler de ek olarak verilmiş ve ortak bir politik düşünce oluşturulmaya çalışılmıştır (Aslım, 2007).

Küba'da ise spor, bireylerde sağlık düzeyini artıran, kuralcı bir kimlik oluşturan ve komünist düşünce yapısını geliştiren bir araç olarak görülmektedir. Temel prensiplerine bedensel faaliyetleri ekleyen Küba, sporun bireylerde yurt, millet, milliyetçilik, yabancı düşmanlığı, millet ve yurt sevgisi gibi duyguları tekrar harekete geçireceğini düşünmektedir (Şahin ve ark., 2010).

Sportif faaliyetlerin, Avustralya ve benzer ülkelerde kendi kültürel yapılarına göre bir hüviyet oluşturma çalışmalarına yardımcı olan bir alan olduğu düşünülmektedir. Avustralyalı düşünürler, Avustralya'daki sosyal hayatın ve milli hüviyetin oluşturulmasında sportif faaliyetlerin çok büyük bir öneminin olduğunu ifade etmektedirler. Ayrıca milletlerarası alanda yapılan sportif etkinliklerde başarı elde edilmesi ile Avustralya'nın siyasi, idari ve toplumsal yapısının diğer milletlerce kabul görüleceği belirtilmiştir (Şahin ve ark., 2010). Milletlerarası alanda yapılan spor müsabakalarında Avustralya, başarılı olmak istemekte ve rakip takımlarla yapmış olduğu mücadeleleri kazanmanın Avustralya milli hüviyetinin inşa edilmesinde ve diğer milletlerce tanınmasında etkili olacağını savunmaktadır (İnal, 2008).

Kore'de ise yöneticiler, bireylerin sportif faaliyetlere sevekle katıldıklarından ve büyük bir kitlenin spor yaptığından dolayı spora destek vermektedirler. Kore'de sportif faaliyetlere katılan bireylerde olması gereken özellikler maddeler halinde sıralanmaktadır. Bu maddelere göre sportif faaliyetlere katılan bireyler; milletine içten bağlı olmalı, ailesinin sözünü dinlemeli ve saygı duymalı, arkadaşlarına değer göstermeli ve yalan söylememeli, karşılaşmalarda cesur olmalı ve gerekli olmadığı zamanlarda zor kullanmamalıdır (Şahin ve ark., 2010). Bu doğrultuda milletine bağlı olmak, savaşlarda veya karşılaşmalarda cesur olmak ve birbirlerine değer vermek maddeleri sporun milliyetçilikle ilişkisine önemli bir derecede katkıda bulunduğu düşünülebilir.

Sporun milliyetçilik ile ilişkisine bakıldığında, sporun milliyetçiliğe çok büyük bir etkisinin olduğu gözlemlenmektedir. Spor yapan bireyler günlük tembelliğinden kurtulmakta, kuvvetlenmekte, beceri, çeviklik ve dayanıklılık kazanmaktadır. Yine bu özelliklerin yanında spor sayesinde bireylerde itaat etmek, disiplinli olma, toplum içerisinde dayanışma, birlik ve beraberlik duygularının da geliştiği bilinmektedir. Spor yaparak güçlenen ve dayanışma duygusu ile gelişen bireyler bulunmuş olduğu takım, toplum ve ülkesi için mücadele edebilmektedir. Bu doğrultuda sporun tek bir amacı bulunmaktadır. Bu amaç takımı, toplumu ve ülkesi için mücadele etmektir.

Dünya genelinde sporun, milliyetçi düşünceler doğrultusunda iki türde kullanıldığı gözlemlenmektedir. İlk olarak ülkelerin sporu geçmiş dönemlerde içinde

buldukları askeri sıkıntılar için kullandıkları, ikincisi olarak ise milletlerarası alanda düzenlenen spor müsabakalarında başarı elde edebilmek amacı ile kullandıkları görülmektedir.

Sporun milliyetçilik ile ilişkisinde birinci kullanım türüne bakıldığında, ülkelerin içerisinde buldukları savaşıardan yenilgi ile ayrılmaları, askeri alanda kendilerini yetersiz görmeleri ve gençlerin savaşlarda güçsüz düşmesi yeni bir oluşumun ortaya çıkarılmasına neden olduğu söylenebilir. Bu oluşumun dünya genelinde ülkelerin askeri açıdan güçlenmek, gençleri kuvvetlendirmek, milliyetçi bir toplum elde etmek ve milli duygular içerisinde gençleri hazırlayarak her zaman yurdu için kendilerini feda edecek bireyler elde edebilmek amacıyla okullarda beden terbiyesi ile askeri eğitimleri zorunlu hale getirdikleri ve paramiliter örgütler oluşturdukları bilinmektedir. Okullarda ve paramiliter örgütlerde beden terbiyesi, askeri eğitimler, milliyetçi ve militarist eğitimler verilerek hedeflenen noktaya ulaşılmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir.

Sporun milliyetçilik ile ilişkisinde ikinci kullanım türüne bakıldığında ise, milletlerarası alanda düzenlenen spor müsabakalarında başarılı olmak isteyen ülkelerin sporu desteklediği ve büyük kitlelere yaymaya çalıştığı ifade edilmektedir. Milletlerarası alanda yapılan spor müsabakalarında dereceye giren milletlerin bayraklarının dalgalandırılması ve milli marşının söylenmesi ülkeler için çok büyük bir önem arz etmektedir. Dereceye giren milletlerin ülkeleri tüm dünyaya tanıtılmakta, diğer milletlerden üstün ve güçlü olarak gösterilmektedir. Bunu önemseyen ve bu olaya milliyetçi düşünceler ile yaklaşan milletlerin kendi milli marşını tüm dünyaya dinletmek, kendi milli bayrağını göklerde dalgalandırmak, kendi milletini üstün ve güçlü göstermek amacı ile sporu kullandığı belirtilmektedir. Bunun yanı sıra sporun birlik, beraberlik ve dayanışma duygularını geliştirdiğini bilen ülkelerin ülke içerisinde bütünlüğü oluşturmak, bireyler arasında birlik ve beraberliği sağlamak adına yurt içinde de sporu desteklediği ifade edilmektedir. Ülkelerin milli birlik ve beraberliği korumak adına, ülke içerisinde çıkabilecek herhangi bir çatışmayı dayanışma sayesinde en aza indirmek amacı ile sporu kullandığı görülmektedir.

2.8.2. Türkiye’de Sporun Milliyetçilik ile İlişkisi

Türk milletinin geçmişine bakıldığında kültürel yapılarının çoğunda spor faaliyetleri bulunmaktadır. Türk milleti ile diğer milletler karşılaştırıldığında Türk milletinin spor ile daha çok içli dışlı olduğu görülmektedir. Türk milletinin geçmişinde savaşçı bir ruha hâkim olması ve Türklerin ortaya çıkışından Cumhuriyet’in kurulmasına kadar sürekli savaş içerisinde olmasından dolayı spora büyük önem verilmiştir (Dever, 2008). Türk milleti sporu; kuvvetli, mert nesiller yetiştirmek ve her zaman bağımsız olarak yaşamak için kullanmıştır (Ülken, 1939).

Türk milleti oldu olalı hep sporcu bir ulus olarak tarihe geçmiştir. Dünyadaki tüm bireyler tarafından kullanılan, milletlerin birbirlerine anlattığı kuvveti bir atasözü gibi ifade eden, yüzyılların zihniyetini kısa ve kesin bir şekilde anlatan “Türk gibi kuvvetli” sözü Türk milletinin her zaman sporcu bir ulus olmasından kaynaklanmaktadır. Türk milletine yüklenen bu özellik kısa bir sürenin değil, binlerce yıllık bir zamanın eseridir (Güven, 1992).

Savaş içerisine giren milletlerin hepsi askeri güce ihtiyaç duymaktadır. Türk milleti sürekli savaş içerisinde olmasından dolayı tüm bireylerini savaşçı olarak yetiştirmiştir. Bundan dolayı Türk milletinin, fiziksel açıdan kuvvete ihtiyaç duyduğu dönemlerde askeri gücü elde edebilmek amacıyla spor yaptığı bilinmektedir. Bu bireyler savaşlarda beden gücüne ihtiyaç duyulması sebebiyle spora başvurmakta ve spor ile bedenlerini güçlendirmektedir (Güven, 1992).

Türk milleti, yüzyıllar boyunca çeşitli bölgelerde hüküm sürmüş bir millettir. Sporcu askerliğe hazırlayan ve gençleri bedenen güçlendiren bir araç olarak gördüklerinden dolayı her zaman spora çok önem vermekte oldukları bilinmektedir. Spor sayesinde becerikli, çevik ve kuvvetli bireyler yetiştirdikleri ve Türklüğü güç ve kuvvet ile simgeledikleri görülmektedir. Gücü temsil ettiğinden dolayı Türk milletine “Türk gibi kuvvetli” sözü yüklendiği bilinmektedir.

Geçmişten bu yana Türk milleti sportif faaliyetleri askeri güç elde edebilmek, oluşabilecek savaşlarda galip çıkabilmek ve her şeye hazır olabilmek için kullanmıştır. Spor bu şekilde kullanan Türkler sadece savaşlarda değil, spor müsabakalarında da başarı elde etmişlerdir. Aslında ilk evrelerde yaptıkları idmanları sportif faaliyet olarak görmemişlerdir. Tek amaçları savaşa hazırlık olmuş ve bu

amaçlar doğrultusunda idmanlar yapmışlardır. Türk tarihine bakıldığında Türk milletinin yaptığı sportif faaliyetler güreş, okçuluk, avcılık, binicilik ve cirit olarak görülmektedir. Bu sporların tümü askeri gücü artıracak bedensel aktiviteler olarak bilinmektedir. Bu yüzden oluşabilecek savaflara hazırlıklı olabilmek için bu sporları yaptıkları düşünülebilir. Türk ulus-savaşçı niteliğinden dolayı güreş, okçuluk ve binicilik gibi sportif faaliyetlere daha küçük yaşlardan başlayarak eğitim almıştır. Tüm bireyler sportif faaliyetlere isteyerek katılmışlardır (Dever, 2008). Kunter (1938), Türk milletinin geçmişten bu yana avcılık, dağcılık, binicilik, okçuluk, güreş, atıcılık, cirit, polo ve yüzme gibi sporları istekli olarak yaptığını ifade etmektedir.

Türk milletinin savaflara hazırlanma evresinde yapmış olduğu sportif faaliyetleri savaş alanlarında kullanması ve bu sayede savafları kazanması sonucunda “bir Türk cihana bedel, bir Türk kadar kuvvetli” gibi ifadeler ortaya çıkmıştır (Dever, 2008). Türk milletine göre sportif faaliyetlerin uygulanması ile bireylerin kuvveti, çevikliği, becerikliği, cengaverliği ve zekiliği ortaya koyulmaktadır (Bilge, 1989).

Türk tarihinde sportif faaliyetler sosyal yaşam içerisinde sürekli varlığını devam ettirmektedir (Dever, 2008). Hiçyılmaz’a göre (1974), Türklerin sportif faaliyetlerinin altı bin yıla kadar geriye dayandığı, savaşçı bir yapıya sahip olan milletlerde sporun olmazsa olmazı olduğu ve Türk milletinin bu günlere kadar gelebilmesinde savafla hazırlık olan bedensel hareketlerin ve sportif faaliyetlerin etkisinin olduğu ifade edilmektedir.

Osmanlı Devleti’nin, Balkan Savaşı’nı kaybetmesi ve askerlerinin fiziksel açıdan güçsüz düşmesi sonucunda 1913 yılı ve sonrasında spora daha çok önem verilmiştir. Çünkü o dönemde Osmanlı Devleti’nde sportif faaliyetlerin gençleri kuvvetlendireceği ve güçlü askerler yetiştirmek için sporun yapılması gerektiği düşüncesinin hakim olduğu düşünülmektedir. Bu neden ile Osmanlı Devleti’nde beden terbiyesi ve izcilik aktif olarak görülmektedir (Ateş, 2012).

Balkan Savaşı’ndan sonra savaşın kaybedilme nedeni aranmış ve subayların, paşaların ve bilimcilerin yayınlamış olduğu eserlerde savaşın kaybedilme sebeplerinden bahsedilmiştir. Yayınlarda savaşın kaybedilme nedeni olarak ordunun güçsüz düştüğünden, alınan önlemlerde sıkıntıların olduğundan ve askerlerin fiziksel ve ruhsal açıdan yetersiz olduğundan bahsedilmektedir. Bu noktada düşünürler, beden

terbiyesinin ve izciliğin bireylere erken yaşta tanıtılması gerektiğini, bireylerin sportif faaliyetler ile fiziksel ve ruhsal açıdan kuvvetleneceğini ve milli açıdan gelişim göstereceklerini savunmuşlardır (Ateş, 2012).

Balkan Savaşı'nın kaybedilmesinin başka bir nedeni olarak da toplumsal kurumlar sorumlu tutulmuştur. Bu neden ile Osmanlı tarafından toplumsal kurumlarda spora büyük önem verilmiştir. Spor, okul müfredatlarına zorunlu olarak koyulmuş ve okul dışında paramiliter örgütler kurulmuştur (Akcan ve Geçikli, 2016).

Osmanlı Devleti, Balkan Savaşı'nda büyük kayıplara uğraması sonucunda gençlerde sportif faaliyetlere daha çok önem vermeye başlamış ve spor ile birlikte milliyetçilik kavramlarını da canlandırmaya çalışmıştır. Bu dönemde birkaç eğitimci tarafından sporun faydalarından bahsedilmiş ve spor sayesinde bireylerin sağlıklı bir vücut ve ruha kavuşacakları anlatılmıştır. Eğitimciler; insan vücudunun kuvvetlenmesi ve sağlıklı bir bedene sahip olması, bireylerin cengâverlik kazanmaları ve milli duygular eşliğinde devleti için üstüne düşenleri yapmaları amacıyla sporu gerekli görmüşlerdir. Alman yazar Goltz'ın Osmanlı ordusu üzerindeki fikirleri baskın olarak devam etmiş ve Osmanlı gençlerini her an savaşa hazırlıklı olması açısından uyarmıştır. Goltz, Osmanlı Devleti Kurmay Subayı ve aynı zamanda Goltz'un öğrencisi olan Miralay Pertev Bey'e (Pertev Sait Demirhan Paşa) Osmanlı genç bireylerinin askere hazırlanmaları için spor yapmalarının, vücutlarını kuvvetlendirmelerinin ve yurtve milletsevgisi gibi duygulara sahip olmalarının gerekli olduğunu söylemiştir. Türk spor yöneticisi ve aynı zamanda eğitmen olan Selim Sırrı Tarcan ise, sporun bireyleri sağlıklı, mutlu, güçlü, zeki ve çevik bir potansiyele dönüştürdüğünü anlatmaktadır. Aynı zamanda spor sayesinde sağlıklı, mutlu, güçlü, zeki ve çevik olan bireylerde yurt ve millet sevgisinin oluşabileceğini, bireylerin yurt ve milleti için canlarından vazgeçebileceklerini ve bu sayede korkusuzca savaşabileceklerini savunmaktadır. Özellikle Türk ırkının yapısal özelliğini kaybettiğini, ülke bireylerinin fiziki açıdan zayıfladığını vurgulayan Tarcan, kurtuluş olarak sportif faaliyetleri ülke geneline yaymak ve gerçekleştirmek olduğunu ifade etmektedir (Ateş, 2012).

Bu dönemde genç bireylerde görülen yetersizlikleri, fiziki ve manevi yönden eksiklikleri gidermek için yurtsever bireylerin ortaya çıkarılması gerektiği

düşünülmüştür. Yurt sevgisi olan bireyleri ortaya çıkarma isteğinin nedeni, bireylerin yurt savunmasında yurdu için herşeyi yapabilecek bir potansiyele sahip olabilmesi için yurt ve millet sevgisinin olması gerektiği düşüncesidir. Bir diğer ifade ile yurt ve millet sevgisi olan bireylerin yurdu için hiç tereddüt etmeden canından bile vazgeçeceği düşüncesidir. Yurt ve millet sevgisi, bireylerin beden terbiyesi, askeri talimler ve izcilik yapması ile kazanılacağı düşünülmüştür. Bu sportif faaliyetleri uygulayan bireylerde; itaat, disiplin, uyum, birlik, beraberlik duyguları gelişmiş, yön kavramı, iz takibi, haberleşme yetenekleri ortaya çıkmış, bireylerfiziksel açıdan kuvvetlenmiş, her türlü hava koşullarına ve uzun yol mesafelerine olan dayanıklılıkları artmış ve en önemlisi yurt sevgisi, millet sevgisi, yiğitlik, cengâverlik duyguları canlanmıştır. Bu doğrultuda okullarda beden terbiyesi dersi zorunlu hale getirilmiş, verilen derslerin yanında askeri eğitimler de gösterilmiştir. Okul dışında ise paramiliter örgütler faaliyet sürdürmüş ve bu sayede bireylerin bedeninin kuvvetlendiği, atlama, sıçrama, koşma gibi askeri becerilerin kazanıldığı ve milli düşüncelerin oluştuğu gözlemlenmiştir (Ateş, 2012).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile birlikte beden terbiyesinin ve sporun tamamen toplumsal yapının içerisinde olması istenmiş ve bu görev okullar ile spor kulüplerine verilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni bir devlet olarak kurulması ile beraber beden terbiyesi ve sporun yeniden teşkilatlanmasının ve bu yönde çalışmaların yapılmasının gerekli olduğu vurgulanmıştır. Türkiye bu çalışmaları yapmak için Alman sporunun geliştirilmesinde büyük bir role sahip olan Carl Diem'i Türkiye'ye davet etmiştir. Sporun bireyin askeri görevi olarak gören Diem, sporun okullarda ve kulüplerde aktif olarak uygulanması gerektiğini söylemiştir. Okullardaki ve spor kulüplerindeki sportif faaliyetlerin hedefinin sağlıklı, kuvvetli bireyleri ortaya çıkarmak, toplumsal yapının seviyesini yükseltmek ve milli duyguları canlandırmak olması gerektiğini savunmaktadır (Akcan ve Geçikli, 2016).

Milli duyguların canlandırılması ile bireylerde millet, yurt ve milliyetçilik kavramları oluşacak ve millet sevgisi, yurt sevgisi, milli birlik ve beraberlik duyguları gelişecektir. Bireyler, yurdu ile milleti için tüm mücadeleleri verecek, milli bayrağını dalgalandırmak, milli marşını söyletmek için başarıdan başarıya koşmak isteyecek ve yurdunun, milletinin, bayrağının daha üstün, daha yüce olduğunu göstermek için çalışacaktır (Akcan ve Geçikli, 2016).

Türkiye’de spor, özellikle milletlerarası sportif faaliyetler, bir milli mücadele aracı olarak görülmektedir. Buna en güzel örnek spor kulüplerinin kuruluş amaçlarına bakmak olacaktır. Fenerbahçe Spor Kulübü’ne bakıldığında yabancı takımları yenmek gibi bir kuruluş amacını bulunduğu bilinmektedir.

Fenerbahçe’nin programı olarak yabancı takımları yenmek ve kendini halka sevdirmek, işgal kuvvetlerine mensup takımlarla mücadele ederek mümkün olduğu kadar galibiyetler elde etmek ve Fenerbahçe’yi milli mücadele bayrağı haline getirmek (Naci, 1934) olduğu görülmektedir.

Cumhuriyet’in kuruluşundan bu yana özellikle futbolda milletlerarası sportif faaliyetler, bir savaş gibi görülmekte ve elde edilen galibiyetlere savaş kazanılmış anlamı yüklenilmektedir. Aynı zamanda yabancı takımlarla mücadele eden herhangi bir Türk takımının, Türkiye’yi temsil ettiği düşüncesi vardır. Bu yüzden milli takımın veya herhangi bir Türk takımının yabancılarla olan müsabakasında desteklediği düşünülebilir. Hatta birbirleri ile ezeli rekabet içerisinde olan takımların bile yabancılarla olan müsabakalarda birbirlerini destekledikleri görülmektedir.

1998 yılında gerçekleştirilen Galatasaray-Juventus maçı öncesi tüm Türk takımları tarafından Galatasaray Spor Kulübü’nün desteklediği ve rekabet duygusunun ortadan kalktığı görülmektedir. Galatasaray Spor Kulübü’nün rakibi olan Fenerbahçe Spor Kulübü’nün o dönem ki genel sekreterinin, Galatasaray’ın milli takım gibi görüldüğünü ve artık takımın renginin sarı-kırmızı değil Türk milli takımının rengi olan kırmızı-beyaz olduğunu belirttiği bilinmektedir (Talimciler, 1999).

Milletlerarası spor müsabakalarında Türk takımları arasındaki rekabet ortamı ortadan kalkmakta ve yabancılarla mücadele eden takıma ‘bizim’ olgusu yüklenilmektedir. 16.9.1992 tarihli Fotomaç haberinde ‘Korkma Sönmez Bu Şafaklarda Fenerbahçem, Galatasarayım, Beşiktaşım, Trabzonsporum. Göster şu Avrupalı’ya Türk’ün kim olduğunu’(Talimciler, 1999) başlığı atılarak aslında müsabakaya katılan takımın hangi takım olursa olsun ‘bizim’ olgusunun yüklenmiş olduğu ve milli duygularla desteklediği görülmektedir.

Türkiye’de sporun, bir milli mücadele aracı olarak görülmesinin yanında toplumu birleştiren, birlik ve beraberliği sağlayan özelliğinin de olduğu görülmektedir. 2014 yılında Manisa ilinin Soma ilçesinde gerçekleşen maden faciasında ölen vatandaşların ailelerine katkıda bulunmak amacıyla spor organizasyonu düzenlenmiş ve iki ezeli rakip olan Beşiktaş ve Fenerbahçe taraftarları Soma Kupası’nı hep birlikte izlemişlerdir (Ezeli rakipler aynı tribünde, Fotomaç gazetesi). 2016 yılında gerçekleştirilen 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında ise birbirleriyle ezeli rekabet içerisinde bulunan İzmir kulüpleri, 15 Temmuz Demokrasi Kupası’nı düzenlemişlerdir. İzmir Spor Kulüpleri Birliği Vakfı’nın Başkanı Ali Erten’in, İzmir spor kulüplerinin Türk demokrasisine, bayrağına ve vatanına sahip çıktıklarını ve vatanını, milletini ve bayrağını sevdiklerini belirtmiştir (Ezeli rakipler “demokrasi” için buluşuyor, Skor gazetesi). Türkiye’nin yurt içi ve yurt dışı terör operasyonlarında şehit olan askerler için de spor organizasyonlarında birlik olduğu, tüm stadların Türk bayrakları ile donatıldığı ve yurt içi ve yurt dışı spor organizasyonlarında sporcuların asker selamı verdikleri bilinmektedir.

Türkiye’de sporun milliyetçilik ile ilişkisine genel olarak bakıldığında, Türkiye’nin de dünya genelindeki ülkeler gibi sporu ilk olarak askeri alanda kullandığı gözlemlenmektedir. Türklerin Osmanlı Devleti döneminde Balkan Savaşı’ndan alınan yenilgi ile birlikte büyük kayıplara uğraması, bireylerini savaşta yetersiz görmesi sonucunda gençleri kuvvetlendirmek, askeri gücü elde etmek ve ortaya çıkabilecek her türlü savaşta başarılı olmak amacı ile beden terbiyesine önem verdiği görülmektedir. Milliyetçi ve militarist düşünceler ile okullarda ve paramiliter örgütlerde beden terbiyesine ve izciliğe büyük önem veren Osmanlı Devleti’nin bu sayede yurdunu ve milletini koruyan, onlar için ölmeyi bile göze alan bireyler oluşturmayı hedeflediği söylenebilir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra sporun yeni bir yapılanmaya gittiği ve yeni bir spor teşkilatının oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu sayede Türkiye’yi temsil edecek sporcular ortaya çıkarmak ve milletlerarası spor müsabakalarında başarılar elde etmek istendiği düşünülebilir. Türkiye Cumhuriyeti’nde sporun bir milli mücadele aracı olarak görüldüğü ve aynı zamanda toplumu bütünleştiren, birliği ve beraberliği oluşturan özelliğinin de önemsendiği görülmektedir. Herhangi bir Türk takımının yabancı takımlarla olan müsabakalarında

desteklendiği ve diğer takımlarla arasındaki rekabet duygusunun ortadan kalktığı bilinmektedir. Bunun ile beraber birlik ve beraberlik olunması gereken zamanlarda da rekabet duygusunun ortadan kalktığı, toplumda bütünlüğün sağlandığı ve milli değerlere sahip çıkıldığı görölmektedir.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Araştırma üç bölümden oluşmuştur. Çalışmada ilk olarak araştırmaya yönelik temel kavramlar ve konular çeşitli kitap, tez, makale ve dergilerden yararlanılarak anlatılmaya çalışılmıştır. Bu aşamada spor, millet ve milliyetçilik kavramları tanımlanmış, milliyetçiliğin ortaya çıkışı, dünyada ve Türkiye’de milliyetçilik hareketleri konu alınmış ve spor ile milliyetçilik arasındaki ilişki açıklanmıştır.

İkinci aşamada araştırmanın amacı, kapsamı, yöntemi, evren ve örnekleme belirtilmiştir.

En son aşamada ise bulgulara yer verilmiş, erken Cumhuriyet dönemi Türk spor dergilerinde araştırılıp ortaya çıkartılan 18 maddelik milliyetçilik konuları birinci aşamada aktarılan bilgiler doğrultusunda örneklendirilip açıklanmaya çalışılmıştır. Her konuda örnekler, üçer örnek olmak üzere (Örnek 1–Örnek 2–Örnek 3 gibi) maddeler halinde verilmiş ve örneklerin başlıkları tırnak işareti içerisinde italik yazı stili ile gösterilmiştir. Örneklerin kaynakları yazının künyesi başlığı ile beraber verilmiştir. Örneklerin yorumları ise her örneğin altında örneğin yorumlanması başlığı ile aktarılmıştır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Günümüzde sporun birçok tanımının olduğu bilinmektedir. Milliyetçilik açısından bakıldığında spor; bireyler arasında etkileşimi sağlayan, birlik ve beraberlik duygusunu geliştiren ve bu sayede bireylerin bulunduğu gruba, topluma, millete bağlılığını artırarak vatan ve millet sevgisi gibi duyguları ortaya çıkartan bir araçtır.

Bu çalışmanın amacı, sporun özellikle birleştirici, kaynaştırıcı özelliklerinden de hareket ederek Cumhuriyet’in ilk yıllarında yayınlanmaya başlayan spor dergilerinde yer alan yurttaşlık, vatan ve millet sevgisi gibi ifadelerin bilincine yönelik düşünceleri ortaya koyma çabasıdır. Çünkü spor genel anlamda vatan ve millet sevgisini daha da ön plana çıkartan, milliyetçilik duygularını harekete geçiren bir olgudur. Bu nedenle erken Cumhuriyet dönemine ait milliyetçilik, vatanseverlik, millet sevgisi gibi anlayışların spor dergilerine ne şekilde yansıtıldığı, dönemin özelliklerini de göz önünde bulundurularak açıklanmaya çalışılacaktır.

3.2.Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını Cumhuriyet'in ilkdönemlerinde yayınlanmış olan yedi Türk spor dergisi oluşturmaktadır. Dönemin ilk el kaynakları olan Türk spor dergilerini;

- 1.Türk Spor Mecmuası (1929-1931–Toplam 104 sayı),
 - 2.Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası (1931-1934–Toplam 186 sayı),
 - 3.Top: Olimpiyat – Türkspor Birleşik Mecmuası (1934-1937–Toplam 148 sayı),
 - 4.Türk Spor Kurumu Mecmuası (1936-1938–Toplam 120 sayı),
 - 5.Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası (1937-1940–Toplam 165 sayı),
 - 6.Stad Mecmuası (1939-1940–Toplam 44 sayı),
 - 7.Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası (1939-1940–Toplam 24 sayı)
- oluşturmaktadır.

Bu dergilerde içerik analizi yapılmış, çalışmanın amacına uygun olan kavramlar incelenmiş ve milliyetçilik kavramları araştırılmıştır. Bu sayede dönemin daha doğru açıklanacağı düşünülmüştür.

3.2.1.Dergilerin Künyesi

Tablo 3.1.Türk Spor Mecmuasının Künyesi

Dergi Adı	Türk Spor Mecmuası (Haftalık Spor Mecmuası)		
Yılı	1929-1934	Günü	Perşembe
Sayısı	267	Fiyatı	12,5 Krş
Sahibi	Telat Mitat	Müdürü	Telat Mitat
Yayın	Uluslararası	Konular	Spor ve sporcular
Fiziksel Niteleme	30 cm	Posta Kutusu	İstanbul 238
Adres	İstanbul, Ankara Caddesi, Cağaloğlu yokuşu, Dr. Feyzi Ahmet B. Hanı, Birinci kat.		
Abonelik	Senelik olarak kaydedilir. 6 liradır. Ecnebi memleketler için 5 Dolar alınır. Kulüp mensuplarına ve mektep talebelerine taksitle abone kaydedilir.		

Tablo 3.2.Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuasının Künyesi

Dergi Adı	Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası (Haftalık Spor Mecmuası)		
Yılı	1931-1934	Günü	Cumartesi
Sayısı	186	Fiyatı	10 Krş - 12,5 Krş
Sahibi	Sadun Galip	Mes'ul Müdürü	T. Yahya
Tahrir Md.	Eşref Şefik	Yayın	Uluslararası
Konular	Spor ve Sporcular	Fiziksel Niteleme	35 cm
Posta Kutusu	İstanbul 410	Adres	İstanbul, Ankara caddesi, Ebussuut sokağı No.15
Abonelik	Senelik 400 kuruş – Altı aylık: 250 kuruş - Mektep ve Kulüpler üç aylık: 125 kuruş (28. Sayıya kadar) Senelik 600 kuruş – Altı aylık: 300 kuruş – Ecnebi memleketler için senelik 5 dolar – Altı aylık 2,5 dolar (29. sayıdan sonra)		

Tablo 3.3. Top:Olimpiyat Türkspor Birleşik Mecmuasının Künyesi

Dergi Adı	Top:Olimpiyat Türkspor Birleşik Mecmuası (Haftalık Spor Mecmuası)		
Yılı	1934-1938	Günü	Cumartesi Pazartesi
Sayısı	174	Fiyatı	12,5Krş-5Krş- 7,5Krş
Sahipleri	Sadun Galip,Telat Mitat	Neşriyat Md.	Telat Mitat
Basıldığı Yer	19 Mayıs Matbaası	Yayın	Uluslararası
Fiziksel Niteleme	35 cm	Posta Kutusu	İstanbul 410
Konular	Spor ve Radyo Mecmuası Spor ve Sporcular	Adres	İstanbul, Ebussuut Caddesi No.15 İstanbul, Ankara Caddesi No.67
Abonelik	Seneliği 6 lira, Altı aylığı 340, Üç aylığı 185 kuruştur (16.sayıya kadar) Seneliği 6 lira, Altı aylığı 340, Üç aylığı 175 kuruştur. Ecnebi memleketlerde seneliği 10 liradır (17. sayıdan sonra) Abonelik sayı hesabı ile yapılır. 60 Sayısı: 300, 30 Sayısı: 150, 15 Sayısı: 75 kuruştur. Ecnebi memleketler için ücretlere yüzde 40 posta zammı ilave edilir (74. sayıdan sonra) 60 sayısı 450, 30 sayısı 225, 15 sayısı 110 kuruştur. Ecnebi memleketler için ücretlere yüzde 50 posta zammı ilave edilir (128. sayıdan sonra)		

Tablo 3.4.Türk Spor Kurumu Mecmuasının Künyesi

Dergi Adı	Türk Spor Kurumu Mecmuası (Haftalık Spor Mecmuası)		
Yılı	1936-1938	Günü	Pazartesi
Sayısı	122	Fiyatı	5 Kuruş
Müdürü	Nasuhi Baydar	Umumi Neşriyatı	Nizamettin Kırşan
		İdare Eden Yazı İşleri Müdürü	
Basıldığı Yer	Ulus Basımevi	Yayın	Ulusal
Fiziksel Niteleme	35 cm	Posta Kutusu	İstanbul 410
Konular	Spor ve Sporcular		
Adres	Ankara, Yenişehir Necati Bey Cad. No. 34.		
Abonelik	Seneliği 250 Kuruş, Altı aylığı 130 Kuruş		

Tablo 3.5.Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuasının Künyesi

Dergi Adı	Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası (Haftalık Spor Mecmuası)		
Yılı	1937-1953	Günü	Pazartesi
Sayısı	535	Fiyatı	5 Krş - 6 Krş
Sahibi	Telat Mitat Hemşeri	Umumi Neşriyat Md.	Telat Mitat Hemşeri
Basıldığı Yerler	Ülkü - Ege - Zorlutuna - Sebat - Hemşeri Basımevleri	Konular	Spor ve Sporcular
Fiziksel Niteleme	45 cm	Yayın	Uluslararası
Adresler	İstanbul, Ankara Caddesi No.36 - Ankara Caddesi No.66 – Ankara Caddesi No.87 - Ebusuut Caddesi No.33 – Babıali Caddesi No.54		
Abonelik	Seneliği 300 Kuruş, Altı aylığı 150 Kuruş Seneliği 380 Kuruş, Altı aylığı 200 Kuruş (87. sayıdan sonra) Seneliği 450 Kuruş, Altı aylığı 240 Kuruş, Ecnebi Memleketler için: 480-900 Kuruş (154. sayıdan sonra)		

Tablo 3.6.Stad Mecmuasının Künyesi

Dergi Adı	Stad Mecmuası (Haftalık Spor Mecmuası)		
Yılı	1939-1959	Günü	Pazartesi
Sayısı	724	Fiyatı	10 - 7,5 - 5 Krş
Sahibi	Nejat İren	İmtiyaz Sahibi	Şükrü Saraçoğlu
Neşriyat Müdürü	Nejat İren		
Yayın	Ulusal	Fiziksel Niteleme	40 cm
Basıldığı Yer	Stad Matbaası	Konular	Spor ve Sporcular
Adres	Sirkeci, Ebusuut Caddesi, No. 55		
Abonelik	Seneliği 500 Kuruş, Altı aylığı 250 Kuruş Seneliği 350 Kuruş, Altı aylığı 175 Kuruş (9. sayıdan sonra) Seneliği 250 Kuruş, Altı aylığı 125 Kuruş (12. sayıdan sonra)		

Tablo 3.7.Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuasının Künyesi

Dergi Adı	Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası (Aylık Spor Mecmuası)		
Yılı	1939-1941	Yayın	Ulusal
Sayısı	36	Fiyatı	15 Krş
Sahibi	Başvekalet Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğünce neşrolunur.		
Konular	Spor ve Sporcular		
Adres	Ankara, Yenişehir, Necati Bey Caddesi Beden Terbiyesi Direktörlüğü		
Abonelik	Seneliği 180 Kuruş, Altı aylığı 90 Kuruş		

3.3.Araştırmanın Yöntem ve Metodolojisi

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında yayınlanan Türk spor dergilerinde milliyetçilik kavramını incelemek amacıyla içerik analizi kullanılmış ve ortaya çıkan kavramlar örnek verilerek yorumlanmıştır.

3.3.1.İçerik Analizi

Nitel analizlerin hedefi, verilerin çok detaylı bir şekilde tetkik edilmesidir. Nitel bir analiz metodu olan içerik analizi belgelerden, basın ve yayın organlarından elde edilen verilerin tetkik edilmesini sağlamaktadır (Akbulut'tan Akt: Özarslan, 2019).

İçerik analizi; yazılı, sözlü veya görsel unsurları içeren iletişim şeklini metin olarak ifade etmektedir. Metinde kitap, gazete, dergi gibi birçok yazılı, sözlü veya görsel konular yer almaktadır. İçerik analizi, bu metinlerin içeriğini bir araya getirme ve çözümleme yöntemidir (Neuman'dan Akt: Kaplan, 2019).

İçerik analizi; sözlü, yazılı veya diğer materyallerin sistemli ve objektif bir şekilde araştırılması ve kullanılan kaynakların önemli içerik ve düşüncelerinin ifade edilmesidir. Kitap, gazete ve dergi gibi kaynaklardaki metinlerin içerisinde bulunan önemli kelimeleri ya da ifadeleri öne çıkartmak için daha kısa içerikli kategoriler ile kısaltılan sistemli ve tekrarlanabilir bir yöntemdir(Sert ve ark.,2012).Belgelerden, arşivlerden, basın ve yayın organlarından elde edilen kaynaklar içerik analizi sayesinde bilimsel olarak yorumlanmaktadır (Böke'den Akt: Karaosmanoğlu, 2019).

İçerik analizi;

- Sözlü ya da yazılı kaynakları sistematik bir şekilde çözümleyerek yeni yazı ya da sözlerin ortaya çıkarılması

- Ortaya çıkarılan yazı ya da sözlerin belli başlı ilkelere göre kodlamasının veya kategorileştirilmesinin yapılması

- Yapılan kodlamaların veya kategorilerin sayısal veriye dönüştürülmesi

- Yapılan kodlamaların veya kategorilerin ne kadar yinelendiğinin saptanması işi olarak görülmektedir (Gökçe'den Akt: Kaplan, 2019).

İçerik analizinde uygulanan yöntem, birbirlerine yakın olan değerleri ve olguları belli başlı temel konular ve kelimeler etrafında toplamak ve karşıdaki kişinin kavrayabileceği bir şekilde birleştirerek açıklamaktır (Yıldırım ve Şimşek'ten Akt: Karaosmanoğlu, 2019).

İçerik analizinde incelenen metne objektif olarak yaklaşılmakta ve yorum katılmamaktadır. Yani karşıya aktarılmak istenen temel konuları ve kelimeleri oluşturma evresinde, çözümlmeyi yapan kişinin etkisi yoktur. İçerik analizi sayesinde metinlerin içeriği eşleştirilebilmekte ve nicel verilerle çözümlenip sunulabilmektedir (Neuman'dan Akt: Kaplan, 2019).

3.4.Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 1930-1940 yılları arasında yayınlanan Türk spor dergileri (Türk Spor Mecmuası, Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, Top: Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, Türk Spor Kurumu Mecmuası, Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, Stad Mecmuası, Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası) oluşturmaktadır. Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde yayınlanan Türk spor dergilerinin toplamda 791 sayısına ulaşılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise Türk spor dergilerinde belirlenen 18 maddelik konu başlıkları oluşturmaktadır.

4. BULGULAR

Araştırmacı tarafından Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk dönemlerinde yayınlanmış olan Türk spor dergilerine ulaşılmıştır. 1930-1940 yılları arasında yayınlanmış olan toplamda 7 Türk spor dergisi elde edilmiştir. Elde edilen Türk spor dergilerinde 791 sayıya ulaşılmış ve milliyetçilik kavramı üzerine incelemeler yapılmıştır. Araştırmanın konusu ile ilgili olduğu dşnlen toplamda 628 yazılı metine ve görsellere ulaşılmıştır.

Çalışmada spor, millet ve milliyetçilik kavramları tanımlanmış, milliyetçilik kuramlarına değinilmış, dünyada ve Türkiye'de milliyetçilik oluşumu araştırılmıştır. Dönemin şartlarına bakılarak o dönemde bireyleri milliyetçi ve asker olarak yetiştiren paramiliter örgütler aktarılmıştır. Dünyada ve Türkiye'de sporun milliyetçilik ile arasındaki ilişkileredeğinilmıştir.

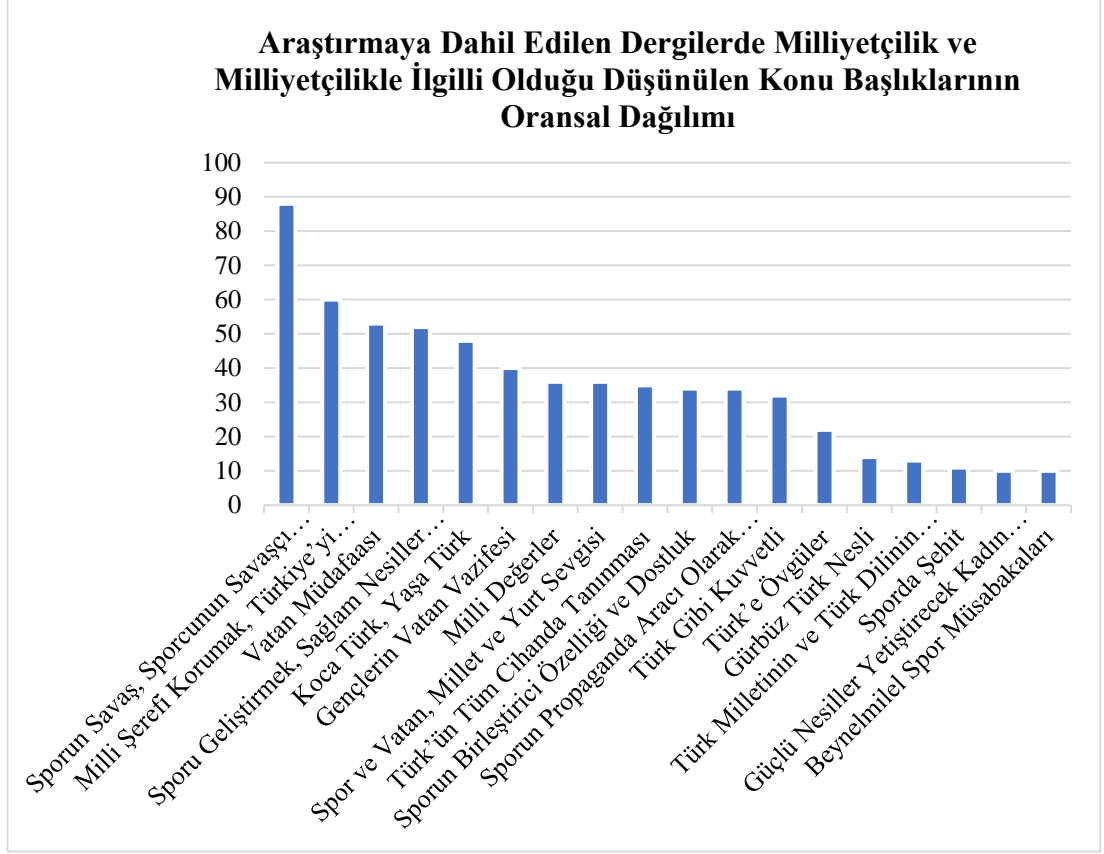
Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk dönemlerinde yayınlanmış olan Türk spor dergileri incelenmiş ve sporda milliyetçiliği niteleyen konular belirlenmiştir. Bunun sonucunda elde edilen 628 yazılı metin ve görsel değerlendirilerek önemli görülen temel konular ve kelimeler kategorize edilmiş ve 18 maddelik konu başlıkları oluşturulmuştur.

Çalışmada 18 maddelik konu başlıkları sırasıyla aktarılmış, üçer örnek ile açıklanmış ve dönemin şartlarına göre yorumlanmıştır.

Aşağıda 18 maddelik konu başlıkları ve yineleme sayıları tablo halinde verilecektir.

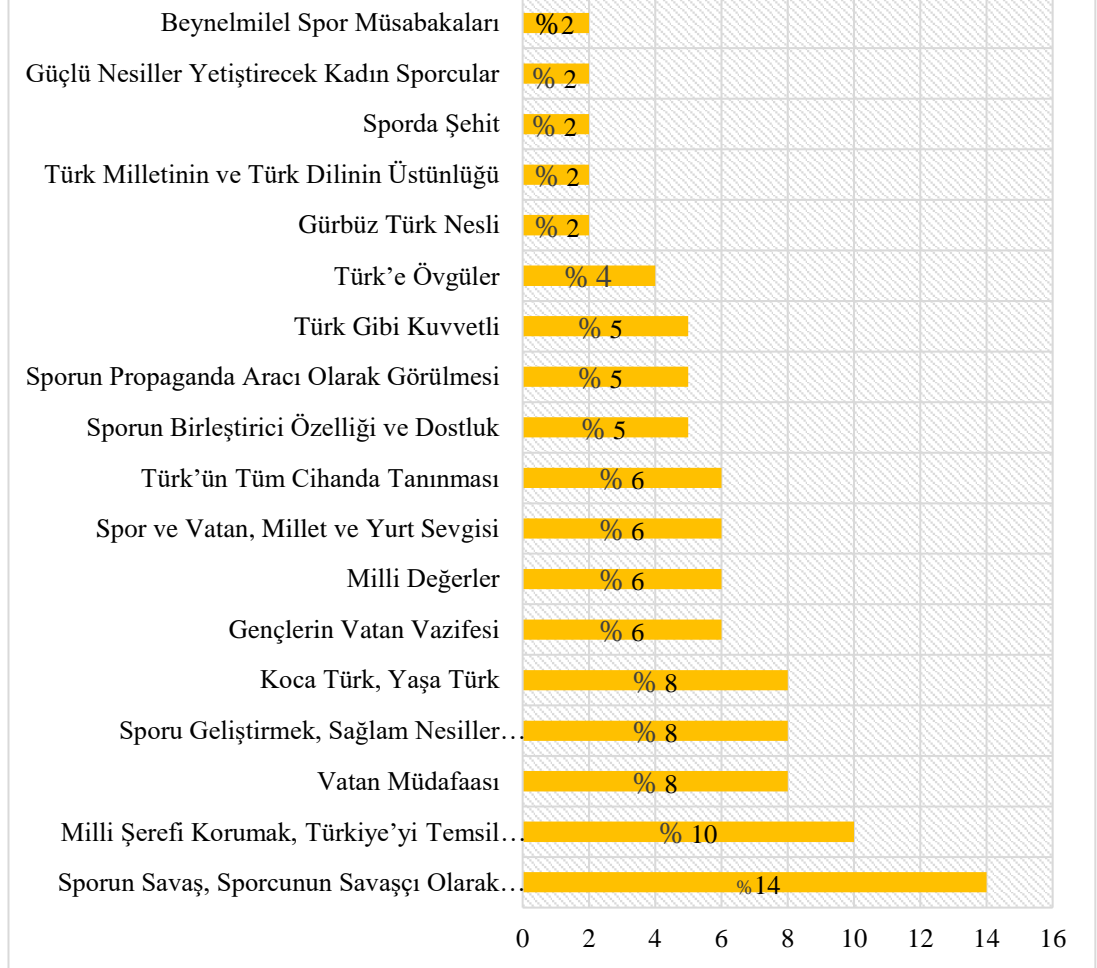
Tablo 4.1.Konu başlıkları ve yineleme sayıları

Konu Sırası	Dergilerde Yoğun Olarak Geçen Milliyetçilik ile İlgili Konu Başlıkları	Tekrarlanan Konu Sayısı
1.Konu	Sporun Savaş, Sporcunun Savaşçı Olarak Görülmesi	88
2.Konu	Milli Şerefi Korumak, Türkiye’yi Temsil Etmek	60
3.Konu	Vatan Müdafaası	53
4.Konu	Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek	52
5.Konu	Koca Türk, Yaşa Türk	48
6.Konu	Gençlerin Vatan Vazifesi	40
7.Konu	Milli Değerler	36
8.Konu	Spor ve Vatan, Millet ve Yurt Sevgisi	36
9.Konu	Türk’ün Tüm Cihanda Tanınması	35
10.Konu	Sporun Birleştirici Özelliği ve Dostluk	34
11.Konu	Sporun Propaganda Aracı Olarak Görülmesi	34
12.Konu	Türk Gibi Kuvvetli	32
13.Konu	Türk’e Övgüler	22
14.Konu	Gürbüz Türk Nesli	14
15.Konu	Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü	13
16.Konu	Sporda Şehit	11
17.Konu	Güçlü Nesiller Yetiştirecek Kadın Sporcular	10
18.Konu	Beynelmillel Spor Müsabakaları	10

Şekil 4. 1. Milliyetçilik ve milliyetçilikle ilgili olduğu düşünülen konu başlıklarının oransal dağılımı

Dergilerde Kullanılan İfadelerin Yüzdelerik Dağılımları

Şekil 4. 2. Dergilerde kullanılan ifadelerin yüzdelerik dağılımları

Yukarıda yer alan Şekil 4.2. incelendiğinde bahsi geçen dergilerde 'Sporun Savaş, Sporunun Savaşçı Olarak Görülmesi' durumunun yaygın bir şekilde (%14) kullanıldığı görülmektedir. Sonrasında ise 'Milli Şerefi Korumak ve Türkiye'yi Temsil Etmek' ifadesinin (%10) ikinci sırada olduğu görülmektedir. Ardından 'Vatan Müdafaası', 'Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek', 'Koca Türk, Yaşa Türk' ifadelerinin dergilerde eşit oranda (%8) kullanıldığı görülmektedir. Dergilerden en az oranda kullanılan maddeler ise %2'lik kullanım oranları ile 'Gürbüz Türk Nesli', 'Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü', 'Sporda Şehit',

‘Güçlü Nesiller Yetiştirecek Kadın Sporcular’ ve ‘Beynelmielel Spor Müsabakaları’ maddeleri olmuştur.

Tablo 4.2. Türk Spor Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları

Türk Spor Mecmuası	1.Madde	2.Madde	3.Madde	4.Madde	5.Madde	6.Madde	7.Madde	8.Madde	9.Madde	10.Madde	11.Madde	12.Madde	13.Madde	14.Madde	15.Madde	16.Madde	17.Madde	18.Madde
1929	1	0	0	3	5	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
1930	6	4	0	9	15	1	1	0	11	3	3	5	0	0	0	1	2	0
1931	4	7	1	6	2	2	3	2	2	4	2	3	0	0	0	1	1	0
Toplam	11	11	1	18	22	4	4	2	14	7	7	8	0	0	0	2	3	0
Genel Toplam: 114																		

1929-1931 yılları arasında yayınlanan Türk Spor dergisine bakılacak olursa; derginin en fazla oranda 5. maddeye diğer bir ifade ile ‘Koca Türk, Yaşa Türk’ ifadesine (22 kez), sonrasında ise 4. maddeye diğer bir ifade ile ‘Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek’ ifadesine yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 13. (Türk’e Övgüler), 14. (Gürbüz Türk Nesli), 15. (Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü) ve 18. (Beynelmielel Spor Müsabakaları) maddelere hiç yer verilmemiştir.

Tablo 4.3. Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuasındamilliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları

Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası	1.Madde	2.Madde	3.Madde	4.Madde	5.Madde	6.Madde	7.Madde	8.Madde	9.Madde	10.Madde	11.Madde	12.Madde	13.Madde	14.Madde	15.Madde	16.Madde	17.Madde	18.Madde
1931	11	7	0	3	2	3	1	2	2	3	3	3	0	0	0	1	1	0
1932	6	10	1	4	4	1	2	3	1	5	5	3	5	0	0	0	0	2
1933	1	11	1	4	1	0	2	4	3	3	0	4	0	0	0	0	0	4
1934	5	2	3	1	2	1	3	2	2	1	0	1	3	1	1	0	0	2
Toplam	23	30	5	12	9	5	8	11	8	12	8	11	8	1	1	1	1	8

Genel Toplam: 161

1931-1934 yılları arasında yayınlanan Olimpiyat Haftalık Spor dergisine bakılacak olursa; derginin en fazla oranda 2. maddeye diğer bir ifade ile ‘Milli Şerefi Korumak, Türkiye’yi Temsil Etmek’(30 kez), sonrasında ise 1. maddeye diğer bir ifade ile ‘Sporun Savaş, Sporcunun Savaşçı Olarak Görülmesi’ ifadelerine yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 14. (Gürbüz Türk Nesli), 15. (Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü), 16. (Sporda Şehit) ve 17. (Güçlü Nesiller Yetiştirecek Kadın Sporcular) maddelere en az oranda yer verilmiştir.

Tablo 4.4. Top: Olimpiyat-Türk Spor Birleşik Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları

Top Olimpiyat-Türk Spor Birleşik Mecmuası	1.Madde	2.Madde	3.Madde	4.Madde	5.Madde	6.Madde	7.Madde	8.Madde	9.Madde	10.Madde	11.Madde	12.Madde	13.Madde	14.Madde	15.Madde	16.Madde	17.Madde	18.Madde
1934	1	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0
1935	7	1	3	1	7	2	4	3	2	3	5	3	0	0	0	1	0	0
1936	4	1	3	1	3	2	6	2	3	0	7	1	0	0	4	1	0	1
1937	0	4	1	0	1	2	2	0	2	0	0	1	0	0	3	1	0	1
Toplam	12	6	7	2	13	6	12	6	7	3	12	5	0	2	8	3	0	2

Genel Toplam: 106

1934-1937 yılları arasında yayınlanmış olan Top Olimpiyat-Türk Spor Birleşik dergisine bakılacak olursa; derginin en fazla oranda 5. maddeye diğer bir ifade ile ‘Koca Türk, Yaşa Türk’ (13 kez) maddesine, sonrasında ise 1. (Sporun Savaş, Sporcunun Savaşçı Olarak Görülmesi), 7. (Milli Değerler) ve 11. (Sporun Propaganda Aracı Olarak Görülmesi) maddelere yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 13. (Türk’e Övgüler) ve 17. (Güçlü Nesiller Yetiştirecek Kadın Sporcular) maddelere hiç yer verilmemiştir.

Tablo 4.5. Türk Spor Kurumu Mecmuasındamilliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları

Türk Spor Kurumu Mecmuası	1.Madde	2.Madde	3.Madde	4.Madde	5.Madde	6.Madde	7.Madde	8.Madde	9.Madde	10.Madde	11.Madde	12.Madde	13.Madde	14.Madde	15.Madde	16.Madde	17.Madde	18.Madde
1936	1	1	6	0	0	8	1	5	0	3	0	1	1	0	0	0	1	0
1937	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1938	3	0	4	0	0	2	2	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	4	1	10	0	0	10	3	7	0	5	0	1	1	0	0	0	1	0
Genel Toplam: 43																		

1936-1938 yılları arasında yayınlanmış olan Türk Spor Kurumu dergisine bakılacak olursa, derginin en fazla oranda 3. (Vatan Müdafaası) ve 6. (Gençlerin Vatan Vazifesi) maddelere yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 4. (Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek), 5. (Koca Türk, Yaşa Türk), 9. (Türk'ün Tüm Cihanda Tanınması), 11. (Sporun Propaganda Aracı Olarak Görülmesi), 14. (Gürbüz Türk Nesli), 15. (Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü), 16. (Sporda Şehit) ve 18. (Beynelmilel Spor Müsabakaları) maddelere hiç yer verilmemiştir.

Tablo 4.6. Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuasındamilliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları

Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası	1.Madde	2.Madde	3.Madde	4.Madde	5.Madde	6.Madde	7.Madde	8.Madde	9.Madde	10.Madde	11.Madde	12.Madde	13.Madde	14.Madde	15.Madde	16.Madde	17.Madde	18.Madde
1937	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
1938	9	4	6	6	2	9	1	2	4	0	3	3	6	4	3	2	0	0
1939	5	3	8	1	0	4	7	1	1	0	0	1	3	2	0	2	1	0
1940	8	3	2	2	0	1	1	2	0	3	0	1	4	4	0	0	2	0
Toplam	25	10	16	12	2	14	9	5	5	3	3	5	13	11	3	5	3	0
Genel Toplam:146																		

1937-1940 yılları arasında yayınlanmış olan Kırmızı–Beyaz Bitaraf Spor dergisine bakılacak olursa, derginin en fazla oranda (25 kez) 1. (Sporun Savaş, Sporunun Savaşçı Olarak Görülmesi) maddeye yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 18. maddeye (Beynelmilel Spor Müsabakaları) hiç yer verilmemiştir.

Tablo 4.7. Stad Mecmuasındamilliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları

Stad Mecmuası	1.Madde	2.Madde	3.Madde	4.Madde	5.Madde	6.Madde	7.Madde	8.Madde	9.Madde	10.Madde	11.Madde	12.Madde	13.Madde	14.Madde	15.Madde	16.Madde	17.Madde	18.Madde
1939	2	0	5	0	1	0	0	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
1940	5	1	9	3	0	0	0	1	0	1	0	2	0	0	0	0	2	0
Toplam	7	1	14	3	1	0	0	3	1	4	0	2	0	0	0	0	2	0
Genel Toplam: 38																		

1939-1940 yılları arasında yayınlanmış olan Stad dergisine bakılacak olursa, derginin en fazla oranda (14 kez) 3. maddeye (Vatan Müdafaası) yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 6. (Gençlerin Vatan Vazifesi), 7. (Milli Değerler), 11. (Sporun Propaganda Aracı Olarak Görülmesi), 13. (Türk’e Övgüler), 14. (Gürbüz

Türk Nesli), 15. (Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü), 16. (Sporda Şehit) ve 18. (Beynelmilel Spor Müsabakaları) maddelere hiç yer verilmemiştir.

Tablo 4.8. Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuasında milliyetçilikle ilgili olan konu başlıklarının dağılımları

Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası	1.Madde	2.Madde	3.Madde	4.Madde	5.Madde	6.Madde	7.Madde	8.Madde	9.Madde	10.Madde	11.Madde	12.Madde	13.Madde	14.Madde	15.Madde	16.Madde	17.Madde	18.Madde
1939	5	1	0	5	1	1	0	2	0	0	4	0	0	0	1	0	0	0
Toplam	5	1	0	5	1	1	0	2	0	0	4	0	0	0	1	0	0	0
Genel Toplam: 20																		

1939 yılı içerisinde yayınlanan Beden Terbiyesi ve Spor dergisine bakılacak olursa, derginin en fazla oranda 1. (Sporun Savaş, Sporunun Savaşçı Olarak Görülmesi) ve 4. (Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek) maddelere yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 3. (Vatan Müdafaası), 7. (Milli Değerler), 9. (Türk'ün Tüm Cihanda Tanınması), 10. (Sporun Birleştirici Özelliği ve Dostluk), 12. (Türk Gibi Kuvvetli), 13.(Türk'e Övgüler), 14. (Gürbüz Türk Nesli), 16. (Sporda Şehit), 17. (Güçlü Nesiller Yetiştirecek Kadın Sporcular) ve 18. (Beynelmilel Spor Müsabakaları) maddelere hiç yer verilmemiştir.

4.1.Cumhuriyet'in İlk Yıllarındaki Türk Spor Dergilerinde Milliyetçilik

4.1.1.Sporun Savaş, Sporcuların ise Savaşçı Olarak Görülmesi

Bu başlık altında 'Sporun savaş, sporcuların ise savaşçı' olarak görülmesine ve savaşın yerini sporun, savaşçıların yerini de sporcuların almasına örnekler verilmektedir. Günümüzde spor mutlaka kazanılması gereken bir savaş olarak düşünülmekte ve sporcular da bu başarıyı getirecek olan askerler olarak nitelendirilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Türk Spor Mecmuası, 17 Temmuz 1930, Cilt:1, Sayı:42, Sayfa:4-5.

Yazı Başlığı: “*İiileri Arrrrş!*.”

‘Asker sporcudur ve sporcu en iyi asker...

Onun için artık her memlekette ordular bir spor yurdu halini aldı...

Askerlik ve spor... Bunlar birbirini tamamlayan iki cepheli birer menşurdur:

Asker sporcudur. Sporcu en iyi asker... Sporsuz askerlik, tam askerlik olamayacağı gibi sporcu da, askerin mücadele kabiliyetini kendi nefsinde toplamış sapsağlam bir yaradılıştır.

Hakikaten düşünülecek olursa, sporla askerlik arasında şayanı hayret müşabehetler vardır:

Uzun askeri yürüyüşlerin Maraton yarışlarını andıran yorucu şekilleri, bomba atan bir askerle gülle rekorunu kırmağa çalışan atletteki aynı vaziyet ve tavurlar... Ve sonra 10 metre ileride patlıyan 18,5 lukta korunmak için kaleci gibi seri bir plonjonla yere uzanan neferin soğuk kanlılığı..

110 metre manialıda bir atletin hedefe varmak için - tıpkı düşman siperlerini alt üst etmeğe giden ve yolunda tesadüf ettiği manialar dikenli tel örgülerini müthiş bir çeviklikle aşan asker gibi – sarf ettiği kuvvet ve enerji.

Bunlar hep bu şayanı dikkat müşabeheti ve bir hakikat olan iddiamızı teyit eden misallerdir. Bu kaydettiğimiz misallere daha bir çoklarını ilave etmek bu işten anlıyanlar için ufak bir düşünme ve arama meselesi olur.

Birbirine bu kadar yaklaşan bu iki meslek birbirlerinden hiç ayrılmazlar.. Bilhassa askerlik için “spordan ve sporculuktan uzak kalmak” meselesi hiçte iyi neticeler vermez.. Bu bariz hakikati meydana çıkaran hadiseleri istikbal harplerinde ne kadar büyük tesirler ve avantajlar vücuda getireceğini bu gün her millettakdir etmiş ve spora ordularında çok mühim mevkile vermiştir.

Makale muharriri, netice itibarile sporun askerlik sahalarındaki ehemmiyetini tespit ederek yeni spor şekillerininin tatbikini hararetle tavsiye ediyor.

Bize gelince: Bu vadide birçok güzel terakki eserleri vardır... Bugün askeri spor teşkilatımız şayanı dikkat bir varlık göstermektedir. Muntazam programlarla ve esaslı gayretlerle çalışan bu teşkilat sporun her sahasında mükemmel neticeler elde ediyor. Bilhassa Muhafız Gücünün Türkiye sporunda elde ettiği mevki takdirle karşılamak lazımdır.

Ordu ve Ankara birincilikleri müsabakalarında yeni yeni rekorlar kazanan Güç, bizde sporun, askerliğin içinde nasıl ve ne kolaylıkla feyizli bir mevki aldığını gösteren pek bariz misaldir.’

Örneğin Yorumlanması:

Örnekte asker yürüyüşleri maraton yarışlarına, bomba atan asker gülle atan sporcuya, bombadan korunmak için atlayan asker plonjon hareketi yapan kaleciye, düşman siperlerini aşan asker atletizm sporcusuna benzetilmektedir. Bu yüzden metin içerisine spor ve askerliğin bir tutulduğunu ve spor ile askerliğin birbirini tamamlayan iki önemli etken olarak betimlendiğini görmekteyiz. Diğer bir ifade ile örnekte sporun, askerlik için vazgeçilmez bir faaliyet olduğu belirtilmektedir.

Çalışmanın teorik kısmında da belirtildiği gibi sporun özellikle savaş dönemlerinde bireyleri askerliğe hazırlamak ve asker bireyler yetiştirmek için vazgeçilmez bir araç olduğu durumu, bu örnekte de karşımıza çıkmaktadır. Zira sürekli olarak zinde kalabilmek ve yurt savunmasında etkin bir rol oynayarak başarı elde edebilmek amacıyla bedensel aktivitere her zaman ihtiyaç bulunmaktadır.

İkinci ve üçüncü örnekte verilen ifadelerde sporun savaşa benzetildiği ya da tam tersi savaşın spora benzetildiği görülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası, Ekim 1939, Sayı:10, Sayfa:4, Burhan Felek.

Yazının Başlığı: “*Harp ve Spor*”

‘Bugün, harp kadar ciddi bir işle meşgul olan milletlerin spor gibi eğlencelerle uğraşması belki aykırı gibi görünürse de son senelerin harp ve spor telakkileri büsbütün değiştiğinden bu mülahaza artık gayri varittir. Çünkü bir taraftan harpte olan memleketlerin dahi normal hayatı – mümkün merteye – muhafaza etmeleri,

halkın ve muhariplerin maneviyatı bakımından lüzumlu görünmektedir. Zira muhtelif vak'alarla anlaşılmıştır ki; harp maddi mağlûbiyetten ziyade manevi çöküntülerle kaybedilir. Bir milletin maneviyatının yıpranmaması için de onun mümkün olduğu kadar normal hayat sürmesi ve harp sebeble yaşayışını büyük mikyasta değiştirmemesi lazımdır. Bu mühim düşüncelerden başka bir de şu var ki; bugün spor artık en liberal ve demokrat memleketlerde bile bir nevi askerlik hazırlığı ve daha başka tabirle askerlik bir çeşit spor sayıldığı için harp ile spor arasında büyük yakınlık görülüyor ve sporun harp sebeble ihmali terviç edilmiyor.

İşte bu mülahazalarladır ki bugün bir taraftan cephelerde döğüşen milletler, diğer taraftan ya kendi aralarında ya komşularına karşı spor müsabakaları yapmaktan geri kalmıyorlar. Doğrusunu da söylemek lazım gelirse harp de bir büyük, bir tehlikeli fakat ne kadar şerefli bir spordur, değil mi?’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte harp ve sporun birbirine yakınlığından, savaşın da bir spor olduğundan ve sporun bireyleri askerliğe hazırladığından bahsedilmektedir.

Sporun bireyler üzerindeki manevi çöküntüyü ortadan kaldırdığı ve bu sayede savaşın kazanılabileceği anlatılmaktadır. Bununla beraber sporun harp için yapıldığı, spor sayesinde bireylerin askerliğe hazırlandığı ve harbin de bir spor olduğu ifade edilerek savaşın spora benzetildiği ifade edilmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 29 Aralık 1934, Cilt:1, Sayı:6, Sayfa:16-17.

Yazının Başlığı: “1934 TEN 1935 E”

‘İnsanlar çarpışmak istediğini spor alanlarında karşılaşılarak gidersizler. Kanlı savaş yerine spor savaşı hakim olsun.

İşte sen insanların dilediği bu devrin başlangıcı ol.

Dirliğimizden biraz daha eksildiğini bize söyleyen yeni yıldan bunları beklerken kendi alanımızı düşünerek diyoruz ki:

İnsanlara dirlik, can veren sporu unutmayalım. Yeni yıl bu alanda ülkemize bereket, bol muvaffakiyetler getirsin. Sporcularımız temiz savaşlarında daima üstün çıksınlar, iyi işler görelim, sporda önürme, ilerleme yolunda bir adım daha ileri atalım.’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte yer alan ‘çarpışmak, savaşmak isteğini spor ile karşılaşınlar’ ifadesinden yola çıkılarak artık savaşların yerini sporun aldığı ve mücadelenin savaş ile değil spor ile yapılacağı belirtilmektedir. ‘Kanlı savaş yerine spor savaşı hakim olsun’ ifadesi ile de artık savaş yerine sporun görülmesinin istendiği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra ‘sporcularımız temiz savaşlarında üstün çıksınlar’ diyerek müsabakalar yerine savaş kelimesinin kullanıldığı ve sporun savaşa benzetildiği görülmektedir. Diğer bir ifade ile mücadelelerin bundan sonra spor alanlarında gerçekleşeceği ve sporda başarılar elde edebilmek amacıyla yoğun bir çalışma programı içerisine girilmesi ve elde edilen başarılarla beraber ülkenin, diğer uygarlıklar içerisindeki yerinin daha da ön plana çıkartılacağı düşünülmektedir.

4.1.2. Türk’ün Şerefini Korumak, Milli Şerefi Korumak, Türkiye’yi Temsil Etmek ve Tanıtmak

Bu madde başlığı altında milletlerarası spor müsabakalarına katılmanın devletler için milli bir mesele olarak görülmesine ve bu müsabakalarda yer alan sporcuların, ülkelerini tanıtmının ve temsil etmenin yanında milli şereflerini korumaya da çalıştıklarına yer verilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 7 Kasım 1931, Cilt:1, Sayı:28, Sayfa:15, Ahmet Fetkeri.

Yazı Başlığı: “*Klüplerde Olimpiyat*”

‘Beşiktaş klübü

İlk darbe – İtalya ve Balkan harplerinin patlaması üzerine klübün en mühim erkânı silah başına koştı, bu yüzden idare bozularak ilk ve ağır darbeye maruz kaldı, binadan çıkıldı, eşya ve bir kısım aza dağıldı.

İkinci darbe- Harbi umumi patlayınca erkan tekrar Trakya ve Anadolu'da silah başına koştı. Bina ve eşya tekrar elden çıktı. İki sene yurtsuz ve şimdiki saha üzerinde çıplak kaldı. Bu sebeple faaliyet pek daraldı ve yalnız atletizm, boks ve güreşe inhisar etti.

Üçüncü darbe – Mütareke devrei elimesi başlayınca klüp erkani tekrar Anadolu'ya ve Rumeline silah başına koşturmak mecburiyetini hissettiler. Rumlar da klübünü cebren salondan attılar. Bütün eşya ve levazım perişan oldu.

Klübün İstanbul'da kalan genç yavruları, bütün bu mahrumiyetler rağmen, "Beşiktaş" ismini yaşattılar ve o zamanlar Rumların, Ermenilerin ayrı birer küme halinde "beynelmilel" ismi altında iştiraki moda olan atletizm müsabakasında Beşiktaş Klübü yalnız başına bütün rakiplerinde fazla puan alarak Türk sporcularının şerefini muhafaza etti. Futbolcularımız da mütareke esnasında Pera Klübü gibi teşekkülleri ve müteaddit ecnebi takımlarını mağlup etmekten hali kalmadı.'

Örneğin Yorumlanması:

Örnekte genel olarak Beşiktaş Spor Kulübü'nün Balkan harbi sırasında çektiği sıkıntılardan bahsedilmektedir. Fakat burada önemli olan nokta tüm bu sıkıntıların içerisinde kulübün sporcularının, Rumların ve Ermenilerin bulunduğu bir atletizm müsabakasında başarı elde etmesi ve futbolcularının yabancı takımları yenmesi ile Türk'ün şerefine korunmasıdır.

Olay şu şekilde gerçekleşmiştir. İlk olarak Balkan harbinin ortaya çıkması ile birlikte Beşiktaş kulübünde bulunan üst düzey yöneticilerin ve önde gelen topluluğunun silah başına koşması sonucunda idari yönetim bozulmuştur. İkinci olarak sporcuların da silah başına koşturduğu düşünülerek Beşiktaş kulübünün faaliyet alanının daraldığı ve sadece atletizm, boks ve güreş branşlarının faaliyette bulunduğu ifade edilmektedir. Üçüncü olarak kulübün bina, saha, eşya gibi sahip olduğu haklardan mahrum kaldığıdır. Bu sıkıntılar üzerine Rumlar ve Ermenilerin bulunduğu bir spor müsabakasının düzenlendiği ve Türkiye'yi temsil adına Beşiktaş kulübünün katıldığı görülmektedir. Beşiktaş kulübünün üst düzey yönetici ve sporcularının cephede olmasından dolayı Türkiye'nin şerefine genç sporcular temsil etmiştir. Bu durumda bile Beşiktaş kulübünün atletizm ve futbol branşlarında rakiplerini yenmesi ile birlikte Türkiye'yi en iyi şekilde temsil ettikleri ve Türklüğün

şerefini korudukları belirtilmektedir. Diğer bir ifade ile en kötü zamanda bile uluslararası müsabakalarda rakibi yenmenin, ülkenin milli şerefi için çok önemli görüldüğü söylenebilir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası,9 Ağustos 1937, Cilt:5, Sayı:145, Sayfa:10, A. Celal.

Yazının Başlığı: *“Dünya şampiyonluğuna girecek bisikletçilerimizin kamp hayatı nasıl geçiyor?”*

‘Bisiklet sporunda bizden ileride bulunan bir çok milletlerin iştirak edeceği dünya şampiyonluğu gibi çok mühim bir müsabakada milli formamızı hakkile temsil etmek gaye ve hedefini güden federasyon her şeyden evvel kuvvetli bir ekib yapmak arzusuyla harekete geçmiş ve Türkiye birinciliklerinde derece alan koşucularımızla kendilerinden iyi neticeler umulan bir kaç koşucuyu da kampa alarak çalıştırmağa başlanmıştır.

Kampta Kimler Var?

Dünya milletleri arasında milli forma ve şerefimizi korumak gibi çok ağır bir yükü omuzlarına alan gençlerimizi tanıtmak istiyorum. Kampta Ankara bölgesinden Türkiye sür’at ve mukavemet birincisi Talat, ikincisi Eyüp ve genç elemanlardan Nuri Kuş, Kocaeli bölgesinden 935 senesi Türkiye sür’at birincisi Yunus, bu seneki Türkiye sür’at ikincisi Kocaeli bölgesinden Orhan, İzmir’den eski milli takım koşularından Kazım ve gençlerden Bayram, Edirne bölgesinden de Cahit bulunmaktadır. Bu sahadaki tecrübesi ve idarecilikteki mahareti nazarı dikkate alınarak kamp müdürlüğü Yunus’a verilmiş, Telatta kampta bulunan bisikletçilerin teşkil ettiği takımın kaptanı olmuştur.’

Örneğin Yorumlanması:

Çalışmanın teorik kısmında daha önceden de belirtildiği gibi uluslararası spor müsabakalarına katılmak isteyen milletler ülkelerini diğer ülkelere tanıtmayı, bu alanlarda ülkelerini temsil etmeyi ve milli şereflerini korumayı hedeflemektedirler. Yukarıda verilen örnekte de bu ifadeler açık bir şekilde görülmektedir.

Örnekte, Dünya Bisiklet Şampiyonasının olduğu ve bu müsabakaya bisiklet sporunda oldukça başarılı olan milletlerin katıldığı belirtilmektedir. Türkiye'yi böyle bir organizasyonda temsil etmek adına çalışmaların yapıldığı ve kuvvetli bir ekip olması için koşucuların seçilip kampa alındığı belirtilmektedir. Bunlara ek olarak müsabakaya katılacak sporcuların milli şerefi korumak için büyük bir görevi üstlendikleri de ifade edilmektedir. Bu ifadelerden hareket ederek uluslararası spor müsabakalarına katılmak isteyen sporcuların, ülkesini uluslararası alanda tanıtmaya ve temsil etmeye çalıştığı ve aynı zamanda sporcuların, milli şerefi korumak için uğraştıkları görülmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası,14 Kasım 1938, Cilt:2, Sayı:75, Sayfa:5.

Yazının Başlığı: *'Ben her güreşte arkamda Türk milletinin bulunduğunu ve millet(imin) şerefini düşünürüm...'*

1932 senesi İkinciteşrininin 14 üncü günü Himaeyi Etfal Cemiyetinin tertip ettiği alaturka serbest güreş birincilikleri Ankara'da yapılıyordu. Türkiye başpehlivanının seçileceği bu müsabakaya Anadolu'nun her tarafından gelen tanınmış Türk güreşçileri iştirak ettiler. Türk pehlivanlığının şerefini bükülmez pazısıyla bütün dünyaya tanıtan Kurtdereli Mehmet pehlivan da baş hakem sıfatıyla müsabakaları idare ediyordu.

Haddizatında büyük bir spor hadisesi ile Türk sporculuğuna hedefini işaret buyurmaları bakımından çok şayanı dikkat bir neticeye ulaşmıştı.

Kurtdereli Mehmet pehlivan, kendisile konuşanlara baştan başa ve muvaffakiyetle dolu hatıralarını anlatırken, Avrupa'da birbirini kovalayan büyük zaferlerinin en büyük sırrını şöyle izah etmişti:

'Ben her güreşte arkamda Türk milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürdüm.'

Türk pehlivanının asil milletine ve onun şerefine karşı gösterdiği kiskanç itina onu olduğu kadar, Türk sporculuğunun tarihine de mağlup olmıyan bir kahramanın muvaffakiyet silsilelerini kazandırmıştır. Büyük Önder Atatürk, Kurtderelinin <<Ben

her greşde arkamda Türk milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürdüm.>> demesinden çok mütehassis olmuşlar ve kendisine bir mektup yazarak hem iltifat etmişler, hem de Türk sporculuğuna bir ‘Meslek düsturu’ işaret buyurmuşlardı.

Ulu şefin bu vesile ile Kurtdereli’ye gönderdikleri mektup, Türk spor tarihi için çok kıymetli bir vesika olan bu değerli mektup şudur:

‘Kurtdereli Mehmet Pehlivana;

Seni, cihanda büyük n almış bir Türk pehlivanı tanıdım. Parlak muvaffakiyetlerinin sırrını şu sözlerle izah ettiğini de öğrendim:

‘Ben her güreşte arkamda Türk milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürdüm’.

Ben dediğini, en az yaptıkların kadar beğendim. Onun için senin bu değerli sözünü Türk sporcularına bir meslek düsturu olarak kaydediyorum. Bununla senden ve sözlerinden ne kadar memnun olduğumu anlarsın.

Çoluk ocuğun için sana ufak bir armağan gönderiyorum. O, bu mektubumla beraberdir.

Pehlivan ömrünün tam sağlıkla uzun sürmesini dilerim’.

Örneğin Yorumlanması:

Örnekteki ifade de Türk’ün gücünü dünyaya tanıtan Kurtdereli Mehmet adındaki pehlivanın her maa çıktığında, arkasında Türk milletinin bulunduğunu ifade ettiği görülmektedir. Bu ifadelerden hareketle Kurtdereli’nin çıktığı müsabakalarda Türk milletini temsil ettiğinin farkında olduğu ve Türk milletinden g aldığı söylenebilmektedir. Aynı zamanda ‘ıktığım müsabakalarda millet şefi düşünürdüm’ şeklindeki ifadesi de milletinin ve ülkesinin milli şerefini korumak ve yükseltmek için güreştiği anlamına gelmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’n Kurtdereli Mehmet’in bu ifadelerini duyduğu ve çok taktir ettiği bilinmektedir. Bununla beraber bu sözü Türk sporcularının bir meslek kuralı olarak görmelerini istediği de vurgulanmıştır.Kurtdereli Mehmet’in her maçta bu sözü düşünmesi ve Atatürk’ün bu sözü Türk sporcuları için bir meslek kuralı olarak kaydetmesi sonucunda Türklerin,

sporu özellikle uluslararası müsabakalarda ülkeyi temsil etmek ve milli şerefi korumak için kullandıkları ve kullanacakları söylenebilmektedir.

4.1.3.Vatan Müdafaası, Ülkeyi Korumak

Bu madde başlığı altında sporun,bireyleri vatan müdafaasına hazırladığı ve vatan müdafaasında ne kadar önemli olduğuna dair örneklere yer verilmiştir.

Örnek1.

Yazının Künyesi:Türk Spor Mecmuası,10 Temmuz 1930, Cilt:1, Sayı:41, Sayfa:8-9, Adnan Cahit.

Yazının Başlığı: *Mektepliler İstanbulun en güzel yerlerinde onbeş unutulamıyacak gün yaşadılar...*”

‘Kampta onbeş gün geçiren bir genç için çok büyük kazançlar var: O; kıtada hizmet gören bir asker kadar iyi yürümesini, meşakkate, açlığa ve susuzluğu tahammül etmesini bilir. Mükemmel silah kullanır. İcabında bir mitrilyozu, bir hafif makineliyi söküp takacak ve kullanacak kadar tecrübe sahibi olmuştur. Bomba atabilir ve bombadan, tayyareden, zehirli gazdan korunmasını öğrenir. Velhasıl yarın orduya tam manasile mükemmel bir ihtiyat zabiti olarak iltihak edecek, vatan müdafaasında şerefli bir mevki sahibi olacaktır.’

Örneğin Yorumlanması:

Ülkelerin savaş dönemlerinde paramiliter örgütleri ve izci ocakları, bireyleri asker evlatlar olarak yetiştirmek için kullandıkları bilinmektedir. Yukarıdaki örnekte de bu durumdan bahsedilmektedir. Metinde okul öğrencilerine izcilik yaptırılarak her zaman savaşa, vatan müdafaasına, ülkesini korumaya hazır birer asker olarak hazır hale getirileceklerine vurgu yapılmaktadır. Ayrıca metin içerisinde 15 gün eğitim yaptırılan bu öğrencilere; asker gibi yürümesini, açlığa ve susuzluğa katlanmasını, silah kullanmasını ve bomba atmasını öğrettikleri ifade edilmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi:Türk Spor Kurumu Mecmuası,4 Temmuz 1938, Cilt:2, Sayı:104, Sayfa:5.

Yazının Başlığı:“*Türk Sporunun Ana Kanunu ‘Kanunun mucip sebeplerini neşrediyoruz’*”

‘1935 de toplanan spor kongresinin kararı ile adını (Türk spor kurumu) olarak değiştiren bu müessese zevk ve idareyi bir miktar merkezleştirmiş, gençliğin sporunu futboldan maada diğer, asri ve vatan müdafaasına yarayacak sahalara (Kış sporları, atıcılık, yelkenli uçuş sporları) na teşmil etmiş ve milli sporlara da önem vermek çıktırını açmıştır.

Fakat her iki devrenin verdiği tecrübeler ve son yıllarda garb memleketlerinde sporun zevk ve idaresinde tecelli eden fikirler ve hareketler sporun tıpkı Maarif ve sıhhat işleri gibi bir devlet işi olarak ele alınması lüzumunu ortaya koymuştur.

Bir çok garb memleketleri neslin refahını ve yurddaşların yüksek beden ve normal vasıflı insanlar olarak yetiştirilmesini memleket müdafaasının ve iktisadi kalkınmanın en mühim bir amili olarak telakki eylediklerinden spor ve beden terbiyesine birinci derecede yer vermişler ve sporun sevk ve idaresini yalnız Devlet hizmetleri arasına almakla kalmayıp ona Devlet mekanizması içinde yer vermişlerdir.

Sporun kısa bir zamanda ileriye yol almasını sağlayacak bir amil de ordu gibi İktisad ve Nafin Başkanlığı gibi kalabalık insan kitlelerini toplu bir halde bulunduran müesseseler, fabrika ve iş evlerinde çalışmaktır. Bu sebebden bu gibi müesseseler garb memleketlerinde olduğu gibi kendi adamlarına ve onların ailelerine spor ve beden terbiyesi yaptıрмаğa ve bunun yapılması için beden terbiyesi tesisleri vücuda getirmeğe bu kanun ile mükellef tutulmuştur.

Memlekette sporu büyük şehirlerden maada bütün kasabalı ve köylü halk tabakaları içine yaymak ve bilhassa milli sporlara (güreş, binicilik, atıcılık, cirid) şimdiye kadar olandan çok fazla önem vermek gaye edinilmiştir. Bu maksadla binicilik, cirit, atıcılık ve avcılık ile okçuluk dahi federasyonlar çerçevesi içine

alınmışlardır. Bedenden olduğu gibi normal bakımdan da yüksek vasıflı bir Türk gençliği yaratmak gayelerinin başında gelmektedir.’

Örneğin Yorumlanması:

Türk sporunun ana kanunu ile Türkiye’de çağa uygun ve vatan müdafaasına yarayan sporların ele alındığı ve milli sporlara önem verileceği belirtilmektedir. ‘Çağa uygun ve vatan müdafaasına yarayan sporlar’ ifadesi ile de o dönemde ki şartların göz önüne alındığı, ülkenin vatandaşlarını askerliğe hazırlayacak spor branşlarına ihtiyacı olduğu ve bu yönde çalışmaların yapıldığı belirtilmektedir. Batı memleketlerinde de bu gibi değişikliklerin olduğu, bireylerin refah içerisinde yaşaması, güçlü ve nitelikli yetişmesi için memleket müdafaasında ve ekonomik kalkınmada iyi durumda olunması gerektiği anlayışının olduğu, bu yüzden spora önem verildiği ve sporun devlet mekanizması içerisinde alındığı belirtilmektedir. Diğer bir ifade ile Türkiye’nin ve Batı ülkelerinin vatan müdafaasında etkili olabilmek için spora önem verdiklerini söylemek mümkündür.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 3 Temmuz 1939, Cilt:3, Sayı:106, Sayfa:3-7.

Yazının Başlığı: “*Genel Direktörümüz Klüplere çalışma hedefini işaret etti.*”

“Klüplerimiz Türk gençlerini yurt müdafaasına hazırlayan ve memlekete yüksek kabiliyetli ve ahlaklı merd Türk genci yetiştiren birer terbiye müessesesi olarak kabul ve telakki edilmelidir.,,

Sporların kıymet ve ehemmiyeti yurt müdafaasına yararlı derecesile ölçülür. Yurt müdafaasına yararlı olmak fazla Türk gencinin o sporla alakadar kılınması mümkün olur. Klüplerimiz, Türk gençlerini yurt müdafaasına hazırlayan ve memlekete yüksek kabiliyetli ve ahlaklı mert Türk genci yetiştiren birer terbiye müessesesi olarak kabul ve telakki edilmelidirler.

Örneğin Yorumlanması:

Spor Genel Müdürlüğü tarafından kulüplere çalışma hedefinin sunulduğu, kulüplerden Türk gençlerini vatan müdafaasına hazırlamalarını ve gençleri; yetenekli, düzgün karakterli ve yiğit bireyler olarak yetiştirmelerinin istendiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca metin içerisinde, sporun vatan müdafaası için önemli olduğu ve vatan müdafaasına hazırlanmak için her gencin sporla ilgilenmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu örnekten yola çıkılarak o dönemde sporun vatan müdafaasındaki önemi anlaşılakta ve sporun bireyleri vatan müdafaasına hazırlamak için kullanıldığı görülmektedir.

4.1.4.Sporu Geliştirmek, SağlamNesiller Yetiştirmek

Bu madde başlığı altında dergilerde yer alan yazılar içerisinde; Türk milletini güçlendirmek, spor sayesinde sağlam bir nesil yaratmaya yönelik ifadelere yer verilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi:Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 15 Kasım 1937, Cilt:1, Sayı:23, Sayfa:3.

Yazının Başlığı: *“Yeni Hükümet ve Spor - Sporcu Başvekilimiz C.Bayar”*

‘Başvekilimiz Celal Bayar spor için dediler ki:

Milli kültür kadrosu içinde mütaleasını zaruri gördüğümüz sporu profesyonel şampiyon yetiştirmek için istemiyoruz.

Spor, okullarımız gibi, sahnemiz gibi milli kültürümüzün bir cüzüdür. Büyük gaye Türk vatandaşını fikir ve düşünce itibariyle kuvvetli, vücut itibariyle kuvvetli ve tam sıhhatli, gürbüz, güzel insan olarak yetiştirmektir. Nasıl ki memleketimizde okumak yazmak bilmiyen tek vatandaşın kalmasını istemiyorsak sevdiği ve bütün hayatınca tatbik edeceğilakal bir sporcu olmıyan vatandaş da kalmamalıdır. Salim bir kafa ancak sağlam bir vücutta olabilir. Sözü Türk atasözüdür. Gene bu mülahaza iledir ki, bütün vatandaşlarda verim kudretini muhafaza için muntazam çalışma, hafta ve yıl tatillerinden muntazam istifade ve seyahat zevkinin inkişafına taraftarız.

Sporu bir merkeze bağlayıp teşkilatlandırmak ve muhtelif spor teşekkül ve hareketlerini o vasıta ile idare etmek için yüksek huzurunuzla bir kanun layıkası ile geleceğiz...’

Örneğin Yorumlanması:

‘Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur’ ifadesi aslında hem fikir açısından hem de beden açısından bireylerin gelişimine vurgu yapmaktadır. Sporu milli bir kültür olarak gören hükümet, profesyonel sporcu yetiştirmekten ziyade fikir ve düşünce açısından kuvvetli, bedenen güçlü, sağlıklı ve gürbüz bir nesil yetiştirmek için sporu kullanacağını açıklamaktadır.

Örnek2.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 14 Ekim 1940, Cilt:4, Sayı:157, Sayfa:2.

Yazının Başlığı: “*Spor ve Kuvvet..*”

Sporda gayemiz hem şahsımıza hem de mensup olduğumuz millete faydalı bir unsur olabilmektir.

Spor nedir? Bunu kitaplarımızdan birinde şöyle tarif etmişim:

“Spor yarışmak, ilerlemek, geçmek, muvaffak olmak arzusundan doğan şiddetli bir faaliyettir. Bu mücadele ister insanla, ister tabiatla olsun kuvveti istilzam eder. Kavi olmıyan bir vücut yalnız mağlup olmakla kalmaz, çok kere sakatlanır.

Spor sayesinde vücudunun kuvveti, dayanıklılığı artar, uzviyete bir ahenk gelir, spor sayesinde gençlerde azim, sebat, nefse itimat takviye bulur. Spor insanı çok çetin olan hayat savaşına hazırlar. Spor hissi temayüllerimize galebe çalmayı ve feragati talim eder. Nihayet spor bize yarınki senin, bugünkü senden daha güzel, daha fedakar, daha doğru, daha becerikli olmasını temin eder.

Sporda gayemiz hem şahsınıza, hem mensup olduğumuz millete faydalı bir unsur olmaktır. Bunun birinci şartı zeka ile adele arasında tam bir insicam temin etmektir. Bir taraftan vücudumuzu demir gibi sağlam, çelik yay gibi işlek ve mütenasip bir hale getirmeğe çalışırken, diğer taraftan kafamızı işleterek zekamızı irfan nuru ile aydınlatmağa gayret etmeliyiz. İlerlemek, geçmek, muvaffak olmak dimağla adelenin tam bir müşareketinden doğarsa makbuldür. Sporun ve kuvvetin biricik hedefi: Yükselmek ve yükseltmektir.”

Örneğin Yorumlanması:

Spor yaparak bireyin hem kendisine hem de milletine faydalı olacağını ifade eden metinde, sporun bireyi kuvvetli, dayanıklı ve becerikli duruma getirdiği ve hayat mücadelesine her zaman hazır hissettirdiği vurgulanmaktadır. Sporun, beyin ile vücut arasındaki dengeyi sağladığından bahsedilmesi, kendisine ve milletine faydalı olmak isteyen bireylerin spor yaparak bu dengeyi sağlaması ve bu sayede de milletini yükselteceği belirtilmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası, Mayıs 1939, Sayı:5, Sayfa:36-48.

Yazının Başlığı: *“Bugünün gençliğinden ne bekliyoruz? Ve ne beklemeliyiz?”*

‘Teknik usuller ve şartlardan uzak kalan gençliğin yanlış telakkileri elbette bizi – hiç te yüzümüzü güldürmeyecek – bu akibetlere sürüklemiştir.

Şu halde bugüne kadar yanlış yürüdüğümüzü itiraf etmek lazımdır. Belki biraz mübalağa olacak ama hakikat şudur ki; bugüne kadar spordan fayda yerine maalesef zarar görülmüştür. Artık bu yolu çevirmemizin zamanı çoktan gelmiştir.

Bundan böyle gençliğin hakiki spor telakkilerine göre yetişmesi, yetişmemiz ve yanlış telakkileri kökünden atarak hakiki ve tam bir sportmen lazımdır.

Çünkü; bugün için biz, yalnız canlı, kanlı, gürbüz ve bunlar kadar ruhen yükselmiş gençler istiyoruz. Rekor kıran ve meşhur olmak isteyen gençliği muhakkak ki biz de ister ve onları iftiharla başımızda taşıyoruz. Fakat memleketin bugünkü mezuuna nazaran tali kıymeti haiz olduğu aşıkardır.

Gençliği hakiki sportmen, sağlam ve gürbüz yetiştirmek üzere kuvvetli esaslara istinat ederek programlaşan beden terbiyesi direktörlüğünün, göğsümüzü kabartacak muvaffakiyetlerini beklemekle şimdiden büyük bir haz duymaktayız.’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte ülke olarak sportif başarıdan ziyade gençliğin gürbüz bir nesil olarak yetişmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Gençlerimizin sportif başarılarından ziyade, gürbüz ve sportmen olarak yetiştirilmesi gerektiği metinde yer

almaktadır.Örnekten de yola çıkılarak o dönemde gençliğin eski kuvvetini yitirdiği ve eski Türk kuvvetinin yeniden kazandırılması için dönemin spor teşkilatı Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün yeni programlar oluşturduğu görülmektedir. Gençliğin sportmen ve gürbüz bir şekilde yetiştirilmesi ile sportif başarıların geleceği ve bu başarılarla övünç duyulacağı belirtilmektedir.

4.1.5.Koca Türk, Yaşa Türk, Müthiş Türk

Bu madde başlığı altında dergilerde yer alan yazılar içerisinde, Türk sporcularının yurt dışında nasıl karşılandıkları veya Türkiye'ye gelen yabancılar tarafından Türkler için neler söylendiği ve ne gibi ithamlarda bulunulduğuna dair açıklamalara yer verilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi:Türk Spor Mecmuası,24 Nisan 1930, Cilt:1, Sayı:30, Sayfa:6-7.

Yazının Başlığı: “*Koca Yusuf’un menakibi:14*”

‘Ne gariptir ki, bu vagonlardan inen insanlarda, biran evel istasyondan çıkıp evlerine, otellerine veya işlerine gidecekleri yerde bekleyip duran halk kütlesi arasına karışır karışmaz, bir miknatis sahasına tutulmuş demir kırıntısı gibi, ellerinde bavulları, çantaları ile oldukları yerde takılıp kalıyor, bütün kafalar daha gerilere dönüyor, müthiş bir fırtınanın uzaktan işitilen uğultuları gibi istasyonu ve civarını dolduran mırıltının ifade ettiği isim ve simaları arıyordu.

-Türk pehlivanları geliyor!..

-Büyük Yusuf bugün geliyor!..

Türkler geliyor..

Filhakika iki aydanberi devama başlayıp son bir haftadanberi şehrin bütün ilan ve reklam vasıtalarını işgal eden (Türk pehlivanları geliyor!..) meselesi gazetelerin de en mühim meşgalesi olmuş, her gün pehlivanlarımızın menakibini anlatan bir bent, bir fıkra intişar ede ede nihayet şehir halkını işte bugün görülen şekle getirmişti..

Zaten bir haftadanberi (Bordo) da başlıyan güreş müsabakalarına Fransa'nın hemen bütün meşhur pehlivanları ile diğer en şöhretli güreşçileri de iştirak etmiştir.

Türk aslanı!.

Hatta o tarihin (namağlup) pehlivan "Pol Pons" bile bu güreşçiler arasında bulunduğundan halk, bir haftadanberi hakikaten Türk güreşçilerinin gelip gelmiyeceğini düşünüyor, onları büyük bir merak ve sabırsızlıkla bekliyordu.

Trenin arka vagonlarının istikametinden heyecanlı bir ses işitildi:

-İşte Türk aslanı!!...

Anında bütün kafalar, gözler o tarafa teveccüh etti ve kim bilir kaç bin ağızdan birden çıkarak istasyon binalarına çarpıp muhtelif akisler yaparak ortalığı inletti:

-Hurra Türk!!..

-Yaşa Türk!!..

Sedaları şehrin binalarını yalıyor ufuklarına doğru uzanıp gitti...'

Örneğin Yorumlanması:

Yukarıda verilen Koca Yusuf'un hikayesi, Türk güreşçilerinin yurt dışında büyük bir heyecanla beklenildiğine ve güreş müsabakalarında en çok Türk güreşçilerinin görülmek istenildiğine dair güzel bir örnek teşkil etmektedir. Fransa'nın en iyi güreşçileri ile güreşmek için Fransa'ya diğer ülkelerden güreşçilerin getirildiği fakat Fransa halkı tarafından en çok Türk güreşçilerinin merak edildiği ve en çok onların gelmesinin istendiği belirtilmektedir. 1930'lu yılların yenilmeyen ya da çok güçlü güreşçisi olarak görülen kişinin karşısına ancak Türk güreşçilerinin yakışacağı düşüncesi yaygındır. Türklerin güçlü ve kuvvetli görüldüğünden dolayı yabancı halk tarafından "Yaşa Türk, Aslan Türk" tezahüratlarının yapıldığı görülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi:Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası,23 Şubat 1935,
Cilt:1, Sayı:14, Sayfa:4-19.

Yazının Başlığı: “*Müthiş Türk,*

‘Dinarlı Mehmed Amerika spor aleminde günün adamı oldu... Cim Londos’la yaptığı maçta gösterdiği yüksek kabiliyet ve onu müteakib Cim Londos’un önünde daima açılmaz bir mania gibi duran Marşal, Ray Stil ve nihayet meşhur Sikat gibi Amerikanın birincisi sınıf pehlivanlarını bir ay içinde arka arkaya yenmesi “Türk Mehmed,, “Müthiş Türk,, isminin Amerika’da ağızdan ağıza anılmasının en birinci saikidir.’

Örneğin Yorumlanması:

Rakiplerini yenerek dünyaya çok kuvvetli ve güçlü olduklarını gösteren Türk sporcuları, bu sayede nasıl “Türk gibi kuvvetli” unvanını kazandılar ise yine aynı şekilde karşısına çıkan sporcuları teker teker yenerek “Müthiş Türk” unvanını kazanmışlardır. Amerika’da rakiplerini arka arkaya yenen Dinarlı Mehmed’de buna örnektir. Bu sayede örnekte Amerika’da fakat genel olarak dünyada Türklerin “Müthiş” diye anımsanabileceği ya da güreş denildiği zaman “Müthiş Türklerin” akıllara gelebileceği düşünülmektedir.

Örnek3.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 14 Aralık 1936,
Cilt:4, Sayı:111, Sayfa:5.

Yazının Başlığı: “*Ç. KARLIN ANKARADA*

İlk maçı 3-0 kazandı. Dünkü maçta da 1-1 berabere kaldı.”

‘Şehrimize gelen Çeki Karlin takımı Cumartesi ve Pazar günleri Gençler Birliği ve Ankara Gücü takımlarımızla karşılaştı. İlkinde 3-0 galip geldi, ikincisinde de 1-1 berabere kaldı.

Çekler sahaya çıkınca halkı büyük ve çok hoş giden bir seremoni ile selamladılar. Elllerinde büyük bir Türk bayrağı vardı ve ortada ‘Yaşasın Atatürk, yaşasın Türk milleti ve sporcuları’ diye haykırdılar.’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte Çek Cumhuriyeti'nden gelen sporcuların Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu M. Kemal Atatürk'e, Türk halkına ve sporcularına "Yaşa" diye bağırımları ve Atatürk'e, Türk milletine ve sporcularına övgüler yağdırdıkları belirtilmektedir.

4.1.6.Gençlerin Vatan Vazifesi

1930-1940 yılları arasındaki dönemde spor yapmak ya da yaptırmak bir vatan vazifesi ve bir vatan borcu olarak görülmektedir. Altıncı konuda gençlerin vatan vazifesine ve borcuna değinilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Türk Spor Mecmuası, 5 Aralık 1929, Cilt:1, Sayı:10, Sayfa:3-5, Ahmet Fetgeri.

Yazının Başlığı: "*Gözümüzü Açalım!..*"

Yunanistan spor sahasında hummalı bir faaliyetle çalışıyor..."

'Son mağlubiyeti müteakıp Yunanlıların iktisadi, ticari, sinai, ve siyasi cephelerde ki sistematik ve ciddi faaliyet ve gayretten başka ırkının ruhi tekemmülü içinspor sahasındaki faaliyeti de bilhassa bizim için çok calibi dikkat ve ibrettir.

Gerek hususi müessesatın ve resmi devair ve müessesatın Yunan güreşçilerine gösterdikleri yardım ve teshilat, güreşin tamim ve inkişafı için yaptıkları teşebbüsat bilhassa calibi dikkattir. Eğer onlar öyle çalışırken bizde dünkü vaziyette kalacak olursak Yunanlıların Amsterdam Olimpiyedının acısını çıkaracakları kuvvetle muhtemeldir. Bunu muhakkak bir tehlike talakki ederek ona göre çalışmak, milliyetini seven her Türk gencine biz vazife, bir borçtur.

Yunanistanın bütün bu ateşin faaliyetinin hakiki sebebi her ne olursa olsun Türk gençliği ve genç Türk Cumhuriyeti bu faaliyete karşı lakayt kalamaz! Bütün komşularımız ve bütün dünya böyle spor vasıtasile gençliğinin vücudile beraber kuvvetlerini, azmini, metanetini artırıp dururken bizim sporcularımızla spor muhiplerimizin vatanperver Türk milletinin hala dedikodu ile vakit geçirmesi vatanımız ve milli varlığımız için bir tehlikedir.

Dedikoduyu, taraftarlığı, basit düşünceleri bir tarafa bırakıp bütün kuvvetimizle istikbalimizi ellerine tevdi edeceğimiz gençliğin kuvvetlenmesine ciddi surette çalışmağa başlamak bu memlekete en büyük borcumuz olduğunu unutmayalım.

O halde; ne duruyoruz? Niye bu sporlara ciddi surette çalışmıyoruz? Ey mazinin, halin ve muhakkak ki istikbalin de kahraman Türk milleti!’

Örneğin Yorumlanması:

Yunanlıların spor sahasında çok çalıştıkları ifade edilmektedir. Bu durum karşısında Türklerin çalışmadan aynı vaziyette kalırsa geçmişte yendikleri Yunanlılara yenileceği, Yunanlıların öçlerini alacağı anlatılmaktadır. Bu yüzden ülkesini ve milletini seven her Türk gencininspor sahalarında çalışması, ülkesine karşı bir borç ve vazife olarak görülmektedir.

Yunanistan’ın ya da başka ülkenin bu şekilde çalışmasına karşı Türk milletinin olduğu yerde durmaması, vakit kaybetmeden vatani ve milli varlığı için çalışmaya başlaması istenmektedir. Bireylere düşen görevin yanı sıra sporu yönetenlerin de bu görevi üstlenmeleri ve gençliği kuvvetlendirecek çalışmalar yapmaları ülkeye en büyük borç olarak görülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 20 Ekim 1934, Cilt:4, Sayı:182, Sayfa:14, COKE.

Yazının Başlığı: “MÜLAKATLARIMIZ”

‘Fenerbahçe denizcilerinden Fitnat Hanım ne diyor?’

-Her şeyden evvel kabul etmeliyiz ki memleketimizde spor başka memleketlerdeki kadar yapılmamıştır. Kendi kendimizi aldatmıyalım ve itiraf edelim ki faal sporcu gençliğimiz başka memleketlerdeki sporcu gençlere nazaran bir avuç sporcudan ibarettir. Evvela bu hakikat göz önüne alınırsa meydana gelecek bir spor teşkilatının ilk işi sadece bu üç beş haveskara antrenör getirterek içerde ve dışarıda müteaddit müsabakalar tertip etmek olmayıp yurdumuzun en ufak köyüne kadar sporun yayılmasını temin etmek, bir kelime ile sporu Türkiyemizde umumileştirmektir. Çünkü artık bütün dünyaca tanınmış bir hakikattir ki spor milli bir mesele ve milli bir mücadeledir. Spor bir memleketin sihatidir.

Unutulmamalıdır ki sağlam çocuk sağlam ana ve babadan doğar. Aynı zamanda çok kıymetli bir propaganda vasıtasıdır. Vücutta getirdiğimiz inkılaptan beri bütün dünya milletlerinin takdir ve hayret dolu gözleri bize çevrildi. Bu itibarla onlarla yapacağımız spor temaslarında göstereceğimiz varlık, hakkımızda uzaktan edindikleri takdirkar fikirlerin kuvvetlenmesine sebebiyet verir. Bu hususta da Türk milleti her milletten daha büyük bir istidada maliktir. Bu istidadı işletmek spor teşkilatının en büyük vazifesidir. Bunun içinde sporun hakiki manasını hala kavrayamayan binlerce kadın ve erkeğe, sadece klüplerin kapısını açıp bu Hanım ve Beylerin heveslerinin gelmesini beklemek zamanı çoktan gelmiş ve geçmiştir. Bu milli dava artık kökünden halledilmelidir. Kabil mi diyeceksiniz? Hükümetin kuvvetli müzaheret ve himayesi sayesinde...

Şöyle ki: Hükümete müracaatla, tıpkı askeri hizmet mecburiyeti gibi kanuna istinat ettirmek. Devlet adamlarımız arasında hakiki sporcular var. Bunların spor savaşında da bu seferberliğin başına geçmekte bir an tereddüt etmiyecekleri muhakkaktır.'

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte Türklerin yapmış oldukları sportif faaliyetleri başka hiçbir memleketin yapmadığı, fakat ülkenin faal sporcusunun diğer milletlere göre az olduğu belirtilmektedir. Bunun önüne geçmek, faal sporcu sayısını artırmak için sporun tüm ülkeye yayılması gerektiği düşünülmektedir. Sporun bir milli mesele ve bir milli mücadele olduğu, aynı zamanda sporun önemli bir propaganda aracı olarak görüldüğü de ifade edilmektedir.

Türkiye'de oluşturulan inkılapla beraber dünyadaki diğer milletlerin takdir ve hayret dolu gözlerinin Türkiye'ye çevrildiği anlatılmaktadır. Milletlerarası spor müsabakalarında Türk varlığının iyi bir şekilde gösterilmesi durumunda, diğer milletlerin takdir eden fikirlerinin kuvvetleneceği belirtilmektedir. Bu durumu diğer milletlerden çok Türk milletinin hak ettiği ve bu yüzden spor teşkilatlarının en büyük vazifesinin Türk varlığını milletlerarası spor müsabakalarında iyi bir şekilde hissettirmek olduğu vurgulanmaktadır.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 20 Nisan 1936, Cilt:3, Sayı:74, Sayfa:6, Ali Hikmet.

Yazının Başlığı: *“Türk Spor Kurumu intihabı*

KURUM REİSLİĞİNE GENERAL ALİ HİKMET SEÇİLDİ”

Yeni Başkanın Nutku

“Türk gençliğinin bugün bana açılan bu sıcak sinesinde benim gibi bir emeklinin taze hayat bulacağına ve bu kaynaşan kanların benim azim ve kuvvetimi de tazeliyerek sporcu gençlerin daha ziyade inkişaf ve terakkilerine hizmet edebilmek için bana kudret bahşeyliyeceğine şüphe etmiyorum.

Büyük şefimiz Atatürkün gençliğin mes’uliyetli omuzlarına yüklediği kıymetli emaneti kusursuz koruyabilmek için Türk gençlerinin beden ve ruhen bizatihi kuvvetlenmeğe çalışmaları bir vazifedir. Çünkü kuvvetli bir camia ancak kuvvetli fertlerden vücuda gelebilir.,,

Örneğin Yorumlanması:

Türk Spor Kurumu reisliğine yeni seçilen Ali Hikmet Bey’in nutkunda, Atatürk’ün Cumhuriyet’i emanet ettiği gençlerin beden ve ruhen kuvvetlenmeleri için çalışmalar yapmalarını istenmektedir. Kuvvetli bir topluluğun, kuvvetli bireylerden oluşacağı düşünüldüğünden dolayı bu çalışmalar bir vazife olarak görülmektedir.

4.1.7.Milli Değerler, Milli Bayrağı Şeref Direğine Çektirmek ve Milli Marşı Dinletmek

Yedinci konuda uluslararası sportif müsabakalarda elde edilen başarılar sayesinde milli bayrağı şeref direğine çektirmek ve milli marşı dinletmek gibi sporda milli konulara değinilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Türk Spor Mecmuası, 29 Mayıs 1930, Cilt:1, Sayı:35, Sayfa:3.

Yazının Başlığı: “*Milli marşa hürmet..*”

Gençler!. Sporcular!.. Sizi davet ediyoruz: Milli marşa hürmet etmesini bilmiyenler var.. Onlara bu şerefli vaziyeyi öğretiniz..”

‘Stadyumdayız. Jimnastik şenlikleri başlamak üzere.. Dehşetli bir kalabalık var.. Tribünler, balkon, duhuliye kısmı ve saha, her taraf dolmuş..

Münevver Türk gençliğinin bu büyük tezahürü, daha başlamadan evvel bile, göğüsleri heyecan ve iftiharla kabartıyor.

Nihayet bando İstiklal marşına başladı. Bu marş Türk milletinin hurriyetini, aşkını kudret ve büyüklüğünü ifade eden bir havadır. Milli bir duygunun coşgun ve ulvi heyecanını ifade eden milli bir marştır.

Bu memleketin havasını teneffüs eden her insan, bu milli marşa en büyük bir itina ile hürmet etmeğe ve ettirmeğe mecburdur.

Kendini bilenler ayağa kalkıyor.. Şapkalar çıkıyor. Artık tam bir sükun ve hürmet.. Fakat hiçbir medeni memlekette ihlal edilemeyen, ihlaline cesaret olunamıyan bu vekar ve hürmet, birkaç küstahın terbiyesizliğile teessüs edemiyor.

Şapkalar başlarındadır, oturuyorlar ve koca bir millete hakaret eder gibi konuşuyor ve gülüşüyorlar..

Belki sağırdırlar, belki bu marşın milli bir marş, hürmet edilmesi lazım gelen bir remzi olduğunu bilmiyecek kadar cahildirler..

Fakat bunlar hiçbir zaman bu küstahları mazur gösterecek sebepler değildir: Çünkü sahada bağdaş vaziyetten ayakta hazırol vaziyetine geçen gençleri; tribünlerde, her yerde aynı hareket ve hassasiyetle ayağa kalkan, şapkasını çıkaran insanları göremiyecek kadar kör değiller..

Bu çirkin hareketler bir milletin umumi seviye ve içtimai terbiyesi için ne fena ve ne muzır bir gösteriş!.

Vakia İstiklal marşı resmen milli marş olarak kabul edilmedi. Fakat her merasimde, milli marşın duyulması lazım gelen her yerde bunu söylüyor ve bunu işitiyoruz.

Sporcular, gençler: Size düşen büyük bir vazife var.. Şerefli ve milli bir vazife:

Milli marşa hürmet etmesini bilmiyenlere onu öğretiniz ve anlatınız.

Sizi davet ediyoruz: Milli marşa hürmet etmesini bilmiyenlere bu şerefli vazifeyi öğretiniz...'

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnek aslında neden milli marşa değer veriliyor ve neden saygı gösterilmesi gerekiyor gibi sorulara cevap vermektedir.

En başta milli marş şerefli bir vaziyet olarak görülmektedir. Bu yüzden de milli marşa saygılı olunması ve hürmet edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Diğer bir taraftan İstiklal Marşı'nın Türk milletinin özgürlüğünü, vatan aşkını, gücünü ve büyüklüğünü ifade ettiği savunulmaktadır. Bu yüzden milli marşa değer verilmesi, milli marşa saygı gösterilmesi ve bu davranışta bulunmayanlara anlatılıp öğretilmesi gereken şerefli ve milli bir vazife olarak görülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 6 Nisan 1935, Cilt:1, Sayı:20, Sayfa:7.

Yazının Başlığı: "*Sakarya muzafferiyeti*"

Gece yarısı Bay Cevdet bizi yataklarımızdan kaldırdı ve:

-Arkadaşlar, Türk ordusu, mücadele kuvvetleri Sakarya'da büyük bir muzafferiyet kazanmış ve düşman ordusunu perişan etmiştir. Bu şerefli günler içinde Avrupa'da bulunan Türk kafilesinin, Türk gençlerinin bu nezih milletin bir cüz'ü olduğunu düşünerek şanlı bayrağın şerefini, milletimizin yüksekliğini spor sahalarda da göstermeğe çalışması vazifedir. Bu vazifeye hepimizi davet ediyorum,, dedi.

Örneğin Yorumlanması:

Araştırmacı tarafından tıpkı askeri alanlarda olduğu gibi sportif alanlarda da başarı elde edilerek milli şeref ve milli bayrağın şerefine yükseleceğinden bahsedilmiştir. Bu örnekte de yine aynı şekilde Türk ordusunun büyük bir başarı elde ettiği ve Türk bayrağının ve milletinin şerefine yükselttiği belirtilmektedir. Daha sonra Türk ordusunun elde ettiği başarı gibi Türk sporcularının da başarılı olması ve sporcuların Türk milli bayrağının ve milletinin şerefine yükseltmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 17 Ağustos 1936, Cilt:4, Sayı:94, Sayfa:3-4, Telat M. Hemşeri.

Yazının Başlığı: *“Güreşçilerimizin muvaffakiyeti..”*

‘Bilinir ki, her sporda olduğu gibi güreşte de milletleri temsil edecek takımlar ve fertler, muhtelif bölgelerin mensupları olan klüp ekipleri içinden ayrılır. Bu klüp ekipleri, milli takımlara eleman yetiştirmek için ilk önce kendi aralarında ve sonra klüpler birbirleri arasında ve daha sonra da bölgelerin temsili takımları arasında şampiyona ve teşvik gibi bir takım müsabakalar yaparlar. İşte bu tertip üzere yapılan maçlardan sonra, memleketi, milleti temsil etmeğe layık fertler ve takımlar seçilir ve hazırlanır.

Spora ilgili olmak ve bundan memleketeye bir şeref hissesi çıkarmak istiyorsak spordan bu iki mühim fedakârlığı esirgememeli ve hatta bunları yapmayı bir vazife bilmeliyiz. Yoksa bu fedakarlığı yapmaz ve bunları vazife bilmez ve bu mahdut ilgede ısrar edersek o zaman sporcularımızın çalışmalarında hakim olan şahsi kudret ve feragatleri körleşmiş ve bunları mahdut seyirciler karşısında ve harap medreselerin yosunlu duvarları arasındaki yırtık minderleri üzerinde semeresiz çalışmalarile beyhude harcamış bulunuruz.

Bugün güreşten aldığımız netice, bence umduğumuzun üstündedir. Olimpiyad stadı direklerine çekilen Türk bayrakları bu neticenin takdire değer mahiyetini göstermeye kafidir. Çünkü, bu muvaffakiyet diğer milletlerin bütün fenni vasıtalarıyla mücehhez binlerce sporcu içinden seçilen insanlara karşı, noksan vasıtalarla çalışan

ve umumi ilgisizlikten dolayı adedi yüzü geçmeyen sporcu arasından seçilen güreş ekibimiz tarafından elde edilmiş bulunmaktadır. Vasıtalı ile vasıtasızın çarpışmasından alınacak neticelerin nasıl olması lazım geleceğinin taktirini vatandaşlara bırakırım.

Spor işleri ve teşkilatı ile yakından ilgili olmuş bir adam sıfatile vatandaşlarıma, bugün güreşte alınan umumi neticeler ve elde edilen muvaffakiyetlerin, bir avuç Türk gencinin, Cumhuriyet hükümetinin kıymetli yardımı ve başlarındaki üç beş fedakar güreş idarecisinin teşviki ile sırf memleket aşkından ve vatan sevgisinden ve Atatürk muhabbetinden yarattıkları güzel bir sonuç olduğunu bile tereddüt söyleyebilirim.

Şanlı bayrağımız şeref direğinde

Büyük muzika ağır ağır İstiklal Marşımızı çalmıya başladı... 100 bin kişilik stadın taş basamakları birden, sanki ürperdi ve ayaklandı. Bütün orada bulunanlar şapkalarını çıkardılar. Almanlar ve İtalyanlar sağ ellerini ileri uzatarak en geniş hürmet jestile selam vaziyetini aldılar... Ve muzika artık kulaklarımıza çok munis gelen marşımızın tatlı ahengine kaptırmış gibi:

Al sancak ortadaki birincilik direğinin altında bir alev gibi parladı ve yavaş yavaş sanki kendi arşının ahengine uyarak şeref direğine süzülmiye başladı... Sağdaki ikincilik direğinde Finlandiya ve soldaki üçüncülük yerinde İsveç bayrağının arasında, bu şimalin namağlup güreş devletlerinin ortasından, onlardan üstün ve onlara galip.

İşte orada şeref tribününün önündeki iki kademeli basamağın üstünde başında çelenk, elinde yalnız olimpiyat şampiyonlarına verilen fidanlı saksı ile gözleri bayrağa dikili olarak duran ve alkışanan sporcu Türktür.

Marş ağır, vakur temposile devam ediyor. Bayrak şeref direğinde dalgalanıyor... Yüz binlik kalabalık bu iki Türk remzinin önünde saygı ile eğiliyor...

Burada milli bayrak, milli marş, galibiyet Türklük ve milli şeref hepsi bir arada ve sevgili yurdu ifade eden bir kül halinde tüylerimizi ürperterek ve gözlerimizi yaşartarak kalplerde ayrı bir sevinç bandırası gibi temevvüç ediyor.

Mersinli Ahmedin serbest grete bayrağımızı nclk direğine ektirmesini takiben grekoromende Yaarın ulaştığı bu başarı Türk spor tarihinin en büyük muvaffakiyettir.

Artık olimpiyata iştirak eden 52 milletin arasında galipler sırasına girdik. Şimdi bizim de Yaarın birinciliği ile bir altın ve Mersinli Ahmedin nclğiyle bir bronz madalyamız var. Madalya alan milletlerin isimlerini yazan eref tabelasında Balkanlardan Romanyanın, Yugoslavyanın, Bulgaristanın, Yunanistan ve mesela Belçikanın, ilinin, Portekizin isimleri yoktur. Fakat Türkiyenin ismini orada iki defa yazılmış olarak görebilirsiniz.

Ve nihayet:

Buradaki Olimpiyat müsabakalarına iştirak eden 52 millet arasında şimdiye kadar ancak 20 tanesi milli marını çaldırıp eref direğine bayrağını ektirebilmitir ve işte bu muzaffer kabile arasında bizim aziz Türkiyemiz de vardır.

Ve unu da ehemmiyetle kaydederim ki spor çalışmalarında bizimle aynı safta mesai sarfeden ve bize arkadaşlık eden Balkanlılar arasında bu erefe erien yegane bayrak da yine Türk bayrağı olmuştur.’

Örneğin Yorumlanması:

Memleketi ve milleti temsil etmek amacıyla seçilen sporcuların önemli aşamalardan geçirilerek seildiklerinden ve hazırlanmalarından bahsedilmektedir. Bu aşamaların ve hazırlıkların memlekete bir eref hissesi çıkartmak için yapıldığı ve bunun bir vazife bilindiği ifade edilmektedir. Çok zor ve kısıtlı şartlar içerisinde seçilen bu sporcuların memleket akı ve vatan sevgisi sayesinde olimpiyatta birinci geldikleri, Türk milli marını dinlettikleri, Türk bayrağını dalgalandırdıkları belirtilmekte ve bunun ne kadar önemli olduğu anlatılmaktadır.

İstiklal Marı’nın alınmaya başlamasıyla beraber 100 bin kişilik statta ürperdi ve hareketliliğin olduğu, herkesin şapkasını çıkartarak saygıda bulunduğu ve Alman ve İtalyanların sağ ellerini ne uzatarak selam vaziyetini aldıkları belirtilmektedir. İstiklal Marı okunurken Türk bayrağının birincilik direğinde alev gibi parladığı ve ara yükselerek dalgalanmaya baladığı ifade edilmektedir. Türk bayrağının birinci ve ikincilerin bayraklarının arasında daha üstün bir şekilde dalgalandığı milliyetçi

duygular içerisinde anlatılmaktadır. Araştırmacının genel bilgiler kısmında bahsettiği gibi burada da birinci olan milletin diğer milletlerden daha üstün ve daha kuvvetli olduğu aktarılmaktadır.

İstiklal Marşı devam ederken Türk bayrağının dalgalandığı ve 100 bin kişinin iki Türk'ün karşısında saygıyla eğildiği belirtilmektedir. Milli bayrağın, milli marşın, galibiyetin, Türklüğün ve milli şerefın bir arada yaşandığı ve tüyleri ürperten, gözlerden yaşlar akıtan ve kalpleri sevince boğan bir duygunun yaşandığı ifade edilmektedir. 52 ülkeden sadece 20 tanesinin böyle müsabakalarda milli marşını çaldırıp milli bayrağını dalgalandırdığı, bunun bir tanesinin de Türk milletinin olduğu ve şeref tabelasında Balkan devletleri arasında Türkiye'den başka bir devletin olmadığı büyük bir gurur ile anlatılmaktadır.

4.1.8.Spor ve Vatan, Millet ve Yurt Sevgisi

Sekizinci konuda genel olarak sporun bireylerde vatana bağlılık duygusunu arttırdığı ve bireylere vatan ve millet sevgisini aşıladığı anlatılmaktadır.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 3 Mart 1934, Cilt:4, Sayı:149, Sayfa:3.

Yazının Başlığı: *“Teşkilata ithaf*

Başvekilimiz Halkevlerinin ikinci yıl dönümünde bir nutuk irat ettiler”

‘Değerli Başvekilimiz hitabesinde 55 Halkevinde toplanan vatandaşlara o anda 25 yeni evin daha açıldığını bildirdikten sonra Halkevlerinin karakter ve ahlak mefhumlarında oynayacağı büyük role işaret ederek:

Bütün ahlakların başında, bütün hassaların üstünde Türk vatandaşı, vatanperverliği düşünmelidir.

Arkadaşlar, vatanperverliği Halkevlerinin terbiye etmek için belli başlı uğraşacakları, dikkat edecekleri ve takip edecekleri bir mevzu addetmeliyiz ve her vesile ile anlatmalıyız. Zamanın vesaiti ne kadar ilerlerse ilerlesin memleketlerin zenginlikleri ne kadar çoğalırca çoğalsın, bir memleketin emniyeti için başlıca vasıta, esaslı vasıta ve tek vasıta evlatlarının vatanperverliği ve fedakarlığıdır.

Diğer malzeme, diğer her vasıta ve silah olarak kullanılarak her şey vatanperverliğin ve fedakarlığın yanında yüzüne bakılmaz yabancı bir şeyden ibarettir.’

Örneğin Yorumlanması:

Halkevlerinin ikinci yıldönümünde yapılan konuşmada, halkevlerinin önemine ve vatanperverliğe dikkat çekilmektedir. Türk vatandaşlarının her şeyden önce vatan sevgisini düşünmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Halkevlerinde bireylerin gelişmeleri ve vatan sevgisi ve fedakarlığı öğrenmeleri için çalışmaların yapıldığı görülmekte ve bu sayede bireylere vatan sevgisinin aşılanaabileceği düşünülmektedir. Memleketin emniyeti için her zaman vatan sevgisinin ve fedakarlığın önde tutulması ve Türk gençlerinin vatan sevgisine sahip olmaları gerektiği belirtilmektedir. Ülkede bireylere kazandırılması gereken en önemli duygunun vatan sevgisi ve fedakarlık olduğu ifade edilmektedir. Bu ifadelerle 1930’lu yıllarda bireylere vatan sevgisinin aşılanamaya çalışıldığı ve halkevlerinin bu amaç için kullanıldığı görülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 22 Aralık 1934, Cilt:1, Sayı:5, Sayfa:3, H. Bayrak.

Yazının Başlığı: “*Topluluk, Birlik Güçlü olmaktır.*”

‘Bütün sporcuların birbirini candan sevmesi; sporun sağlık, doğruluk, arıklık isteyen özüne en uygun destektir.

Yurdun içlik diriliği üzerinde derin izler bırakan spor kurumu gün geçtikçe ülküye doğru dinç, yılmaz, yeğit gençler yaratmağa doğru daha hızlı ilerlemektedir.

Düne kadar yurttta spor bir meslek kertesine gelememişti, her çağın düşüncesile kılıktan kılığa girmişti. Yurttaki Cumhuriyet kurumudur ki sporda yersimeyi ve düzeni kurmuş ve böylece spor mesleki de gideceği yolu tutmuştur. Bu böyle olduktan sonra sporcuların her birine düşen ve yapılması gerek olan ağır ve belli başlı işler vardır. Bu işlerin başında en büyüğü birlik ve topluluktur. Bütün sporcuların birbirini candan sevmesi sporun sağlık, doğruluk, arıklık ve ulusun yükselmesi demek olduğunu sırası düştükçe meydana koyarak bunun alımını yapmak ve sporcular arasına her gün yeni yeni arkadaşlar girmesine çabalamaktır. Şüphesiz

sporun da kendine göre güçlükleri vardır. Ancak şu var ki sporculuk her şeyden evel fedakarlık isteyen bir yoldur. Bunun içindir ki bütün sporcular en önce bu işle uğraşmağı göze almıştır.

Sporcularda yurd sevgisi de en büyük dayanak ve güçlölüktür. Bu sevgi ile beraber birbirini tutmak birbirini yürekten sevmek, birbirine candan yardım sporculara gerektir. Düşünüşte ve düşünceler de birlik olmalıdır. Tek olarak yalnız kendi başına düşünme arasındaki ayrılık ve aykırılık bellidir. Birinci dar, kısa bir düşünüşdür; ikincisinin yüceliğine, yüksekliğine deyecek yoktur.

Yurd sevgisi, yurddaş sevgisi en büyük sevgidir. Sporcular bu sevgiyi her yana aşarlar, saçarlar. Ben bütün sporcularımızı bu yüksek düşüncede birleşmiş gördüm. Ülküsü, alçak gönüllülük ve öz fedakarlığı olan bu Yurd çocukları için çalışma ve onlarla birlikte uğraşma, bana çalışmalarımın en öğüncüsü ve tatlısı gelir. Bunu da dirimliğimin içlik verimi sayarım.'

Örneğın Yorumlanması:

Spor sayesinde sporcuların birbirlerini candan sevdiği, birlik oldukları ve bunun güçlü olmak demek olduğu belirtilmektedir. Türk Spor Kurumunun, spor sayesinde memleketin güçlü ve zinde kalmasını sağlama ve sağlıklı, istikrarlı, yiğit bireyler yetiştirme amacına hızlı adımlarla ilerlediğı savunulmaktadır.

1930'lu yıllarda Türkiye'de sporculardan beklenen belli başlı vazifelerin olduğu ve en öncelikli vazifelerin ise birlik ve topluluk oluşturmak olduğu ifade edilmektedir. Sporda amacın birlik olmak olduğu ve sporcuların birbirlerini candan sevmesi ve birlik olması ile milletin yükseleceğı vurgulanmaktadır. Sporcularda vatan sevgisinin de önemli olduğu, vatanını seven sporcuların birbirlerini de sevecekleri, birbirlerine yardım edecekleri ve her durumda birlik olacakları savunulmaktadır. Vatan ve millet sevgisinin en büyük sevgi olduğu, vatanını ve milletini seven sporcuların bu sevgiyi topluma yayacağı düşünölmektedir.

Bu örnekten yola çıkılarak sporun; bireyler arasında birlik oluşturduğu, bireylerin birbirlerini candan sevmesini sağladığı, bireylerde vatan ve millet sevgisini oluşturduğu söylenebilir. Bu sayede milletin yükseleceğı ve güçlü bir millet ortaya çıkacağı düşünölebilir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 12 Ocak 1935, Cilt:1, Sayı:8, Sayfa:5.

Yazının Başlığı:“*Bir sporcu - amma tam manasile sporcu - tabii bir insandan ayırd eden meziyetler şunlardır:*”

‘Sporcu sözünde durur.

Sporcu daima doğrudur.

Sporcu herkese iyilik yapar.

Sporcu daima neşelidir.

Sporcu soğukkanlıdır.

Sporcu vatanperverdir.’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte tam anlamıyla sporcu olan bireylerin, normal bireylerden farklarına değinilmektedir. Sporcuların diğer insanlardan farklı olan özelliklerinin içinde araştırmacı tarafından en önemli görülen vatanperver maddesi bulunmaktadır.

Sporcuların vatanperver olduğunu belirten maddeden yola çıkılarak, sporcuların vatan sevgisinin diğer insanlardan daha çok olduğu söylenebilmektedir. Çünkü sporcu bireylerde birlik olma duygusu ve bulunduğu takıma, kulübe, topluma aitlik olma duygusu söz konusudur. Bu yüzden spor yapan bir birey bulunduğu takım arkadaşlarına, takımına, kulübüne, toplumuna ve en önemlisi vatanına daha çok bağlanmaktadır. Bu sayede sporcularda vatan ve millet sevgisi oluşmaktadır.

4.1.9. Türk’ün Gücünü Dünyaya Tanıtmak ve Türk’ün Tüm Cihanda Tanınması

Bu konuda, gürbüz Türk sporcularının yurt dışında Türk’ün gücünü nasıl tanıttıkları ve Türklerin tüm cihanda nasıl tanındıkları ile ilgili örnekler verilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 1 Nisan 1933, Cilt:3, Sayı:101, Sayfa:34, Hasan Kamil.

Yazının Başlığı: *“Amerika Birleşik Hükümetler Diyarında Çanakkale*

Türkiye’de “Dalga kıran” namile marul Fenerbahçe’nin eski muhacim ve müdafii H. Kamil Amerika’da nasıl <<Çanakkale>> ismini aldığı anlatıyor.”

‘Bir az sonra bana iyi bir fırsat geldi. Topu kapıp kaleye doğru indim, beş altı metre yaklaştım.

Kaleci ile karşı karşıya kaldığımı görünce sıkı bir vuruşla kaleye gönderdim, fakat direğe tesadüf etti, geri geldi, tekrar kaptım, bir defa daha vurdum, gene direğe çarptı fakat kaleye sokamadım. Bu esnada hariçten (Dardanelles) yani Çanakkale sesleri gelmeğe başladı.

Şutlarımı Çanakkale bombardımanına benzetmişlerdi. Türk oluşuma ve sert oyunuma izafeten bu maçtan sonra Çanakkale namile yadedilmeğe başladım. Ve maçı 1-0 kazanmıştık. Mektebe devam ettiğim müddetçe bu takımda oynadım ve iki sene de şimal Mişigan vilayetinin şampiyonu olmuştuk. İşte gurbet diyarında ve hem de Türkleri hiç görmemiş ve tanımamış bir muhitte bana verilen (Çanakkale) isminden dolayı o zaman duymuş olduğum gururu hiç unutamam.’

Örneğin Yorumlanması:

Çanakkale örneğinde Türklerin, bulunulan bölgede tanınmadıklarından ve görülmediklerinden bahsedilmektedir. Tahminen Türkleri tarih kitaplarından ve savaşlardan tanıyan bu bölgedeki insanlar, Türkiye’nin şanlı tarihi olan Çanakkale Zaferi’nde düşmanlarını nasıl püskürttüklerini biliyorlar ki Amerika’da oynayan Kamil’in kaleye çektiği şutları bu duruma benzetmekte ve Kamil’e Çanakkale adını vermektedirler. Başarıları ve güçleri ile göz önüne çıkan Türk sporcuları yabancı diyarlarda Türkiye’yi en iyi şekilde tanıttıkları ve Türklerin varlığını kabul ettirdikleri görülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 23 Eylül 1933, Cilt:3, Sayı:126, Sayfa:3.

Yazının Başlığı: “*Zaferlerin zaferi*”

‘Arslan güreşçilerimiz bir haftada bir gündüz, iki gece içine üç zafer sıkıştırdılar.

İtalyanın en iyi güreşçilerinden mürekkep bir takımla yaptığımız müsabakalardan ilki geçen Cuma Greko-Romen olarak Taksim stadyomunda yapıldı ve üçe karşı dört galibiyetle lehimize neticelendi. İkinci Pazar akşamı, serbest güreş olarak Maksim salonlarında yapıldı ve çok heyecanlı olan bu müsabakalar da İtalyanların 5-2 mağlubiyetleriyle neticelendi.

Son müsabakalar İtalyanlarla A takımımız arasında oldu ve gene Maksim salonlarında yapıldı. Bu Greko-Romen güreşlerde de bizim çocuklar ikiye karşı beş galibiyet alarak Türk’ün meşhuru alem olan kuvvetini gene Avrupa’ya tanıtmak yolunda bir adım daha atmış oldular.

Güreş aleminde iyi bir mevkileri olan İtalyanlara karşı Greko-Romen ve serbest güreşte 21 müsabakadan 14 nu kazanmak büyük bir zaferdir.’

Örneğin Yorumlanması:

İtalyanların güreşte iyi olmalarına rağmen yapılan güreş müsabakalarında Türk güreşçilerinin İtalyanları art arda üç kere yendikleri, darbı mesel olan Türk’ün gücünü Avrupa’ya tekrar gösterdikleri görülmektedir. Bu örnekte, spor alanlarında kazanılan başarılar sayesinde ülkelerin kuvvetlerinin yada güçlü olduklarının dünyaya tanıtılmış olduğu düşüncesi kanıtlanmaktadır.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 7 Eylül 1936, Cilt:4, Sayı:97, Sayfa:4, Adil Giray.

Yazının Başlığı: *“1940 Olimpiyadı hazırlığına şimdiden başlamalıyız.”*

Berlin Olimpiyadını dört sene sonra yani 1940 ta Tokyo Olimpiyatları takip edecek...

Berlinde şeref direğine Türk bayrağı çekildikten sonra artık her olimpiyata bir evvelkinden daha kuvvetli olarak gitmek bize farz olmuş addedilir.

Berlinde Türk sporcusu bir dünya birinciliği ile ve tasnifte derece alarak bütün dünyaya kendisini tanıtmıştır.

1940 ta Tokyo'ya gittiğimiz zaman bizi Japonlar bütün cihana Berlin olimpiyadında derece alan Türk sporcuları diye takdim edeceklerdir. Onun için Tokyo olimpiyadından bizi uzaklaştıran dört sene içinde ne yapacağımızı şimdiden düşünmeliyiz.

Unutmamalıyız ki, Berline giden (53) millet içinde Türkler (21) inci olmuşlardır.”

Örneğin Yorumlanması:

Araştırmacı genel bilgiler kısmında, spor müsabakalarında elde edilen başarıların mensup olunan ülkeye büyük katkısının olduğunu, kazanan ülkenin varlığının diğer ülkelere tanındığını ve o ülkenin en güçlü, en iyi ve en büyük olarak dünyaya tanıtıldığını ifade etmişti. Berlin örneği bu ifadeyi açıklar niteliktedir. Türk sporcularının dünya birinciliği elde ettiklerinden ve bu sayede kendilerini ve ülkelerini tüm dünyaya tanıttıklarından bahsedilmektedir. Yine aynı şekilde 1940 Tokyo Olimpiyatı seremonisinde Berlin Olimpiyatı'nda derece alan Türk sporcular olarak tanıtılacakları belirtilmektedir. Bu durumda genel olarak artık Türkiye Cumhuriyeti'nin olimpiyatlarda varlığının tanındığı, dünyaya tanıtıldığı ve dünya birinciliği sayesinde güçlü olduklarını gösterdikleri söylenebilmektedir.

4.1.10.Sporun Birleştirici Özelliği ve Dostluk

Sporun; bireyleri, bireylerin bulunduğu topluluğu, milleti veya milletleri bir araya getirdiği ve bireylerde birlik ve beraberlik duygularını geliştirdiği bilinmektedir. Bu konuda da sporun birleştirici ve dostluk örnekleri verilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 30 Nisan 1932, Cilt:2, Sayı:53, Sayfa:9, Y. Ayhan.

Yazının Başlığı: “*ADANALILARIN SEYAHATI*”

‘Kıbrıs’taki Türk kardeşlerimizin çok kuvvetli olduklarını haber alıyorduk. Binaenaleyh Adana ve Mersinin en iyi oyuncularından ona göre bir takım çıkararak gönderdik.

Esasen bu seyahatin en büyük ve açık manası; Bizden ayrı bir muhitte yaşayan Türk kardeşlerimizle samimi bir şekilde tanışmak, sevişmek, öpüşmek idi. Zaten bizi davet eden bu kadeşlerimizinde emelleri de böyle: ne maç yaparak sayı kazanmak ne de galip gelmekti. Yalnız bir cihet: Kardeşlerimizle karşılaşırken samimi karşılaşmayı dikkatle takip edecek yabancı takımlarada Adana sporunun vardığı dereceyi göstermek lazımdı. Galip gelmemizi Kıbrıs’lı kardeşlerimiz bizden ziyade arzu ediyorlardı.

Hareketten evvel sporcularımız çoşkun bir neş’e ile milli marşlar söylemişlerdir.’

Örneğin Yorumlanması:

Türkiye’nin Kıbrıs’da yaşayan Türklerle tanışmak ve kardeşlik, birlik ve beraberlik ortamı oluşturmak amacıyla Kıbrıs’a bir spor heyetinin gönderildiği anlatılmaktadır. Türkiye’de ve Kıbrıs’da yaşayan Türklerin bir araya gelmeleri, milli marşları beraber okumaları ve dostluk maçı yapmaları ile sporun birlik ve beraberlik duygularını arttıran, bireyler arasında dostluğu geliştiren etkisinin olduğu gözler önüne serilmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 23 Eylül 1935, Cilt:2, Sayı:44, Sayfa:4.

Yazının Başlığı: “*Burhan Felek’in açma söylevi*”

‘Bayanlar, Baylar.

Altıncı Balkan Oyunlarını bugün burada açıyoruz. Yurdumuzda ilk defa yapılan bu önemli spor bayramının mutlu ve uğurlu olmasını Tanrıdan dileyerek sözlerime başlıyorum.

Balkan Oyunları, altı senedir. Balkan gençliğini spor ve kardeşlik bayrağı altında toplıyan ve onların birbirlerini yakından tanımalarına fırsat veren büyük bir spor hareketidir.

Böyle önemli, fakat çetin olduğu kadar onurlu bir işin tertibi kendisine bırakıldığından dolayı büyük bir öğünç duyan Türk spor kurumunun gerek kendi namına, gerekse ancak pek ufak kısmı burada yer bulabilen spor sever halkımız namına, Balkanların dört bucağından seğırtip gelen Balkan ekiblerine ve onların bağlı oldukları ülke federasyonlarına bizimle elbirliği yaptıklarından ve kendilerine karşı olan dostluk duygularımızı meydana vurmak fırsatını verdiklerinden dolayı teşekkür ederim.

Balkan Birliğinin temel taşlarından olan bu Oyunların Türkiye’de yapılmasını mümkün kılan büyük himayesinden dolayı Büyük Önderin ve hükümetimize karşı da Türk spor kurumunun en derin ve candan saygı ve şükranlarını bu vesile ile burada apaçık söylemeğı bir borç bilirim.

Bu büyük spor gününün sevincini aramızdan ebediyen ayrılmış olan Bulgar Federasyon reisi Dimitri İvanofun ansız ölümü yaslandırmaktadır. Balkan Oyunlarını kuranlardan olan bu gayretli ve değerli arkadaşın adını elemli saygılarla anarak Bulgar gençliğinin acısını paylaşır ve ayakta bir dakika sükut teklif ederim.

Baylar, Bayanlar.

Biliriz ki, çekişmeden pekişmez. Şimdi burada yarışacak olan ve her birinin başı yurtlarının milyonlarca yüreğinden kopup buraya kadar gelen umutlarla örülmüş

çelenklerle taçlanan bu mutlu delikanlılara, amaçları kadar geniş, haklı ve değerli başarılar dilerim.

Yaşasın Balkan Birliği. Yaşasın Balkan Oyunları. Yaşasın Balkan sporcuları.’

Örneğin Yorumlanması:

Türkiye’de Balkan oyunları açılışı yapılmaktadır. Balkan oyunlarının açılışını yapmakta olan Burhan Felek’in sözlerine bakıldığında, Balkan oyunlarının Balkan milletleri arasındaki dostluğun gelişmesini ve bu milletlerin kardeşlik bayrağı altında toplanmasını sağladığı görülmektedir. Sporun, Balkan Birliği’nin oluşmasında önemli bir etken olduğu belirtilmektedir. Bundan dolayı bu birliğin ve oyunların devam etmesi gerektiği düşüncesiyle “Yaşasın Balkan Birliği, Yaşasın Balkan Oyunları, Yaşasın Balkan Sporcuları” ifadelerinin kullanıldığı düşünülebilir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Türk Spor Kurumu Mecmuası, 10 Ağustos 1936, Cilt:1, Sayı:7, Sayfa:2, B. K. Ç.

Yazının Başlığı: *“Birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için”*

‘Spor disiplinini, spor tesanüdünü, spor kuruculuğunu bir tek cümle ile ifade etmek istesek ancak bu düsturu öne sürebiliriz.

Birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için.

Türk spor kurumunun parolası da budur.

Ulusal spor kalkınmasını, üç beş kişinin şampiyon yetişmesinden ziyade, bütün millet kuvvetlerinin gelişmesi ve kenetlenmesi için yapıyoruz. Şerefi ve faydayı her şeyden evvel, sporcu karakterinde ve spor disiplininde arıyoruz.

Sporcu olmak için mutlak surette bir spor şubesinde mahir olmak, mütemayiz olmak şart değil, sporcu olmak için Türk olmak yetişir. Hakiki bir Türkte, hakiki bir sporcunun bütün hassaları mevcuttur. Biz sporu bu kafa, vücut ve ruh hasletlerini geliştirmek, derleyip toplamak ve gevşemişleri varsa uyandırmak ve hızlandırmak için ele alıyoruz ve hiçbir hasis maksat gözetmeden kendisini spora veren ve sporun ne anlama geldiğini anlayarak vücut, kafa ve ruhundan hiç birinin meleke ve

inhişafını ihmal etmiyerek çalışan insanları en fedakar, en azimli vatandaşlar sayıp sevmeye ve koruma yolunu gdyoruz.

“Her Türk sporcusu, Türk spor cephesinde müsavi şeref taşıyan bir insandır. Bu anlayışla her spor savaşında karşısında bulunan sporcuyu kendisi kadar şeref ve itibara layık tanır.,,

“Temiz ahlaklı, yüksek karakterli, sağlam bünyeli, daima canlı ve şevkli, nefsine ve ulusuna inanı pek, Türk devrimini, cumhuriyetini ve bütün erginlik şartlarıyla yurdu korumayı en üstün amaç bilen ve bu uğurda bütün varlıklarını vermeye hazır olan,, bir spor gençliği yetiştirmeği kendisine gaye edinmiş bir müesseseye; Türk Spor Kurumuna yardım etmek, her Türk gencinin kendi maksadının tahakkuku ve hayattaki yollarının belirmesi ve aydınlanması uğrunda yapacağı ilk iş olacaktır.. Bu şartlar dahilinde, her Türk genci, adeta insiyaki olarak, Türk spor kurumunun izinde ve yanında yürüyor demektir.

Türk genci! Atatürkün ulvi emanetini taşıyabilmek için vücudun, karakterin ve kafan birbirinden sağlam olmak gerek! Bu şerefın ve bu mesuliyetin eşsizliğini bildiğini bir an evvel elinden geldiği kadar Türk spor kurumuna katılmak ve yararlı olmakla isbat etmek mevkiindedin.

Her ulusal kurum gibi Türk Spor Kurumu da yalnız Türk gençliği için ve yalnız Türk gençliğine güvenerek kuruldu.

Spor saflarına gönüllü kaydolmak gerek!

Birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için.’

Örneğin Yorumlanması:

‘Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için’ sözünden de anlaşıldığı gibi sporda birliksz konusudur. Türk Spor Kurumunun parolasının ‘Birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için.’Olduğu ve bu yüzden ülke politikasının tüm bireylerin kuvvetlenmesi ve birlik olması için yapıldığı belirtilmektedir. Aynı zamanda Türk Spor Kurumunun Türk gençliği için kurulduğu, Türk gençliğine güvenerek oluşturulduğu ve gençlerin sportif faaliyetlere kaydolması gerektiği vurgulanmaktadır.

Sporcu olmak için Türk olmanın yeterli olduğu ve sporcularda bulunan özelliklerin Türklere bulunduğu anlatılmaktadır. Devletin; kafa, vücut, ruh özellikleri gelişen sporcuları her zaman seveceği ve koruyacağı belirtilmektedir. ‘Birimiz hepimiz için, hepimiz birimiz için’ sözü ile devletin her zaman sporcuları ve halkı için var olacağını, sporcuların ve bireylerin de her zaman devletleri için var olacaklarının ve devletleri için çalışıp çabalayacaklarının anlatıldığı düşünülebilir. Sporun bireylerde birliğin, beraberliğin, dostluğun ve ülke sevgisinin oluşmasında kullanıldığı görülmektedir.

4.1.11.Sporun Propaganda Aracı Olarak Görülmesi

1930’lu yıllarda ülkelerin, kendilerini dünyaya tanıtmak amacıyla kullandıkları faaliyetlerden birisi de spordur. Sporun en iyi propaganda aracı olarak görüldüğü bu dönemde Türkiye’yi temsil etmek, Türkiye’yi yanlış tanıyan milletlere doğrusunu anlatmak ve Türk’ün kuvvetini dünyaya göstermek amacıyla sporun kullanıldığı görülmektedir. Bu konuda bunlara örnekler verilecektir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 2 Mayıs 1931, Cilt:1, Sayı:1, Sayfa:11, Mehmet Ali.

Yazının Başlığı: “*Atina’da Türk Atletleri*”

‘Balkan Olimpiyatlarına bizde iştirak edeceğiz. Artık takarrur etti:

Uzun dedikodular, münakaşalardan sonra biz, Türklerin de iştirak kararlaştı.

Demek oluyor ki:

Yunanistan, Yugoslavya, Bulgaristan ve Romanyanın iştirak edeceği, bayraklarının dalgalanacağı bu müsabakada, bizler yoksuzluğumuzla nazarı dikkati celp etmiyeceğiz.

Spor’un temiz bir eğlence, yalnız sihate nafi bir idmandan ziyade, cihanı alakadar eden bir propaganda aleti olduğu şu devirde, Yunan toprağına gidecek atletizm takımımızın, Yunan halkında bir hüsnü tesir yapamayacağı endişesile yazılan doğru ve yanlış yazılara, yürütülen doğru ve yanlış tahminlere rağmen

Türkiye milli atletizm takımı, 2 Teşrinievvel (Ekim) 930 Perşembe sabahı Yunanistana müteveccihen hareket etti.’

Örneğin Yorumlanması:

1930 yılında Yunanistan, Yugoslavya, Bulgaristan ve Romanya devletlerinin katılacağı Balkan Olimpiyatlarına, Türkiye’nin de katılacağı belirtilmektedir. “Yunanistan, Yugoslavya, Bulgaristan ve Romanya’nın iştirak edeceği, bayraklarının dalgalanacağı bu müsabakada, bizler yoksuzluğumuzla nazarı dikkati celp etmeyeceğiz.” ifadeleri ile Türkiye’nin olimpiyatlara katılmaması durumunda diğer milletlerce dikkat edildiği anlaşılmaktadır. Bu yüzden Türkiye’nin Balkan Olimpiyatlarına katılarak bu ülkelerin yanında varlığını göstereceği düşünülebilir.

Sporun cihanı alakadar eden bir propaganda aracı olduğu söylendiğinden dolayı milletlerin milletlerarası spor müsabakalarına katılarak birbirlerine kendilerini tanıtmaya fırsatı buldukları, birbirlerine var olduklarını gösterdikleri ve sporun eğlencenin yanında milletlerarası politik yapısının da olduğu söylenebilmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 23 Şubat 1935, Cilt:1, Sayı:14, Sayfa:5.

Yazının Başlığı: “*Pehlivanımız Amerika’da iyi bir memleket propagandası da yapıyor.*”

The Detroit Nevs gazetesi Dinarlı Mehmed için şu satırları yazıyor:

Amerika güreş aleminin en parlak siması olarak Türk Mehmed Yusufu görüyoruz.

Mehmed Yusuf’a her şeyden evvel “Müthiş Türk,, demek doğru olur. Fakat kendini sokak kıyafetile görünce onunla, Detroit gibi geniş bir şehirin diğer sakinlerini ayırd etmek mümkün değildir.

Kendisile bir muhaveremiz esnasında Türk’de görülen bu değişikliği bilhassa sorduk. Bize şu cevabı verdi.

“-Türkler birçok seneler var ki fesi atmışlardır. Atatürk bizi medeni giyim, yaşayış noktalarından Amerikalılardan farksız bir hale getirdi. Biz Amerikalılar gibi

giyinir, onlar gibi düşünürüz, onlar gibi yaşar ve çalışırız. Ve şunu da size bilhassa söylemek isterim ki her Türk'ün bir zevcesi vardır. Türkiye ve Türklük hakkında yapılan fena propagandaların Amerikalılar gibi doğru ve dürüstlüğü seven bir milletten iyicene silindiğini görmek beni memnun ediyor.,,

Amerikan gazetesi bu beyanata şunları da ilave ediyor:

“Biz şimdiye kadar Türk güreşçilerini yağız, palabıyık ve hatta bir derece haşin tanırdık. Fakat Mehmed Yusuf böyle değildir. Vücudu Amerika atletleri gibi mütenasibdir, tenide esmer olmakla beraber kara yağız değildir. Ve bu halile pek sevimli bir tip olarak görülüyor...,,

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnek, spor sayesinde yapılan propagandanın ülkeler ve milletler için ne kadar faydalı bir durum olduğunu göstermektedir. Amerikalıların Türkleri yanlış tanıdıkları örnekte de görülmektedir. Bu kötü düşünceleri ve yanlışları düzeltmeye yardımcı olan en iyi yolun spordan geçtiği ve Amerika'da başarılar elde eden sporcular sayesinde Türklerin gerçek yüzlerinin tanındığı anlatılmaktadır.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 16 Mayıs 1938, Cilt:1, Sayı:49, Sayfa:7, N. H.

Yazının Başlığı: “*Türk Talebe Birliği'nin Spor Kolu Berlin'de faaliyete geçti.*”

‘Berlin’deki arkadaşımız yazıyor:

Berlin’de okuyan gençlerimizin cemiyeti olan “Berlin Türk talebe birliği” birde spor kolu vücuda getirmiştir. Bu spor kolunun başına seçilen Galatasaray sabık su topu kaptanı Nevin Hasan hakikaten iyi çalışarak bir takım vücuda getirmiş ve aldığı neticeler bu müsbet faaliyetinin bir aynası olmuştur.

Memleket haricinde, memleket için okuyan gençlerimizin Türk ismi için spordan istiane ederek yaptıkları bu propaganda çok yerinde olmakta ve büyük bir alaka ile karşılanmaktadır.’

Örneğin Yorumlanması:

Berlin’de Türk öğrencilerinin “Berlin Türk Talebe Birliği” adı altında bir takım kurdukları ve aldıkları başarılı neticeler sayesinde memleketlerini iyi bir şekilde tanıttıkları görülmektedir. Berlin’de okuyan Türk öğrencilerinin okurken aynı zamanda spor takımı kurmaları, başarı elde etmeleri ve Türk ismini Berlin’de herkese duyurmaları ile sporun bir propaganda aracı olduğuna örnektir.

4.1.12.Türk Gibi Kuvvetli

Bu konuda milletlerarası spor organizasyonlarında Türk sporcularının başarılar elde etmesi, karşılıklarına çıkan rakipleri birer birer yenmesi ve Türk’ün yenilmez gücünü dünyaya tanıtmaları sayesinde bir darbı mesel olan “Türk gibi kuvvetli” sözüne örnekler verilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 4 Ocak 1937, Cilt:5, Sayı:114, Sayfa:7, REŞAD EKREM KOÇU.

Yazının Başlığı: “*Türk tarihinde spor:*”

Tarihte Türk kadar kuvvetli, Türk kadar cesur sözleri darbı mesel olmuştur. Türk denildiği zaman gözlerin önüne aslan yapılı bir yiğit gelmiştir. Tarihte kuvveti, enerjisi ve güzelliğiyle mümtaz bir yer tutan Türkler, kuvvetini, enerjisini ve güzelliğini, kanındaki ve vücudunun mayasındaki cevherlerle beraber milli oyunlarına borçludur.

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte ‘Türk gibi kuvvetli, Türk gibi cesur’ sözlerinin nasıl elde edildiğinden ve nerelerden geldiğinden bahsedilmektedir. İlk olarak Türk’ün görünüş açısından güçlü ve heybetli olduğu ve Türk denilince akla güçlü, heybetli ve cesur bir birey akla geldiği belirtilmektedir. İkinci olarak ise Türk’ün milletlerarası müsabakalardaki başarıları söz konusudur. Buradan yola çıkılarak Türk’ün Türk gibi kuvvetli sözünü hem görünüşü hem de milletlerarası alanda başarılar elde etmesi sayesinde kazandığı ve dilden dile dolaştığı söylenebilmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Türk Spor Mecmuası, 4-11 Eylül 1930, Cilt:1, Sayı:49-50, Sayfa:14-15.

Yazının Başlığı: “*TÜRK GİBİ KUVVETLİ*”

‘O gece Filiz’den başka güreşen Koca Yusuf ve Kara Osman da rakiplerini çok farklı bir suretle mağlup etmişler ve bu üç Türk aslanının ilk gecede aldığı netice Paris’in bütün güreş meraklılarını şarşırtmış, herkeste Türk’ün büyük kuvveti etrafında adeta korkulu bir fikir peyda olmuştu. Ve işte o zaman “Türk gibi kuvvetli” darbimeseli Fransızların dimağında yeretmeğe başlamıştı.’

Örneğin Yorumlanması:

Fransa’nın Paris şehrinde yapılan güreş müsabakasında 3Herkül diye bahsedilen 3 Türk güreşçisinin rakiplerini alt etmelerinin sonucunda güreş seyircilerinin şaşırıldığı, hatta Türk güreşçilerinin kuvveti karşısında korku veren bir düşüncenin oluştuğu belirtilmekte ve bunun sonucunda Türk kuvvetinin Fransa halkının beyninde yer etmeye başladığı düşünülmektedir. Bu örnekte de Türklerin, karşılarına çıkan rakiplerini yenmeleri ve çok kuvvetli olduklarını göstermeleri sayesinde Türk gibi kuvvetli sözünün kazanıldığı ve bu sayede dünyaya tanıtıldığı görülmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 4 Kasım 1940, Cilt:4, Sayı:159, Sayfa:3, Muvakkar Ekrem Talu.

Yazının Başlığı: “*Türk ve Kuvvet*”

‘Eğer Türk olmasaydı kuvvet bu günkü üstünlüğünü bulamıyacaktı.

Biraz maharet, biraz tecrübe, biraz iyi malzeme, biraz talih, biraz cesaret, biraz arzu, biraz itimadı nefis ile “Spor,, da üstünlüğü temine imkan varsa da, asıl olan “kuvvet,, dir.

“Adele,, ve “iman,, kuvvetinin birleşmiş tezahürüne “enerji,, diyoruz. Bu “muhtelit,, meziyeti haiz olmıyan, hiç değilse izhar kudretinden mahrum ulunan ferd

ve cemiyetlerin “hayat,, oyunca nevi nevi mücadelecikler sayılan “Spor,, da muvaffakiyetleri kısırdır.

Kimi spor en çok meharete, kimi spor en çok tecrübeye, kimi spor en çok talihe, kimi spor en çok zekaya ihtiyaç gösterirse de bunların topyekün beraberliği ile, bizim anladığımız “enerji,, nin de iltihakile teferrüd edilecek en eski ve en tabii spor “savaş,, tır. Elli senelik modern ve beş yüz senelik klasik olimpiyad gösterişlerinden evvel, iki bin senelik bir “insanlık mücadelesi,, vardı ki kısa kısa haftayimlarla bugüne kadar devam edegelmiş ve muhakkak ki ebede kadar da edecektir. Gaye mantığını bir an düşünmeden söylüyoruz; bu yüksek mücadelenin dille ifadesi “harp,, fizyolojik bir spordur.

Tarih, bu asil sporun da kopya örneklerinde olduğu gibi, birçok olimpiyadlarını, turnuvalarını, şampiyonlarını, müsabakalarını kaydeder. Hazreti Muhammed, Hazreti Ali, Atila, Cengiz, Timurlenk, Kanuni, Baltacı, Fatih, Barbaros, Mustafa Kemal, İnönü gibi “antrenör,, ler elinde “Mehmedcik,, en şerefli ve kahraman bir dünya rekordmeni ve şampiyonu olmuştur.

Hiçbir kuvvet bu dünyayı Türk kadar kendine ram etmedi. Türk rakiplerini yenmez, yok ederdi. Yabancı dilindeki “Türk gibi kuvvetli” sözünü; Altayların, Çaldıranların, Mohaç’ların, Niybolu’ların, Tunaların, Pilevnelerin, Anafartaların, Sakaryaların dosta düşmana tanıttırdığı bir hakikattir. Ve Türk olmasaydı kuvvet bu kadar üstünlüğünü bulmıyacaktı.’

Örneğin Yorumlanması:

Türk ile kuvvetin birbirini tamamladığını, kuvvet denilince Türk’ün akla geldiğini ve Türk olmasaydı kuvvetin bu kadar üstün olmayacağını vurgulayan Ekrem Talu, en eski sporun savaş olduğunu savunmaktadır. Savaşı spor olarak gören Talu, birçok savaşı spor müsabakası, Türk atalarını antrenör ve Türk askerlerini de sporcu olarak ifade etmektedir. Bu spor müsabakalarında antrenörler tarafından yönlendirilen sporcuların dünya şampiyonu ve rekordmeni olduklarını söylemektedir.

Türk gibi kuvvetli darbı meselini yabancı memleketlerde dilden dile dolaştıran Türklerin, kuvvetleri sayesinde dünyaya boyun eğdirdikleri anlatılmaktadır. Türk denilince akla kuvvetin geldiği, Türkler olmasaydı kuvvetin bu kadar etkili bir şekilde ifade edilemeyeceği ve bu kadar üstün olamayacağı savunulmaktadır.

En son örnekte Türklerin Türk gibi kuvvetli sözünü savaşlarda düşmanlarını yenmeleri ve yok etmeleri ile kazandıkları ve dünyaya tanıttıkları anlatılmaktadır. Türk gibi kuvvetli konusuna genel olarak bakıldığında ise Türklerin “Türk gibi kuvvetli” sözünü savaşlarda ve milletlerarası spor müsabakalarında rakiplerini yenmeleri ve rakiplerinin Türkleri çok kuvvetli olarak görmeleri sonucunda kazandıkları görülmektedir.

4.1.13.Türk Milletine Övgüler

Bu konuda yabancılar tarafından Türkler için büyük övgülerle bahsedildiği ve Türklüğün yüceltildiği ile ilgili örnekler bulunmaktadır.

Örnek 1.

Yazının Künyesi:Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası,20 Şubat 1932, Cilt:2, Sayı:43, Sayfa:3.

Yazının Başlığı: “*Türk muhacim*”

‘Vahap’ın Paris’te büyük bir muvaffakiyeti

Paris gazeteleri “Türk merkez muhacim,, Vahap’tan sitayişle bahsetmektedirler. Vahap seyircilerin de alkış ve muhabbetlerini kazanmıştır.

Bu beyanda bir Fransız gazetesi diyor ki: “Parisliler tarafında oynayan Türk merkez muhacim Vahap, yanındaki arkadaşlarının oyun tarzına alışınca hücum hattına bir tecanüs ve bir müessiriyet verdi. Temiz ve hesaplı oyunu, halkın takdir ve muhabbetini kazandırdı,,

Gene bu gazetelerin verdiği tafsilata göre ilk golü, Vahap’tan aldığı kısa ve güzel bir pas neticesinde Delfour yapmıştır. Beş dakika geçmeden havadan kendisine gelen bir pası “Türk merkez muhacim,, güzel bir kafa vuruşile sayıta tahvil etmiştir.

Fransızlar diğer iki sayıyı ikinci devrede yapmışlardır.

Ecnebi bir memlekette ve mühim bir maçta muvaffak olan bir Türk’ten Paris gazetelerinin siteyişle bahsetmesi –nede olsa- gururumuzu okşamaktadır.’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte, Fransız gazetelerinin Paris takımında oynayan bir Türk'ten övgülerle bahsetmesi aktarılmaktadır. Paris takımında forvet oynayan Türk, takımına alışır alışmaz hücum hattına uyum sağladığı ve etkili olduğu, gol ve asistlerde bulunduğu anlatılmaktadır. Türk'ün takımına katkılarından ve taraftarların sevgisini topladığından dolayı yabancı gazetelerde Türk adına büyük övgülerle bahsedildiği ve bunu gören Türklerin ise gurur duyduğu ifade edilmektedir. Bu örnek ile beraber bir Türk'ün yurtdışında başarılar elde etmesi ve bunun sonucunda yabancıların övgü ile bahsetmesi durumunda milli duygulara sahip her Türk vatandaşının gururunun okşandığı düşünülebilir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 4 Temmuz 1938, Cilt:2, Sayı:56, Sayfa:5.

Yazının Başlığı: *“Sayın profesör Pitard memleketimizi misafiri bulunduğu sıralarda bütün bir cihana karşı verdiği kıymetli konferanslarda <<Türkler tarihlerle yaşittir!>> demiştir.”*

Örneğin Yorumlanması:

Yabancı bir profesörün, Türkiye'yi ziyaret ettiği sırada dünyaya karşı verdiği konferansta Türkler hakkında “Türkler tarihlerle yaşittir” dediği belirtilmektedir. Yabancı profesörün dünya önünde bu ifadeleri kullanması, Türkiye için çok önemlidir. Çünkü profesörün ifadeleri, Türkiye'nin yeni kurulan bir devlet olmadığı ve tarihin ortaya çıkışından bu yana varlığını sürdürdüğü anlamına gelmektedir. Bu yüzden bu övgü dolu ifadenin yabancı bir profesör tarafından dünya önünde söylenmesi, Türkler adına çok kıymetli ve gurur vericidir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 29 Ocak 1940, Cilt:3, Sayı:128, Sayfa:3, D.

Yazının Başlığı: “*Hungaryanın Antrenörü Diyor ki:*

“.. *TÜRK FUTBOLCULARI*

Hayret edilecek derecede teknik elemanlardır. İçlerinde yüksek kıymetlere rastgeldim. Bilhassa kalecileriniz..”

“*BALKANLARIN EN İLERİ FUTBOLU TÜRKLERDEDİR...*,”

Dünyanın en meşhur antrenörlerinden, Hungarya ve Macar milli takımı meneceri Feldman cumartesi akşamı Galatasaray klübü lokalinde <<Türk futbolünü nasıl buldum?>> mevzulu bir hasbihalde bulunmuş ve bu münasebetle modern futbol tekniği ve taktiği mevzularına da temas ederek konuşmasını bir kat daha cazibeli ve faydalı hale getirmiştir.

İşte böyle bir kıymetteki futbol adamının son Hungarya ve Ankara-İstanbul maçları münasebetile yakından takip ettiği Türk futbolunu tahlili cidden bizler için pek istifadeli olmuştur.

Galatasaray klübünün lokalinde fevkaalede samimi geçen toplantıda Bölge erkanı, klüp idarecileri, futbolculardan başka Macar konsolosu ve kolonisi de hazır bulunmuşlardır.

Macar sefareti tercümanı Bay Saffetin kelime kelime tercüme ettiği teknik kritiğinde antrenör şunları söylemiştir:

<<Sözlerime başlamadan şunu bilhassa kaydetmeliyim ki futbolunuzu gördüğüm zaman hayretler içerisinde kaldım. Zira içlerinde mükemmel tekniği hazmetmiş cidden kıymetli elemanlara rastgeldim. Doğrusu bu kadarını ümit etmiyordum.

Sözlerimi bitirirken şunu da samimiyet ve bitaraflıkla ilave edeyim ki; Rumen, Yugoslav, Yunan ve Bulgar futbollarından Türk futbolu muhakkak ki daha ileridedir.>>

Örneğin Yorumlanması:

Macar milli takım antrenörünün,“Türk futbolunu nasıl buldum?” adlı bir söyleşide bulunduğu aktarılmaktadır.Bu söyleşide, Türklerin futbolda beklenildiğinden daha yetenekli olduğunu ve Balkanlardaki en ileri futbolun Türklerde olduğunu belirttiği görülmektedir. Bu ifadelerin yabancı antrenörler tarafından kullanılması ve Türklerin övülmesi Türk milleti açısından milli bir gurur oluşturduğu düşünülebilir.

4.1.14.Gürbüz Türk Nesli

Bu konu, sporda önemli olan amacın nesli gürbüzleştirmek olduğu, neslin gürbüzleşmesi sayesinde vatan müdafaasında ve spor müsabakalarında başarılı olunacağı ve bu yüzden spora önem verilmesi gerektiği ile ilgili örnekler verilmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi:Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası,24 Ekim 1938, Cilt:2, Sayı:72, Sayfa:3, Muvakkar Ekrem Talu.

Yazının Başlığı:“*Muharrir ve Profesör: Ercüment Ekrem Talü*”

‘Münevverlerimiz, spor için ne düşünüyorlar? Mevzuu üzerine yaptığımız ankete kıymetli muharrir ve profesör Ercüment Ekrem Talunun verdiği cevapları aşağıda yazıyoruz:

-Sporu sever misiniz?

-Çok severim.

-Neden?

-Sporu neden mi seviyorum? Bir kere gençliğimin maddi ve manevi terbiyesine, sonra da neslin gürbüz ve sıhhatli yetişmesine hizmet ettiği için..’

Örneğin Yorumlanması:

Profesör ve aynı zamanda derginin yazarı olan Ekrem Talu ile yapılan röportajda Talu'nun sporu, gençleri maddi ve manevi açıdan eğittiği ve Türk neslini gürbüzleştirdiği için sevdiği ifade edilmektedir. Bu ifadelerle, 1930'lu yıllarda

sporun Türk neslini gürbüzleştirmesi için kullanıldığı ve bu yüzden spora önem verildiği düşünülebilir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 1 Temmuz 1940, Cilt:4, Sayı:152, Sayfa:2, Mümtaz Faik Fenik.

Yazının Başlığı: “*Türk Milleti Ve Spor*”

‘Disiplin ve intizama riayetkar, çevik ve gürbüz bir gençliğin yetiştirilmesi yolunda ilk semereli adımı Beden Terbiyesi Direktörlüğü atmıştır.

Spor bir fiildir. Onun için sporu seyredene değil, onu yapana, tatbik edene hakiki sporcu denir. Sporu ne kadar çok tatbik edersek, onu o kadar anlarız. Spor, evvela disiplin ve intizamı sonra gürbüz ve çevik vücudu temin eden teknik bir iştir. Bu teknik işe tam mahiyetini verebilmek için onu başıbozukluktan çıkarıp bütün millete mal etmek lazımdır. Ancak bu sayededir ki, teker teker sporcu olan bir millet, bir bütün halinde sporu, yani disiplin ve intizama riayetkar, çevik ve gürbüz bir hal alır.’

Örneğin Yorumlanması:

Beden Terbiyesi Müdürlüğünün gençleri disiplinli, çevik ve gürbüz yetiştirmek için çalıştığı görülmektedir. Sporun, bireyleri disiplinli, tertipli, çevik ve gürbüz olarak yetiştirdiği vurgulanmaktadır. Bu yüzden sporun tüm millete yayılmasının sağlanması gerektiği ve bu sayede tüm milletin disiplinli, çevik ve gürbüz olacağı düşünülmektedir. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü de aldığı tedbirlerle spor sayesinde yavuz Türk milletini disiplinli, çevik ve gürbüz olarak yetiştireceğini düşünmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 25 Kasım 1940, Cilt:4, Sayı:161, Sayfa:2, Sadi Karsan.

Yazının Başlığı: “*Spordan Beklenen faydalar nelerdir?*”

‘Sporda gaye vücut sağlığıdır. Sporu gürbüz bir vücuda sahip olmak için yaparız. Bazılarının yanlış zan ve telakki ettikleri gibi rekor kırmak, şampiyon ve

şöhret sahibi olmak için değil. Belki bunlar da her sporcunun pek haklı olarak vasıl olmak istedikleri bir gaye olabilir. Fakat spor yapmaktan beklenen esas gaye bu değildir. Spor hakiki manasında bir beden terbiyesidir. Yani vücudumuzdaki azanın vazifelerini layikiyle yapabilmelerini kolaylaştırmak, inkişaflarını temin edebilmek için onları harekete terbiye etmeğe yarar. İşte bu surettedir ki vücudun tahammül kabiliyeti ve verimi artar. Bu müsbet neticeyi elde edebilmek için ilmi usuller dairesinde ve tedricen hareket etmek zarureti vardır.

Layikiyle çalıştırılmış ve hazırlanmış bir vücuttan, bir az da istidat ve azim görülürse, büyük emeller beklemek imkanı her zaman için mevcuttur. Elverir ki yarıyan sporlarla vücut yuvtulmuş, muntazam ve metodik çalışmalarla hazırlanmış olsun. Demek oluyor ki spor yapmaktan asıl maksat evvela vücudun gürbüzleşmesini, sağlamlaşmasını temindir. Rekor kırmak, şampiyon olmak arzularını gütmek ise ancak ikinci planda kalan ve asıl maksadın bir mütemmimi telakki edilmek lazım gelen bir keyfiyettir.’

Örneğin Yorumlanması:

1930’lu yıllarda sporun amacının vücut sağlamlığı olduğu ve gürbüz bir vücuda sahip olabilmek için yapıldığı belirtilmektedir. Sporun insan bedenini terbiye etmeye, vücudundaki tüm organları sağlıklı bir şekilde çalıştırmaya ve gelişimlerini sağlamaya yaradığı vurgulanmaktadır. Bu sayede vücudun gürbüzleştiği düşünülmektedir. Sporda birinci amacın rekor kırmak, şampiyon ve şöhret sahibi olmak olmadığı ve birinci amacın nesli gürbüzleştirmek olduğu belirtilmektedir. Rekor kırmak, şampiyon olmak gibi hedeflerin ikinci amaç olduğu ve nesil gürbüzleşirse rekorun geleceği, bir diğer ifade ile birinci amaç gerçekleştikten sonra ikinci amacın gerçekleşeceği ifade edilmektedir.

4.1.15. Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü

On beşinci konuda; Türk sporunun diğer milletlerin sporundan, Türk milletinin diğer milletlerden ve Türk dilinin diğer milletlerin dilinden üstün olduğu anlatılmaktadır.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 8 Mart 1937, Cilt:5, Sayı:123, Sayfa:3.

Yazının Başlığı: “*Güneş – Dil Teorisine göre*

ATLET VE ATLETİZM

Kelimeleri öz Türkçedir.”

‘(Atilla) kelimesi Türk Yakut lehçesinde aynen vardır.

Pekarski’nin Yakut Dili Lugati (atilla) kelimesine şu manaları veriyor:

Büyük adımlarla yürümek, geniş adımlar atmak, atlamak, bir şeyin üzerinden geçmek.

Mezkür lügatta (atilla) sözünden türeme şu sözler- de vardır:

Atıllı: Geniş adım, bir hareket (kökün manasında olan) atılın: atillar: yürürken bir yere çarpmak, (atılın) dan atılka: su ruhu, ve yahut bahadır adı, atilla) dan.

Bu son sözden Avrupa ortalarında Miladi 5 inci asrın ilk yarımında, yani 432 den 451 yılına kadar 19 yıl, büyük atalarımızdan Türk kudret ve azametini yüksek bir enerji ile dünyaya tanıtan, şan alan, nam veren Hun İmparatoru (Atilla) nın kahraman adının öz manasını da bu suretle öğrenmiş oluyoruz.

Kardeşlerim:

Aynı lügatta (Atilla) kelimesinin, sebep sigası olarak, aynen (Atillat) şekli mevcuttur ki, manası: ana sözden anlaşılan mefhumu yapan demektir.

Buradaki (t) unsuru, yukarda manasını verdiğimiz veçhile, umumiyetle yapıcılık, yaptırıcılık, yapılmış olmaklık, yani kelimenin anlamının tamamıyetini ve müspet olduğunu tesbit eder bir harftir.

Bu izaha göre, (Atillat) büyük ve geniş mikyasta hareket ve faaliyet yapan, kudret gösteren adam demektir.

O halde orijinini aradığımız (atlet) sözünün (Atillat) sözünden başka bir şey olmadığı meydandadır.

Burada bir noktayı hatırlatacağım. Biz (atlet) kelimesinin asıl; bir Türkçe kelime olduğu, eski Grekçe (athlos(ğ)) kelimesini tahlil ederek meydana çıkarmış olduk.

Neden? Çünkü, (athloğ (s)) kelimesinin, tamamen eski bir Türk kelimesi olduğundan bu tahlilimiz bize müspet neticeyi verebildi.

Türkçede (athloğ (s)) kelimesinin tam karşılığı (atılış) ve yahut (atılığ) dır. Bunu bize, Güneş-Dil teorisi analizi gün gibi göstermektedir.

Binaenalyh, Türkçe bilen, yani Türk lehçelerinden herhangi birile yazılmış dil me hazlarına mürecaat etmek, kudretini haiz olan Etimologlar; (atlet) sözüne (athloğ (s)) gibi noksan manalı kelimeyi değil, Yakutça lehçesinde ve Türk lüğatinde bütün heybetile duran (atillat) ve yahut (atılmak) sözlerini kaynak göstererek hakikatin bizzat kendisini ifade etmiş olurlardı.

Arkadaşlar;

Gelelim (atletizm) deki (ism) ekine....

Bu kelimenin manası: atletliğe bağlı olan her hareket ve faaliyet demektir.

Bu manayı; 1931 de Bay Vildan Aşirin, intişar eden (atletizm) namındaki kitabından aldığım ilhama göre, tafsil ve ikmal edeyim.

(Atletizm): atletliğe bağlı sporlarının tekniğini eleyen bir kitaba dendiği gibi... Atletik sporların sonsuz faydalarını temin eden, yani vücuda sıhhat, kuvvet ve kudret kazandıran terbiyeye bağlı hareket camiasına da denir.

Fransızca (Nouveau Petit Larraousse illustre) lüğatinde (ism) kelimesi (isthme) şeklinde, fakat (i – sme) okunan bir ek görüyoruz.

Bu kelimenin de, eski Grekçe (isthmos – ismos) tan geldiğini ve iki deniz arasında iki kara parçasını birbirine bağlayan, yapıştıran, ilsak eden, iki şey beynini ittisal ettiren ve bir noktaya cem ve tevhid eden, manalarını ihtiva ettiğini ve coğrafya istilahında (berzah) manasında kullanıldığını lüğat bize bildiriyor.

Türkçe lügatlar, (berzah) a, bir yarımadaı karaya bağlayan yer manasını veriyorlar.

Fransızca diksyonerdeki manaları ihtive eden kaynak hakkında ecnebi hiçbir eserde başka bir izaha tesadüf olunamıyor.

Arkadaşlar;

Bu manaları teyit ve tesbit edecek ve (ism) sözünün türkçeliğini temin edecek vasıtamız yalnız Güneş-Dil teorisidir.

Isthme - (isme) – Grekçe (istmhos – ismos) olduğuna göre, bu son şekli analiz edelim. (S) in okunmaz (ğ) olduğunu yukarda gördük. Ohalde kelime (ismoğ) dır.

Bu kelimenin analizini yapalım.

İsmos – iğ + is + im + os – (ğ) – (iğisimoğ) dur.

1-İğ: Mesafe anlamındadır.

2-İs: (burada nefi rolünü yapar) mesafeyi kısaltan, yok eden anlamındadır.

3-İm: mana kendinde tecelli eden bir prensnpal köktür.

4-Oğ (s): kelimeyi tamamlar ve isimlendirir.

Bu tahlilimize nazaran (ismoğ) kelimesinin manası şudur: İki objenin arasındaki mesafenin kalkmasıyla objelerin birbirine yapışması veya bağlanması demektir.

İsmos (ğ) kelimesinin hakiki manası da budur.

Bunu Türkçe bir misal ile teyit edelim. Pave dö Kurteyin Türk-Çağatay lehçesi lügatinde, bağlamak, raptetmek, birleştirmek manasına olan (ismek) mastarı vardır. Bundan yapılan ismin (isme) ve yahut (isim – ism) olduğu malumdur.

Almaktan alma, alım gibi;

Bulmaktan bulma, bulum gibi;

İşte arkadaşlar bu sağlam delilli izahımızdan (ism) ekinin ne kadar temiz bir Türkçe olduğu anlaşılıyor.

O halde (atletism) sözü, bütün sporlar camiasına bağlı olan her şey ve her hareket manasını taşıyan temiz ve asil bir Türk kelimesidir.’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte Güneş dil teorisine göre kelimelerin kökenlerinin ve Türkçe olup olmadıklarının araştırıldığı görülmektedir. Atlet ve atletizm üzerine yapılan araştırmada, kelimelerin öz Türkçe olduğu savunulmaktadır. Burada yapılan araştırma ile yabancı zannedilen bir kelimenin aslında Türkçe bir kelime olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sayede Türk dilinin diğer dillerden üstün olduğu ve Türk dilinin diğer yabancı dillerden çok eskiye dayandığı düşünülebilir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi:Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 29 Aralık 1934, Cilt:1, Sayı:6, Sayfa:6-7, M.TURHAN TAN.

Yazının Başlığı: *“Türk Tarihinde Spor*

Atalarımız Savaş Yerlerinde Yüksek Sporculuklarından Nasıl Kahramanlıklar Yarattırlardı.

İşte tarih sayfalarında üç örnek:”

‘Gün nerede doğar, nerede batar?... Bu iki nokta arasındaki mesafe kaç bin kilometre tutar?... Bunu Türk; coğrafya kitaplarında okuyarak değil, Şark ile Garp arasında giren o bitmez tükenmez yolu at sırtında aşarak öğrendi. Bugün İngiltereden Avusturalyaya tayyare ile uçanlar var. Bu, mesafeleri makineye çığnetmektedir; çukursuz, tepesiz ve dikensiz bir istikamette ve kuşlara nasip olan kolaylıkla yürümektir.

Türk Şarktan Garba kadar gitmiş, Japon denizinden Atlas denizine Asyayı, Avrupayı ve Afrikayı aşarak selam götürmüş ise bunu çölleri, yaylaları, dağları, nehirleri atlayarak yapmıştır. Yer yüzünde tek bir nehir yoktur ki Türk atının dudağı ile aşına olmasın. Hiçbir dağ bilmiyoruz ki üzerinde Türkün ayak izi görünmesin.

İşte Türkün sportmenliği, asırlarca süren bu yaman akınlarda bilhassa göze çarpar. Türkten başka hiçbir millet yoktur ki bu kadar sürekli yürüyüşlerle dünyanın bütün dağları aşmış, bütün nehirlerini atlayıp geçmiş, bütün yaylalarını ve çölleri çignemiş olsun!.. Sportmenliğin ilk vasıflarından biri tabiatın güçlüklerini yenebilmektedir. Türk, bizzat tabiatı yenmiş bir millettir.

Sarı denizden Ak veya Kızıldenize at sırtında giden Türkün bu gidişinde ve gidişlerinde sayıya sığmaz kuvvet harıkları görüldüğüne şüphe yoktur. Fakat Türk, bu gün harika sayılan zor işlerini tabii sayacak kadar centilmendi. O sebeble Alpları veya İtil suyunu aşarken Karpantlarda veya Balkanlarda önüne çıkan bozuk duvarları kırıp geçerken not tutmaya lüzum görmemiştir. Bununla beraber onun çok uzaklarda değil, nisbeten yakın devirlerden bir kısmı tarihlerde yer almıştır. Biz onlardan geliş güzel birkaç örnek alıyoruz:

1453 Mayısının yirmi dokuzunda idi. Türkler İstanbul önünde son hücumu yapıyorlardı. İstihkamlardan dolu tanesi gibi taş ve ok yağıyordu, kale duvarlarına kurulan merdivenler kırılmıştı. Her taraf toz ve duman içindeydi, gözgözü görmüyordu. İşte bu dekor içinde ansızın yüksek, bir kule kadar yüksek heybetli bir endamın Türk safları içinden ayrıldığı, kaleye doğru yürüdüğü görüldü. O toz ve duman içinde bu endam gürültüsünden sıkılıp kökünden ayrılmış ve ulu orta yürümeğe başlamış bir çınarı andırıyordu.

Fakat bu, bir ağaç değil bir adamdı, bir Türktü, Ulubatlı Hasandı. Türk kuvveti önünde elli üç gündenbergi ayakta duran şu taş kale artık onun sinirine dokunmuştu. Endamın yakışan bir hamle ile atılmak, Türk bayrağını kale üstüne dikmek azmine kapılmıştı, yürüyordu.

Ulubatlı Hasanın, hendekleri atlaması bir saniyelik iş oldu. Ordular durduran o geniş çukurları bir dar dere atlar gibi aşmış ve duvar diblerine ulaşmıştı. Şimdi taş duvar üzerinde sanki bir merdiven üstünde imiş gibi mahir bir hareketle ve fakat mütemadiyen yükseliyordu.

Palası ağızında parlıyordu. Düşman kendilerine doğru yükselen ve şahsında koca bir fırka asker kudreti sezilen bu demirden adamı devirmek için taştan bir yağmur yağdırıyordu. Lakin yağmur haline giren taş, o demir heykeli yıkmak şöyle dursun, yükselmekten de alıkoyamıyordu. Bütün Türk ordusu ve bütün Bizans ordusu ona, yalnız ona bakıyordu.

Ulubatlı Hasan, o kadar taş kasırgası içinde duvarın üstüne kadar yükseldi, orada belinde sarılı olan Türk bayrağını çıkararak dikmeğe savaştı. Fakat taşlara dayanan eli üzerinde yüz balta birden işlemiş ve o çelik el doğranmıştı. Ulubatlı, bayrak tutan elile kendine istinat noktası aramak istedi, o el de parçalandı ve canlı

demir heykel, yükseldiği yerden hendekler üstüne yuvarlandı. Onun cesedi çelik bir köprü gibi hendek üzerinde uzanmıştı, Türk ordusuna beriye geçmek imkanını veriyordu!...

1570 yılına doğru idi.. Bodin Valisi Mustafa Paşa, o meşhur şehrin selametini temin için Fulek kalesinin ele geçmesini istedi. Asker başbuğlarıyla yapılan bir müşavere sonunda o kalenin baskın yapılmak suretile zabtı kararlaştırıldı ve kırk yiğit Türk, Fulek önüne gönderildi.

Bu sportmen gençler, bir gece yarısı kalenin dibine sokuldular. Yalçın bir kaya üstüne kurulu olan kaleye yükselmek için beş, altı merdiveni birleştirerek iyi bir baskaç vücuda getirdiler, sessizce ve birbiri ardına dizilerek yükselmeğe koyuldular ve otuz metre kadar çıktından sonra bir mazgala varabildiler. Orada içeri gireceklerdi ve bu giriş, kalede beş altı yüz kişilik bir muhafız kuvvet bulunmasına rağmen, kat'i bir zafer olacaktı. Çünkü kırk Türk, altı yüz düşmanı kolay kolay haklıyabilirdi.

Fakat mazgalın ağzı bir balyemez topile kapalı idi.. En öndeki Türk bu umulmaz engelin varlığını ardında gelen yoldaşına, o da kendi ardındakine söyledi, bu suretle beş altı basamak aşağıda bulunan Tak Hasana kadar keyfiyet, fısıldandı. Tak Hasan, Budin Türkleri arasında da sportmenlikle ün almıştı. Mazgal ağzındaki engeli duyunca ileri ve en öne geçti. Balyemez topunu göğsüyle geri itmeğe savaştı. Sarsıntılı bir merdiven üzerinde tam bir muvazene alamıyordu. Göğsünü layikile kullanamıyordu. Bu sebeple demir topla mücadele şeklini değiştirdi. İki elile kale duvarına dayandı, boynunu balyemeze dayadı ve onu geri sürmeğe başladı. Demir top, bu çevik kafanın zoruna dayanamadı, yavaş yavaş yerinden oynadı, geriye çekildi ve Tak Hasan engelden kurtardığı mazgaldan içeri süzüldü. Ardından arkadaşları girdi ve gün doğarken Fulek kalesi üstünde Türk bayrağı dalgalanmaya başladı.

Türkün kılınç vuruşundaki kudret ve maharet de uzun asırlar, Türk olmıyan milletlere parmak ısırtmıştır. Gürbüz ve kuvvetli bir Avrupa köylüsünün elinde Türk kılıcı, sırçadan farksızdır, bir vuruşta kırılır. Fakat bu kılıç, bir Türk elinde yaman bir silahtır. Zırh, miğfer, tolga, kalkan tanımaz, mutlaka ikiye böler.

Avrupalı bir tarihçi, Türk bileğinde yıldırımlaşan Türk kılıcından bahsederken şu fikrayı yazıyor:

“Türk-Rus harblerinin birinde idi. Bir Rus kumandanı, kendi firkası önünde dururken ansızın Sipahilerin hücumuna uğradı. Elini kılıncına götürerek hücum emri vermek istedi. Fakat ağzını açamadı, bir Türk kılıcı yedi ve o vaziyette kaldı. Kılıcı vuran Sipahi, onun başını bedeninden ayırmıştı. Lakin baş, cansız kalan vücut üzerinde duruyordu. Görenler kumandanı sağ zannediyorlardı. Bir az sonra bu kesik baş yerinden düştü ve ancak o vakit sipahi darbesinin ne yaman bir şey olduğu anlaşıldı.”

İşte Türk, spordan bu suretle istifade ederdi ve o devirlerde spordan beklenen en birinci kazanç da bu idi.

Bu günün Türkü spordan asri ihtiyaçlara ve icaplara göre istifade etmeği öğrenmelidir.’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte Türklerin, yüceliğini anlatan ve tarih sayfalarına sığmayan birkaç örneği anlatılacaktır. Türklerin ömrünü at sırtında geçirerek dünyanın her yerine adım attıkları, gezilmedik yer basılmadık toprak bırakmadıkları anlatılmakta ve sportmenliğin ilk özelliği olan doğanın güçlerini yendikleri belirtilmektedir. Bunun yanında Türklerden başka hiçbir milletin bu kadar gezemediği ve dünyayı dolaşamadığı anlatılarak Türk’ün yüceltildiği görülmektedir.

İlk olarak İstanbul’un fethedileceği dönemde elli üç gündür Türk’ün kuvveti karşısında direnen ve ele geçirilemeyen Bizans kalesinin alındığı ve Ulubatlı Hasan’ın kahramanlığı anlatılmaktadır. Ulubatlı Hasan’ın koca bir çınar ağacı gibi heybetli bir şekilde kaleye saldırdığı, Türk bayrağını kaleye dikmek ve kaleyi ele geçirmek için büyük savaşlar verdiği ve kuvveti karşısında düşmanların karşı koyamadığı aktarılmaktadır.

İkinci olarak 1570 yılında, Bodin Valisi Mustafa Paşa tarafından Fulek Kalesi’nin ele geçirilmesi için kırk yiğidin görevlendirildiği anlatılmaktadır. Kalenin çok zor ve yüksek bir yerde olduğu, merdivenlerin üst üste koyularak yaklaşık otuz metre yukarı çıkıldığı ve mazgal gibi bir engel ile karşılaşıldığı belirtilmektedir. Tak Hasan adındaki bir sportmen askerin zor görünen mazgalı ortadan kaldırdığı, kırk yiğidin içeri sızdığı ve Türk bayrağını kaleye diktiği vurgulanmaktadır. Bunun ile beraber örnekte kırk yiğidin kalede bulunan altı yüz kişiyi kolay bir şekilde

halledebileceği ifade edilmektedir. Bu ifadeler ile Türklerin ne kadar kuvvetli olduğuna vurgu yapıldığı düşünülebilir.

Üçüncü olarak ise Türk'ün kılıç vuruşundaki kuvveti ve yeteneği anlatılmaktadır. Türk olmayanların bu kuvvet ve yeteneğe çok şaşırdukları belirtilmektedir. Çünkü bu kuvvetin ve yeteneğin sadece Türklerde olduğu savunulmaktadır. Türk olmayanların, kılıcı Türkler kadar iyi kullanamadığı, Türk kılıcının yabancıların elinde olması durumunda camdan farksız duruma geldiği ve bir vuruşta kılıcın kırıldığı anlatılmaktadır. Fakat aynı kılıcın, Türk elinde bir silaha dönüştüğü vurgulanmaktadır. Avrupalı bir tarihçi tarafından ise Türkler ile Ruslar arasında yapılan bir savaş anlatılmakta ve Türk sipahilerinin nasıl kılıç kullandıklarına örnek verilmektedir. Rus kumandanın etrafını saran sipahilerin, kumandanın gövdesi ile başını ayırdığı ancak kafasının yerinde durduğu ve görenlerin onu yaşıyor zannettiği ifade edilmektedir. Türklerin kılıçtaki kuvveti ve yeteneği bu şekilde yüceltildiği söylenebilir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: *Beden Terbiyesi ve Spor Mecmuası*, Temmuz 1939, Sayı:7, Sayfa:11-12, Enver Behnan Şapolyo.

Yazının Başlığı: *“Sumer ve Etilerde Spor”*

‘Türk spor tarihinin Milattan önceki devirlerine ait elde bir vesika yoktur. Dünyada ilk piyade ve süvari orduları Türklerdedir. Atın menşei Orta Asyadadır. İlk defa atı ehlileştiren Türklerdir. Çocuklar arasında an’anevi şekilde ve görenek halinde intikal eden bir takım çocuk oyunları vardı.

Türk sporunun en eski şekli, askeri sporlardır. Bunu bu şekilde kabul etmek mecburiyetindeyiz. En eski Türk kavimlerine ait elde mevcut tabletler de spora ait bir şey elde edilememiştir. Yalnız bazı kitabelerde, eski Türk Hakanlarının ne şekilde ava gittiklerini, ok attıklarını, düşmanlarla ne şekilde muharebeler yapıp zafer kazandıklarını anlatan bir takım vesikalar mevcuttur.

Bugüne kadar spor tarihine eski Yunanilerden başlanırdı, halbuki bütün Ege medeniyetini meydana getiren insanların Türk olduklarını, Dil alimleri bunların dillerini okumak suretile isbat etmişlerdir. Mora yarımadasına gelen Torlar ki

İspartalıları teşkil etmişlerdir, bunlar Tesalyanın şimalindeki İllirya'dan gelen Türklerdir.

Avrupadaki bugünkü sporların bir çoklarının Yunanlılardan alınmış olduğunu spor tarihlerinde görmekteyiz. Halbuki Yunan medeniyeti, eski Ege medeniyetinden doğmuştur. Bu medeniyetin anası Anadoludur. Anadoluyu dolduran halk da (M. E. 4000) Orta Asyadan gelmiş olan Türklerindir. Bu sporların kökleri Orta Asya medeniyetine kadar çıkmaktadır. Yunan sporu ilk tesirini Anadoludan almıştır. Anadoluyu baştan başa dolduran Eti Türklerinden maada Mezapotamya'ya da (M. E. 5000) yıllarında Sümer Türkleri gelmişlerdir.

Anadolunun ilk medeni kavmi Türklerdir. Orta Asyada kuraklık başlaması üzerine Türklerin bir kısmı Hazar denizinin cenubundan Anadoluya ve Irak'a inmişlerdir. Anadoluya gelen iki Türk akını olmuştur. (Forer) adındaki alim, bu Türklerle (Porto Hatti) adını vermektedir. İlk gelen Türkler bunlardır.

(Horozni) adındaki alim de bu Türklerle (Hattili) demektedir. Bunlara biz (Eti) diyoruz. Avrupalılarda (Hitit) adını vermişlerdir.

Anadoluya ilk ehli atı getiren Etiler olmuştur. Etiler, binici bir kavimdir. Atlarını harp arabalarına koşarlardı. Her muharebe arabasında biri arabacı, diğeri muharip, bir de bunları kalkan ile muhafaza eden bir muavinden ibaret olmak üzere üç kişi bulunurdu. Kıt'a 1000 piyade askerile 100 muharebe arabasından teşekkül ederdi. Muheripler, demir kalkan, ucu demir mızrak, üst taraflı keskin balta, uzun hançer, kılıç ve muharebe serpuşu olarak tüylü madeni tulga taşarlardı. Bu harp arabaları iki tekerlikli yarış arabalarının aynı idi.

Romalılarda gördüğümüz iki tekerlekli yarış arabalarının aynı idi. Romalıların sirklerde yarış ettikleri bu arabalar, Romalılardan çok önceki devirlerde Anadoludaki Etilerde bulunuyordu. İhtimal bu yarış arabaları Anadoludan İtalya yarımadasına hicret eden (Etrüsk) Türklerle geçmiştir.

Roma sirklerinin en heyecanlı sporlarından biri bu yarış arabaları ile yapılan eğlencelerdi. Bu arabalarla birinci gelmek için meydana pek sür'atli koşarlardı, birbirlerine çarparlardı. Yaralananlar ve ölenler de olurdu. Aynı günde gıladıyetör muharebeleri olurdu. Bir gıladıyatör yaralandığı zaman bunu öldürmek mi, yoksa affetmek mi lazım geldiğini seyircilere sorarlardı. Hizmetkarlar yaralananları iplere

bağlayıp güreş meydanında sürüklerler, bunları bir salona getirip muayene ederlerdi. Salonda (Merkör) kıyafetine girmiş bir adam kızgın bir demiri yaralının vücudüne dokundurur, ölüp ölmediğini muayene ederdi (Şaron) kıyafetine girmiş diğer biri de ağır yaralıların başına bir topuz indirerek öldürürdü. Hafif yaralılar tedavi edilirdi. Bu adetlerin bir çoğu Romalılara Etrüsklerden geçmişti.

Ti Türkleri, muharip bir millettir. Sulh zamanında spora çok meraklı idiler. Spor sayesinde vücutlerini kuvvetlendirirler. Daima kuvvetli ve sağlam kalırlardı.

Boğazköy civarındaki hükümet merkezleri olan (Hatusas) şehri ile diğer şehirlerde olduğu gibi at yarışları, pehlivan güreşleri ve av eğlenceleri yapıldığı gibi, harp arabalarıyla yarışlar tertip edilirdi.

Güneş mabutları Teşup namına yapılan yarışlara Hakan da gelir, etrafına da o devrin en büyük kumandanları ve büyükleri toplanırdı. Yarışa girecek arabalar karşı, karşıya durur, kalkanlarını birbirine bir çelik gürültüsü, ortalığı velveleye verirdi.

Bundan sonra arabalar var sür'atlerle koşarlar, meydanı dönerlerdi.

Bu fil arabalarının seri koşuşları pek heyecanlı oluyor. Arabadan düşenler, atları birbirine çarparak ölenler bile bulunuyordu.

Birinci gelenin başına mabette dualanmış bira dökülürdü. Bundan sonra Eti kızları şarkı söylerler ve ellerindeki buketleri koşu birincisine verirlerdi. Bundan sonra güreşler, kılıç ve kalkan oyunları ve at yarışları yapılırdı.

İki tekerlekli yarış arabaları müsabakası Romalılara mahsus bir oyun değildir, bunun aslı Anadoludadır. Tyrların Anadoluyu istilasını üzerine Ege denizi kıyılarında oturmakta olan (Tyrşa)lar, Miladi 8 inci asırda İtalyan yarımadasına reisleri (Türgen) in oğlu (Atis) ile geçerek, İtalyada Etrüsk adını almışlar ve bir Etrüsk medeniyeti kurmuşlardır. Bu Türk medeniyeti sonradan burada Roma medeniyeti şeklinde tekamül etmiş ve genişlemiştir. Bu suretle bir çok Türk sporları Romada inkişaf bulmuştur.'

Örneğin Yorumlanması:

Türk sporunun en eski şeklinin askeri sporlar olduğu ve dünyadaki ilk piyade ve süvari ordularının Türklerde olduğu belirtilmektedir. Eski Türk hakanlarının ne şekilde ava gittikleri, ok attıkları, düşmanlarla mücadele ettikleri ve zaferler

kazandıkları ile ilgili birçok belgenin olduğu ifade edilmektedir. 1930'lu yıllara kadar spor tarihinin eski Yunanlılardan başlatıldığı, fakat araştırmalarda bütün Ege medeniyetini Türklerin meydana getirdiği ve Yunanlıların da Ege medeniyetinden doğduğu savunulmaktadır. Yine aynı şekilde spor tarihinde, Avrupa sporlarının bir çoğunun Yunanlılardan alınmış olduğu ifade edilmektedir. Ancak Yunan medeniyetinin eski Ege medeniyetinden doğduğu, Ege medeniyetinin de Anadolu'dan yayıldığı, Anadolu'da Orta Asya'dan gelen Türklerin bulunduğu ve bu yüzden bu sporların köklerinin Orta Asya medeniyetine yani Türklere dayandığı söylenmektedir.

İlk atı evcilleştirenlerin Türklerin olduğu, Anadolu'ya ilk evcil atı Türklerin getirdiği, Romalılarıdaki iki tekerlekli yarış arabaların Romalılarıdan önce Türklerde bulunduğu ve Roma sirklerinde yarış arabalarıyla yapılan eğlencelerin Romalıları Türklerden geçtiği belirtilmektedir. Genel olarak Yunanlılarda ve Romalılarda bahsedilen sporların Türklerden ortaya çıktığı ya da Türklerden yayıldığı ve Türklerin bu milletlerden daha eski ve daha üstün bir millet olarak gösterildiği görülmektedir.

4.1.16.Sporda Şehit

On altıncı konuda şehit olarak görülen sporculara örnek verilmektedir. Memleketini ve milletini müdafaa esnasında ölen askerlere şehit denildiği gibi, ülkesini temsil eden ve ülkesi için mücadele eden sporcuların da müsabaka esnasında öldüğünde şehit olarak anıldığı görülmektedir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi:Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası,26 Ocak 1935, Cilt:1, Sayı:10, Sayfa:10-11, R. EVREN.

Yazının Başlığı: “*Bir Futbol Şehidi*”

‘Dünya birinciliği için çarpışacak İngiltere takımı alana geliyor... Düz beyaz gömlek, lacivert donlarla İngilizler meydana çıkıyorlar, milli marşları çalınıyor, müdhış bir alkış tufanı... Oyuncular Büyük Atatürkün ve krallarının önüne gelerek ilk onları sonra halkı selamlıyor...

Birden uğultu gene duruyor, hoparlör haykırıyor... Türk ulusal takımı alana çıkıyor... Müdhiş, gökleri inleyen bir alkış kopuyor... Saha almadığı için dışarıda kalan halkın göklere yükselen sesi duyuluyor... Ulusal marşı binlerce kişi hep bir ağızdan söylüyor... Önde Tuncer olduğu halde kırmızı gömlekleri, beyaz donları ile Türk yeğitleri alana çıkıyor, büyükleri ve budunu selamlıyorlar ve merasim bitiyor...

Oyunun bitmesine on dakika var... Bizim çocuklar gittikçe açılıyorlar, top bizde.. Sağaçık Tuğrul hafı atlattı, topu yıldırım gibi sürüyor... Ortaladı, santrfor Arslan hiç durmadan uçan bir vuruş yaptı...

İçerideki müdhiş gürültü hoparlörün sesini kesiyor ve buna bir tek kelime ile cevap veriyor: Gol.... Top İngiliz kalesinin mağrur ağlarında... Stad inim inim inliyor... Sersemliyen İngilizler oyuna müdhiş bir hücum ile başlıyorlar... Çok tehlikeli olan hücumlarını sağbek Erol yatarak kurtarıyor, korner oluyor.. Oyunun bitmesine iki dakika var.. Korner çekiliyor... Top kartal gibi uçan Tuncerin elinde, uzun bir vuruş tehlike atlatıyor.. Fakat top gene müdhiş solaçıklarına geçiyor, önüne çıkan sağ hafı çok ustaca bir çalımla atlatıyor, kaleye doğru yanaşiyor şut çekeceği sanılırken çok güzel bir pası çok müsait bir yerde olan arkadaşına veriyor... Top görünmüyor, yalnız bir ses işidiliyor: Tın!...

Tuncerin yerden bir metre yukarıda boylu boyuna kale direğine kadar uzandığı ve topu yakaladığı görülüyor.. Maç bitti hakemin düdüğü de Türk Ulusal takımının dünya birinciliğini haykırıyor... Halk coşuyor, müdhiş bir alkış uğultusu... Herkes kalecinin kalkmasını bekliyor... Ne yazık... Tuncerin bu alkışları duymuyor... O çok sevdiği meşin topun üstüne bir daha kalkmamak üzere yatmıştır...

Deli gibi kalenin bir köşesinden diğer köşesine uçtuğu zaman başı direğe rast gelmiş ve bu şiddetli çarpma ile kafatası parçalanmıştır...Bütün oyuncular – İngilizler de olduğu halde – Tuncerin başına toplanıyorlar hepsi hüngür hüngür ağlaşıyor. Seyirciler arasından fırlayan Gülümser ağlıya ağlıya gelip Tuncerin kucağına alıyor... Ön direğine Türkün ünlü al bayrağı çekilib Ulusal marş çalınırken Gülümserin kucağında al kanlar içinde Tuncerin kara gözleri ebediyen kapanıyor.

Bu acıklı hatıradan sonra Gazi stadına Tuncerin şehid olduğu kalenin arkasına göklere yükselen bir abide yapıldı... Tuncerin klübden almakta olduğu aylık yüz lira

fazlasile ailesine bağlandı. Bu sahada maç yapan her takım Tuncerin abidesine çelenk koyub onun önünde eğilmesini borç biliyor...'

Örneğin Yorumlanması:

Dünya birinciliği için İngilizlerle Türkler arasında futbol müsabakasının yapıldığı, milli marşların söylenildiği, futbolcuların Ulu Önder Atatürk'ün ve İngiltere kralının önünde saygı selamı verdikleri belirtilmektedir.

Müsabakanın son on dakikasına gelindiğinde Türk takımının gol attığı ve daha sonrasında İngiliz takımının Türk kalesine tehlikeli hücumlar yaptığı ifade edilmektedir. İngilizlerin Türk kalesinde son bir şut çektiği, Türk kalecisi olan Tuncer'in şutu sıçrayarak kurtardığı, maçın büyük bir coşku ile bittiği ve Türkiye'nin dünya birincisi olduğu anlatılmaktadır. Türkiye'nin dünya birincisi olmasıyla beraber herkesin çok sevindiği, kalecinin de kalkıp sevinmesinin beklendiği ancak kalecinin son kurtuluşunda kafasını kaleye çarpıp parçaladığı belirtilmektedir. Dünya birincilik maçında İngilizlere karşı mücadele eden kalecinin ne pahasına olursa olsun kalesini koruduğu, hatta sonucunda öldüğü ve bu yüzden şehit ilan edildiği görülmektedir. Burada sadece askerlerin değil ülkesi için mücadele eden sporcunun da şehit ilan edilebileceği ve ikisinin de görevinin vatan savunması olduğu düşünülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi:Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası,23 Kasım 1936, Cilt:4, Sayı:108, Sayfa:3.

Yazının Başlığı: "Güzel Eribe ilk hava şehidi kızımız. "

'29 İlkteşrin sabahı, Ankarada Türk kuşu meydanında paraşüt talimleri yaparken şehit düşen Eribe'nin ölümü münasebetiyle Başbakan İsmet İnönü tahassüslerini, Havacılık ve Spor sayfalarına şu yazıları ile bildirmişlerdir:

Küçük Eribe, hava kurbanlarımızın arasına karıştı. Paraşüt hevesi, havacılık aşkı, onu küçük yaşında, işe başlattı. Onun yaşında paraşüt sert ve çok erken bir cesaretti. Ailesinin ve kendisinin aşkı, usullerin tereddüdüne galebe çaldı.

Eribe'nin fedakarlığını, kızlarımızda vatan müdafaası ve Türk havasının masuniyeti için iftihar edeceğimiz bir kahramanlık sayıyorum.

Hayatının güzel baharını Türk havası için bağışlamak arzusu, Türk kızında en yüksek derecesini, güzel Eribe ile göstermiştir.

Güzel Eribe, babası gibi, babasından üstün bir hava kahramanı olmak için bütün hassalara malik idi. Onun şehitliğiyle canımız çok yandı, çok şey kaybettik.

Paraşüt, bir spor, hatta dar zamanda can kurtaran bir tedbir halinde çoktan çıkmıştır. Paraşüt artık memleket müdafaasının yeni bir dinamik usulü ve vasıtası halinde şekil ve mana almağa başlamıştır. Türk kızları ve erkekleri, paraşütizmi bir müdafaa vasıtası gibi öğrenmeye mecbur olmak yolundadırlar.

Küçük Eribenin hatırası, paraşütizmdeki hevesinden ötürü, bizim için bir kat daha azizdir.

Bu satırlar, İnönü ve çocuklarının, Güzel Eribenin kahraman hatırasına derin saygıları ve gıptalarıdır.

9//11/936

İsmet İNÖNÜ'

Örneğin Yorumlanması:

Kendisini vatan müdafaasına adanmış bir kahraman olan Eribe'nin, paraşüt sporcusu olduğu, vatan müdafaası ve Türk hava sahasının korunması için antrenman yaptığı sırada öldüğüve ilk bayan hava şehidi olarak görüldüğü belirtilmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Kırmızı Beyaz Bitaraf Spor Mecmuası, 25 Ekim 1937, Cilt:1, Sayı:20, Sayfa:2.

Yazının Başlığı: *"Türk havacılığı 5 şehit birden verdi."*

'Havacılık sporunu memlekete yaymak ve yükseltmek için canla başla çalışan Türkkuşu, Cuma günü bu uğurda beş şehit birden verdi.

İçinde iki muallim, üç paraşütçü bulunan bir mektep tayyare ekzersiz uçuşu yaparken ani olarak ve süratle inmeğe başlamış ve o hızla toprağa düşerek parçalanmıştır.

Bu çok acıklı kaza üzerine Türkkuşundan muallim pilot Tefik Aytarı, Ferid Urbay ile, paraşütçü Hikmet Özalbay, Nureddin, Umad Akhun mukaddes vazifelerine kurban girmişlerdir.

Türk gençliğini kanatlandırmak için toprağa düşen bu beş sporcu gencin ölümü, bütün memlekete ve bütün halk tabakalarına olduğu kadar sporcular arasında da büyük ve derin bir matem salmıştır.’

Örneğin Yorumlanması:

Beş kahramanın havacılık sporunun memlekete yayılması ve ülke genelinde yükselmesi için çok çalıştıkları ve bu amacı gerçekleştirmek için antrenman yaptıkları sırada uçaklarının düşmesi sonucu şehit oldukları ifade edilmektedir.

4.1.17. Geleceğin Neslini Güçlendirecek, Güçlü Evlatlar Doğurup Yetiştirecek Kadın Sporcular

1930’lu yıllarda gülbüz bir neslin, gülbüz annelerden doğacağı ve gülbüz anne babadan yetişeceği düşüncesinin hakim olduğu bilinmektedir. Bu konuda da geleceğin neslini gülbüz olarak doğurup yetiştirecek kişilerin gülbüz anneler olacağı ve bunun için anne olan ya da gelecekte anne olacak kadınların spor yaparak gülbüzleşmesi gerektiği ile ilgili örnekler bulunmaktadır.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Türk Spor Mecmuası, 20 Kasım 1930, Cilt:2, Sayı:8, Sayfa:4-5, Ahmet.

Yazının Başlığı: “*Kadınlarımız ve spor*”

‘Cumhuriyet Türkiyesinin hür ve medeni kadını artık bütün kuvvetile ve taze azmle spora sarılmalıdır.

Kadınları sağlam, kuvvetli ve sporcu olmıyan bir milletin akibeti, erkekleri sporda ne kadar çalışırlarsa çalışsınlar, vücutlarına ne kadar itina ederlerse etsinler, gene meşküktür. Sapa sağlam bir anneden doğmamış bir çocuk, bütün ömrünce ilaçla idamei eden bir insan mevki ve vaz’iyetinden kurtulamaz.

Hareketin, sporun kıymet ve ehemmiyetini anlamamış annelerle dolu bir memleketin çocukları da sporu, tatmini mecburi bir ihtiyaç şeklinde değil,

münhasıran zevk ve hevesi, eğlenceyi tatmin için yapılan alelade bir oyun şeklinde telakki etmek gafletinden kurtulamaz.

Bu hakikat ve noksanlarımızı bilen ve acı acı hisseden Türksporun kadınlarımızdan, kadın spor hareketlerimizden bahsedememesi kasdi değil fakat, mecburidir. Çünkü kadınlarımız arasında, spor pek az, pek nakıs, ihtiyaca nazaran “hiç” derecesinde müteammimdir. Ara sıra, namütenahi ufuklar ortasında ümitsizliğe yüz tutmuş insanların gözlerini sevinçle kamaştırıran bir ümit yıldızı gibi parlıyan hanımlarımızın spor hareketlerinin hiç birisini kaçırmadık, onu bütün kuvvetimizle takdir, hatta takdis ettik.

Hür ve medeni Cumhuriyet Türkiyesinin hür ve medeni kadınlığı artık spora bütün kuvvetele, taze azmile başlamalı ve sarılmalıdır. Filhakika son seneler içinde kadınlarımız beden işleri vadisinde de erkeklerimize nazaran çok çalışmışlar, çok ilerlemişlerdir. Bir çok mekteplerimizde bir çok hanım jimnastik hocalarına malik olmakla iftihar ediyoruz. Demek oluyor ki kadınlarımız isterlerse bu işlerde pek ala muvaffak oluyolar.

Spor yıldızlarımızın gene bu ahifelerde öğrendiğimiz fikirleri bu hususta bize ümit verecek mahiyettedir. Aşağı yukarı hep mustakbel hayat ortaklarının sporcu bir hanım kız olmasını istiyen bu gençlerin arzuları tahakkuk ettikçe Türk milletinin istikbali bir az daha fazla emniyet altında alınmış olacaktır.’

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte sağlam bir anneden doğmayan çocuğun gürbüz olamayacağı ve o milletin akıbetinin iyi olamayacağı ifade edilmektedir.

Spora önem vermeyen annelerin çocuklarının da spora gereken önemi vermeyeceği ve sporun getireceği katkılardan ziyade sadece bir eğlence için yapılan oyun olarak görecekları belirtilmektedir. Fakat tam tersi durumda olursa, anne ve çocukları spora önem verirse ve bir ihtiyaç olduğundan dolayı spor yaparsa Türk milletinin geleceği daha çok emniyette olacağı vurgulanmaktadır. Bu nedenle kadınların tüm kuvvetiyle spora başlaması ve spora önem vermesi gerektiği savunulmaktadır. Aslında kadınların gürbüz olarak yetiştirme isteğindeki amacın, ülkenin ve milletin akıbetini kurtaracak, gelecekte ortaya çıkabilecek durumlara karşı

güçlü duracak ve savaş çıkması durumunda cepheye koşacak gürbüz bir nesile sahip olmak olduğu düşünülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Türk Spor Mecmuası, 4 Aralık 1930, Cilt:2, Sayı:10, Sayfa:6, Ahmet.

Yazının Başlığı: “*Kadınlar ve Spor*”

‘Memleket kadınlığının vücudunu sporla takviye etmesi, ırkımızın eski kudreti hayatiyesini bulması için en kestirme yoldur. Çünkü bütün cihanın tasdik ettiği en büyük hakikatlerden biri de gürbüz çocuğun kuvvetli ve sağlam anneden doğduğu keyfiyetidir. Bütün Avrupa, bütün dünya bu hakikatin peşindedir. Ve milletinin vücut kabiliyetini en yüksek hadde çıkarmak için sarfettiği spor mesaisinde kadınlara da erkekler derecesinde rol ve mevki veriyor.’

Örneğin Yorumlanması:

Tüm dünyada gürbüz çocuğun gürbüz anneden doğar düşüncesinin hakim olduğu ve Türk ırkının eski kuvvetini yakalamak için ülkedeki kadınların spora başlaması gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca dünyanın ve özellikle Avrupa ülkelerinin de neslini kuvvetlendirmek için bu yolu seçtiği ve sporda kadınlara da erkekler kadar rol verildiği ifade edilmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Türk Spor Kurumu Mecmuası, 24 Ağustos 1936, Cilt:1, Sayı:9, Sayfa:6, Fuat Pura.

Yazının Başlığı: “*KADIN VE SPOR*”

‘Kadının sosyal hayattaki bu günkü vaziyeti, onun sağlamlığını, diriliğini icap ettirir. Bu sağlamlık, dirilik ise yurt müdafaası bakımından daha çok kıymeti haizdir. Çünkü o, sağlam, diri oldukça yetiştireceği yavru da sağlam, diri olacaktır. Binnetice yurtda bu sağlam ve diri şahsiyetlerle gelişecek ve kudretleşecektir.

Kadını diriliğe, sağlamlığa, güzelliğe götürecek en emin yol beden eğitimidir. Beden eğitimi erkeklerimiz için olduğu kadar, kadınlarımız için de büyük bir

kıymettir. Bu kıymet kadını her yönden geliştirir ve ona yüksek başarıcılık kazandırır.

Bu gün, bu sırrı keşfeden modern milletler kadını da, bu işlerle çok yakından alakalandırıyor ve bu işlerin içine katıyor. Kadına lazım olan kuvvet ve kudreti, güzelliği, diriliği hep bu kaynaktan veriyor.’

Örneğin Yorumlanması:

1930’lu yıllarda günün şartlarına göre kadınlardan sağlam ve diri olmalarının beklenildiği ve kadınların sağlamlığı ve diriliği memleketi koruma açısından önemli olduğu belirtilmektedir. Çünkü sağlam ve diri anneden yine sağlam ve diri çocukların olacağı ve memlekette sağlam ve diri bireylerin yetişeceği düşünülmektedir. Kadınları sağlam ve diri olarak yetiştirmenin en kolay yolunun beden eğitiminden geçtiği ve beden eğitiminin kadınları her yönden geliştireceği belirtilmektedir. Bu yüzden gülbüz bir nesil için gülbüz anneler olması gerektiği vurgulanmaktadır.

4.1.18.Beynelmîlel Spor Müsabakaları

Beynelmîlel spor müsabakaları sayesinde sporcuların, ülkelerini uluslararası alanda tanıttığı ve temsil ettiği bilinmektedir. Diğer bir taraftan beynelmîlel spor müsabakalarına katılarak savaşların öcünün alınmak istendiği ve beynelmîlel spor müsabakalarının bir milli mücadele olarak görüldüğü belirtilmektedir. On sekizinci konuda da beynelmîlel spor müsabakaları hakkında örnekler verilecektir.

Örnek 1.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 1 Nisan 1933, Cilt:3, Sayı:101, Sayfa:17, Beşe Zade Şakir.

Yazının Başlığı: *“Fenerbahçenin ecnebi memleketlerdeki temasları*

Odesa seyahati

Bu seyahat Fenerbahçenin ilk seyahatidir.”

‘Bu gün en samimi dostumuz ve komşumuz bulunan Rus milletinin centilmen sporcuları bu tarihten tamami yirmi sene evvel Fenerbahçenin şahsiyeti maneviyesinde olgunlaşan Türk sporu ile alakadar olmuş ve rumi 1330 senesi

bidayetinde Odesa şampiyonu (Sporting Club) tarafından klübümüze ve dolayısıyla Türk sporcularına ecnebi bir memlekette ilk davet vaki olmuştur.

Klübümüz, Türk sporunu ecnebi memlekette ilk defa temsil edeceğinden ve bilhassa senelerdenberi biz Türklere hiç te iyi bir nazarla bakmayan Çarlık idaresine rağmen genç Rus sporcularının uzatacağı eli dostça sıkacak ilk Türk heyeti olacağından bu seyahate azami derecede ehemmiyet vermiş ve o suretle hazırlanmıştık.’

Örneğin Yorumlanması:

Fenerbahçe'nin Rusya'da kendisini değil Türk sporunu temsil ettiği, Türklere hiçte iyi bakmayan Çarlıklara rağmen Rusların Türkleri davet ettiği ve Türklerin bu daveti kabul edip Rusya'ya gitmesi ile iki ülke arasındaki dostluğun oluşacağı belirtilmektedir. Bu örnekte beynelmilel spor müsabakaları sayesinde iki ülke arasında dostluğun oluşacağı, birbirlerine iyi bakmayan ya da birbirlerini tanımayan iki ülkenin birbirlerini daha iyi ve doğru tanıyacakları düşünülmektedir.

Örnek 2.

Yazının Künyesi: Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası, 7 Temmuz 1934, Cilt:4, Sayı:167, Sayfa:6, Ali Naci.

Yazının Başlığı: “*Halk, Fenerbahçeyi, niçin ve nasıl sevmeye başladı?*”

‘Mütareke devrinde halkın işgal kuvvetlerine hıncı o derecede idi ki, Fenerbahçenin hemen her Pazar giriştiği bu maçlar, daha doğrusu <<futbol oynuyorum!>> diye yaptığı o milli kavgalar, inanılmaz bir alaka halketti.

Karşımıza çıkan işgal kuvvetleri ekiplerini yenince bu sefer, onların muhtelitlerini yapmağa, kendilerini muhtelitler halinde karşımıza çıkmağa sevk ettik ve bu sefer de muhtelitler halinde yenmeğe giriştik. Ayrıyırı o kadar kolaylıkla yeniyorduk ki maçların biraz enteresan olabilmesi için onları birbirleriyle anlaşarak kuvvetlenmeğe adeta kendimiz sevk ediyorduk.

Bu suretle, Fenerbahçenin sarı-lacivert hüviyeti içinde, Türk futbolu ilk defa olarak o zamandır ki esaslı surette ecnebi takımların karşısında boy ölçüşmeğe ve onlarla beraber Peralı Rumları ve Ermeni takımlarını da yenerek milli bir mücadele bayrağı haline gelmeğe, sevilen bir takım olmağa başladı.

Fener muhabbeti halka aşılannmış ve insanlar, artık topu, çocuk eğlencesi halinden çıkarıp milli bir tokat haline sokarak ikide bir İngiliz kalesini şamarlıyan Feneri istiyorlardı!.'

Örneğin Yorumlanması:

Bu örnekte Fenerbahçe'nin, Kurtuluş Savaş'ı sonrasındaki Ateşkes Dönemi'nde olan maçlarına değinilmektedir. Bu dönemde Türk halkının işgal güçlerine karşı aşırı kin beslediği aktarılmaktadır. Fenerbahçe'nin pazar günleri işgal güçler ile maçlar yapması ve onları yenmesi sayesinde Türk halkının hıncını aldığı anlatılmaktadır. Aslında Fenerbahçe'nin işgal kuvvetleri ile yaptığı bu maçlar onların gözünde bir milli kavga ve bir milli mücadele olarak görüldüğü vurgulanmaktadır.

Fenerbahçe'nin önce işgal kuvvetleri ile maçlar yaptığı, daha sonra işgal kuvvetlerinin yenilmesinden dolayı kendi aralarında karma takımların oluşturulduğu ve yine yenildikleri ifade edilmektedir. Fenerbahçe'nin o dönemde Türk futbolunu temsil ettiği, milletlerarası takımlarla mücadele ettiği, işgal kuvvetlerini, Rumları ve Ermenileri yenerek bir milli mücadele bayrağı haline geldiği savunulmaktadır. Beynelmilel spor müsabakaları sayesinde savaşın öcünün alındığı ve yapılan müsabakaların bir milli mücadele olarak seyredilip takip edildiği görülmektedir.

Örnek 3.

Yazının Künyesi: Top:Olimpiyat-Türkspor Birleşik Mecmuası, 18 Ocak 1937, Cilt:5, Sayı:116, Sayfa:11.

Yazının Başlığı: "T. HÜSEYİN

Serbest güreş müsabakalarına girmek üzere Paris'e gidiyor.

Türk pehlivanlarının Paris ringlerinde gösterdikleri muvaffakiyetin Fransızları hayrette bıraktığı muhakkaktır."

'Dinarlı Mehmet'ten ve Kara Ali'den sonra Mehmet Arif'in bu sahifede tafsilatle yazdığımız son güreşi Fransızlara en yavuz güreşçilerin hala Türk kanından geldiğini açıkça göstermiş olacak ki Fransız organizatörleri şehrimize muraacaat ederek buradan Türk pehlivanı istemişlerdir.

Bu daveti ilk ve haklı olarak kabul eden Tekirdağlı Hüseyn'dir. Yüksek ve yenilmez kıymetini Taksim'de yapılan alaturka ve serbest güreşlerde bir kere daha bihakkın isbat eden Tekirdağlı Hüseyn bugünlerde Paris'e hareket edecektir.

Pehlivanlarımızın organizasyon dalaverelerinden kendini iyi muhafaza ederek Paris ringlerinde Türk güreşçiliğinin hakiki kıymet ve kabiliyetini göstereceğine kaniiz. Kendisine iyi seyahatler ve muvaffakiyetler dileriz.'

Örneğın Yorumlanması:

Bu örnekte milletlerarası güreş müsabakası sayesinde Türk güreşçilerinin ülkelerini temsil ettiğı ve Türk'ün güreşte çok iyi olduğunu Fransızlara gösterdiği görölmektedir. Milletlerarası spor müsabakalarına katılmanın ülkeyi temsil etmek olduğı, bu sahalarda başarı elde etmenin ülkeyi ve milleti iyi bir şekilde tanıtmak ve güçlü olduğunu göstermek olduğı düşünölmektedir.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmada sporun milliyetçilik ile ilişkili olduğu düşünülerek Türkiye Cumhuriyeti'nin 1930 ile 1940 yılları arasında çıkan Türk spor dergilerinde milliyetçilik kavramı araştırılmıştır. 1930-1940 yılları arasında yayınlanan toplamda 7 Türk spor dergisine ulaşılmıştır. Bu 7 dergiden milliyetçiliği nitelendiren 18 konu elde edilmişve dönemin şartlarına göre açıklanmıştır.

Yapılan literatür taraması sonucunda Türk spor dergilerinde fazla bir çalışmanın yapılmadığı ve özellikle milliyetçilik olgusunun araştırılmadığı görülmüştür.

Türk spor dergilerinde yapılan çalışmalar:

- İdman (1913-1914): İlk Kapsamlı Spor Dergisi Üzerine Bir İnceleme – Hakan Aydın
- Cumhuriyet Öncesi Dönem (1909-1923) Gençliği Konu Edinen Süreli Yayınlar (Dergiler) – Savaş Karagöz
- Beden Eğitimi Dergisi'nin (1959-1978) Eğitim Sorunları Açısından Değerlendirilmesi – Burçak Bilgin – Özbay Güven
- Bir Dönemin Spor Yayını “Beden Terbiyesi ve Spor Dergisi” – Levent Atalı
- Türkiye’de Sporun Tarihi Spor Alemi Dergisi ve Türkiye’de İdman – Zafer Toprak
- Spor Alemi (1919-1929): Osmanlı İmparatorluğun’dan Türkiye Cumhuriyeti’ne Geçiş Aşamasında Bir Spor Dergisi – Ali Eroğlu
- Türk Spor Kurumu Dergisi 1936-1938 Seçilmiş Spor Makaleleri – Suat Karaküçük

Bu yayınlarda Türk dergilerinin çalışıldığı, fakat milliyetçilik kavramının araştırılmadığı görülmektedir. Türk spor dergilerinde milliyetçilik kavramının araştırılması ile ilk yeni bir çalışmanın yapıldığı, daha önce böyle bir çalışmanın yapılmadığı ve bundan sonra yapılacak olan çalışmalara örnek teşkil edeceği söylenebilir. Bunun yanı sıra Türk spor dergilerinin çok çalışılmadığı da görülmektedir. Türk spor dergilerinin üzerine yoğunlaşılması gereken bir kaynak olduğu ve birçok çalışmanın ortaya çıkabileceği söylenebilir.

•İdman (1913-1914): İlk Kapsamlı Spor Dergisi Üzerine Bir İnceleme – Hakan Aydın

Bu çalışmada, ilk spor dergilerinden olan İdman dergisi hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmada İdman dergisinin künyesi çıkarılmış ve derginin neden, nasıl ve kim tarafından çıkarıldığı belirtilmiştir. Kimler tarafından yayınlar yapıldığı, hangi branşlara ve konulara değinildiği aktarılmıştır. İdman dergisinin, İngilizce futbol terimlerinin Türkçe karşılıklarını bulmaya çalıştığı, sporu bir kurum ya da bir federasyon şeklinde ele aldığı, sporun gelişmesi için uğraştığı ve önemli katkısının olduğu belirtilmiştir. Çalışmada dergiden örnek makalelerin de verildiği görülmektedir. İdman dergisinin Birinci Dünya Savaşı sırasında kapandığı ve savaş sonrasında Spor Alemi dergisi olarak tekrar yayınlanmaya başladığı belirtilmiştir.

Genel olarak bakıldığında, çalışmada İdman dergisinin nasıl bir dergi olduğu, kim tarafından çıkarıldığı, hangi konulara değinildiği ve konuların kimler tarafından yazıldığı aktarılmaktadır. İdman dergisi hakkında geniş bilgiler verilerek derginin yayın hayatının anlatılmaya çalışıldığı görülmektedir. Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada daspor dergilerinde milliyetçilik kavramının incelenmesinin yanında çalışmada kullanılan Türk spor dergilerinin künyelerinin, yayın yıllarının, kim tarafından çıkarıldıklarının bilgilerine yer verildiği ve örnek makalelerin bulunduğu görülmektedir. Bundan dolayı iki çalışmada benzerlik söz konusu olduğu ve her iki çalışmada da dergiler hakkında bilgilerin verildiği görülmektedir.

•Cumhuriyet Öncesi Dönem (1909-1923) Gençliği Konu Edinen Süreli Yayınlar (Dergiler) – Savaş Karagöz

Bu çalışmada, Cumhuriyet öncesi dönemde yayınlanmış ve gençliği konu alan dergiler araştırılmıştır. Çalışmada dergilerin genel bilgileri ve gençlere yönelik hangi konuların yayınlandığı hakkında bilgiler verilmiştir. Gençlerin sosyal yaşamlarında başarılı olabilmeleri için dönemin getirmiş olduğu değişimlerden nasıl yararlanmaları gerektiği dergilerin sahip olduğu görüş ve ideolojiler doğrultusunda verilmeye çalışıldığı vurgulanmıştır. Çalışmada dergilerin ilmi, ahlaki, edebi, sosyal ve felsefi

konulara değindikleri belirtilerek bu konuların ayrıntılı bir şekilde sınıflandırıldığı ve bu sınıflandırmaların içerisinde vatan ve millet sevgisini olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada gençlerin doğru bir şekilde yönlendirilmesi ve gençlerin hayatta başarılı olmaları için ne gibi yol izlemeleri gerektiği gibi bilgilerin verilmesi Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmaya benzetilebilir. Türk spor dergilerinde de o dönemdeki bireylerin ülkelerini yurt içinde ve yurt dışında nasıl ve neden temsil etmeleri gerektiğinin belirtildiği ve neden spor yapıp güçlenilmesi gerektiğinin anlatıldığı görülmektedir.

İki çalışmada da konuların sınıflandırılması yine benzer bir özellik olarak görülmektedir. Bu çalışmadaki sınıflandırmanın bir tanesinin vatan ve millet sevgisi olduğu belirtilmiştir. Gençlerin doğru bir şekilde yönlendirilmesinde vatan ve millet sevgisinin konu alınması ile vatanını ve milletini seven bireyin hem kendisine hemde vatani ve milletine faydalı olabileceği düşünülebilir. Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada da benzerlik olarak bireylerde vatan ve millet sevgisinin olması, miliyetçiliği tetikleyen en önemli etken olarak görülmektedir. Vatanını ve milletini seven birey, vatani ve milleti için spor yapacak ve onlar için başarılı olacaktır.

Cumhuriyet öncesi dönemde yayınlanan dergilerin incelenmesiyle yapılan çalışmada dergilerde vatan ve millet sevgisi konusunun yer alması sonucunda Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmanın zaman aralığının genişletilebileceği ve Cumhuriyet öncesi dönemde de milliyetçiliğın araştırılabileceği düşünülebilir.

•Beden Eğitimi Dergisi'nin (1959-1978) Eğitim Sorunları Açısından Değerlendirilmesi – Burçak Bilgin – Özbay Güven

Bu çalışmada, Beden Eğitimi dergisinin 1959-1978 yılları arasında yayınlanan sayılarının incelendiği belirtilmektedir. Çalışmada bu sayıların içeriğinin incelenmesisonucunda dergide spor ve eğitim ilişkisi, beden eğitimi ve spor politikası, kamu hizmeti olarak spor yönetimi, okullarda beden eğitimi ve spor dersleri ile ilgili problemlerinkonu alındığı aktarılmaktadır.

Genel olarak bakıldığında, bu çalışmada eğitim sorunlarının araştırıldığı görülmektedir. Çalışmada derginin o dönemin şartlarını yansıtması sebebiyle eğitim sorunlarının Beden Eğitimi dergisinde arandığı belirtilmiştir. Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada da dergilerin, bulunduğu dönemin şartlarını yansıttığı düşünülerek 1930-1940 yılları arasında milliyetçiliğin spora nasıl yansıdığı ve sporun milliyetçilikle ilişkisine bakılarak bireylere nasıl etkisi olduğu Türk spor dergilerinde incelenmeye çalışılmıştır.

• Bir Dönemin Spor Yayını “Beden Terbiyesi ve Spor Dergisi” – Levent Atalı

Bu çalışmada Beden Terbiyesi ve Spor dergisinin 1939-1944 yılları arasında yayınlanan sayılarının içeriğinin ve şekil olarak boyut ve özelliklerinin incelendiği belirtilmektedir. Çalışmada içerik analizi kullanılarak dergideki makalelerin konu başlıkları, yazarları, yazı ve haberlerin içerikleri ve derginin boyut ve özellikleri incelenmiştir.

• Türkiye’de Sporun Tarihi Spor Alemi Dergisi ve Türkiye’de İdman – Zafer Toprak

Bu çalışmada, Spor Alemi dergisi hakkında bilgiler verilmekte ve derginin sahibi, yazarları ve ele almış olduğu konuları aktarılmaktadır. Aynı zamanda derginin yayınlandığı dönemlerde ülke şartlarından da bahsedilmektedir. Dergide sadece ulusal haberlerin değil uluslararası haberlerin de yer aldığı belirtilmektedir. Dönemin şartları göz önünde bulundurularak ülkede ve dünyada spor haberlerinin nasıl yansıtıldığı anlatılmaktadır.

Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada da aynı şekilde ele alınan dergiler hakkında genel bilgiler verilmiş ve sporda milliyetçilik konusu dönemin şartları göz önünde bulundurularak aktarılmaya çalışılmıştır.

• Spor Alemi (1919-1929): Osmanlı İmparatorluğun’dan Türkiye Cumhuriyeti’ne Geçiş Aşamasında Bir Spor Dergisi – Ali Eroğlu

Bu çalışmada, Osmanlı İmparatorluğu’nun son yılları ile Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş yılları arasında sporun, özellikle de futbolun gelişim

evrelerini araştırmak için Spor Alemidergisinin incelendiği belirtilmektedir. Dergide yayınlanan haber ve makalelerin tamamının incelendiği ve İstanbul'daki, Batı'daki ve Anadolu'daki futbol haberlerinin örneklerinin verildiği aktarılmaktadır. Çalışmada dergilerin sırasıyla sayıları, sayılarda ele alınan konuları, konuların yazarları ve konuların sayfa numaraları şeklinde bilgilerin ve daha sonra ise bazı makalelerin örneklerinin verildiği görülmektedir.

Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada da aynı şekilde sporda milliyetçiliği konu alan ya da sporda milliyetçiliği nitelendirdiği düşünölen konuların makalelerinden örneklerin verildiği görülmektedir. Ayrıca dergi isimlerinin, o dergide sporda milliyetçiliği nitelendiren konuların kaç tane olduğu ve genel olarak dergi hakkındaki bilgilerin aktarıldığı görülmektedir. Bu sebeple her iki çalışmada benzerlik olduğu düşünölse de Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada dergi isimlerinin, elde edilen makalelerin sayılarının, konu başlıklarının, yazarların isimlerinin ve sayfa numaralarının tablo şeklinde verilemediğinden dolayı farklılık olduğu görülmektedir. Dergi isimlerinin, elde edilen makalelerin sayılarının, konu başlıklarının, yazarların isimlerinin ve sayfa numaralarının tablo şeklinde verilememesinin nedeni olarak ise çalışmanın çok uzun ve kapsamlı olacağı ve çalışma amacının dışına çıkılacağı düşünölebilir.

Türk spor dergilerinde milliyetçilik kavramının çalışılmadığı fakat sporda milliyetçilik konusunun birçok kez çalışıldığı görülmektedir.

Sporda milliyetçilik ile ilgili yapılan çalışmalar:

• Türkiye Spor Federasyonlarına Ait Web Sayfalarının Milliyetçi Göstergeler Açısından İncelenmesi ve Diğer Ülke Federasyonlarıyla Karşılaştırılması – Aynur Köse – Eylem Arslan

• Spordaki Milliyetçilik Anlayışının Şiddete Yansıması Üzerine Çalışma – Oktay Kızır – Cumaali Yavuz

• Sporda/Futbolda Şiddet ve Kışkırtılan Milliyetçilik – Selam Ulus

• Spor ve Milliyetçilik Etkileşimi: Ulusal Kimlik Oluşturmada Sporun Yeri ve Önemi – Mustafa Yaşar Şahin – Fatih Yenel – Tekin Çolakoğlu

• Futbolda Milliyetçilik: 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası Haberlerine Yönelik Söylem Analizi – Elif Küçük Durur – Hakan Bakar

• Türkiye’de Spor Basını ve Milliyetçilik Söylemi – Emre Gökalp

• Futbol ve Milliyetçilik: Türk Milli Takımının Katıldığı Dünya Kupalarının Hürriyet Gazetesi Üzerinden Çözümlemesi – Arada Umut Saygın

• Milliyetçilik: Türkiye’de Söylemsel ve Söylemsel Olmayan Pratiklerde Futbol Örneği – Dilara Hekimci

Sporun milliyetçilik ile ilişkisinin birçok makale ve tezde araştırıldığı gözlemlenmiştir. Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet’in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmaya yakın olarak web sayfalarında, basında ve gazetede araştırmaların yapılmış olduğu fakat Türk spor dergilerinde milliyetçilik konulu hiçbir çalışmanın yapılmamış olduğu görülmektedir.

• Türkiye Spor Federasyonlarına Ait Web Sayfalarının Milliyetçi Göstergeler Açısından İncelenmesi ve Diğer Ülke Federasyonlarıyla Karşılaştırılması – Aynur Köse – Eylem Arslan

Bu çalışmada, genel olarak sporun milliyetçilik ile ilişkisinin federasyonlar tarafından kullanılıp kullanılmadığına yönelik bir araştırma yapıldığı görülmektedir. Çalışmada ABD, Fransa, İtalya, İsviçre ve Türkiye’nin futbol, tenis ve satranç federasyonlarına ait web sayfalarının incelendiği belirtilmektedir. İnceleme sonucunda ülkelere ait federasyonların web sayfalarının çoğunda bayrağı anımsatan göstergelerin olmasından dolayı milliyetçiliğe vurgu yapıldığı aktarılmaktadır. Türkiye’deki spor federasyonlarına ait web sayfalarında milliyetçi göstergelerin doğrudan sunulduğu, diğer ülkelerin federasyonlarına ait web sayfalarında ise spora yönelik görsellerin daha çok ön planda olduğu vurgulanmaktadır.

Bu ve Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet’in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada, sporun milliyetçilik ile

ilişkinin olduğu ve web sayfalarında ya da dergilerde milliyetçiliğin spora yansıtıldığı görülmektedir.

• Spordaki Milliyetçilik Anlayışının Şiddete Yansıması Üzerine Çalışma – Oktay Kızır – Cumaali Yavuz

Bu çalışmada, spordaki milliyetçilik algısının spora şiddet olarak yansımasının incelendiği belirtilmektedir. Sporda milliyetçilik algısının spora şiddet olarak yansımasını incelemek amacıyla toplamda 22 çalışmaya ulaşıldığı ve elde edilen veriler ile sporda milliyetçilik, fanatizm ve şiddet ilişkisinin yorumlandığı vurgulanmaktadır. Sonuç olarak; sporda şiddet olaylarının, milliyetçilikte bireysel ve toplumsal nitelikler taşıdığı, seyircilerin psikolojik bir savunma aracı olarak milliyetçilik algısını kullandıkları ve milliyetçi taraftarlık algısı fanatizme dönüşünce taraftarların şiddet eylemine yönelebilecekleri belirtilmektedir. Dünya medyasının, Avrupa ve dünya kupalarında takımların galibiyetlerinden sonra ciddi bir şekilde milliyetçiliğin ırkçılık duygusunu kışkırttığı ve milli maçlar öncesinde maçları bir bağımsızlık mücadelesi gibi sunduğu aktarılmaktadır.

Bu çalışmada ve Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada milli maçlar bir bağımsızlık mücadelesi olarak görülmektedir. Fakat bu çalışmada, medyanın milliyetçiliği ırkçılık ve şiddet olarak yansıttığı belirtilmektedir. Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada ise milliyetçiliğin ülkelerin milli bağımsızlık mücadelesi, ülkelerin üstünlüğü ya da varlığını kanıtlanması olarak görüldüğünden dolayı vatan sevgisi olarak görülmektedir.

• Sporda/Futbolda Şiddet ve Kışkırtılan Milliyetçilik – Selam Ulus

Bu çalışmada, 2000'li yılların sonuna doğru futbolun giderek amacından saptığı ve insanların hoşça vakit geçirdikleri bir spor branşı olmaktan çıktığı vurgulanmaktadır. Çalışmada medyanın, kitleleri futbolun peşinden sürükleyerek sosyal ve ekonomik zemindeki eşitsizlikleri, siyasi ve toplumsal problemlerin unutulmasını ve toplumdaki gerginliğin bir şekilde sahalarda boşaltılmasını sağlandığı belirtilmektedir. Futbolda kitlelerin ilgisi, takımlar arası ve şehirlerarası düşmanlıklara ve uluslararası karşılaşmalarda fetihlere dönüştürüldüğü ve futbolun

ırkçılığın bir aracı haline geldiği aktarılmaktadır. Medya araçlarının, spor müsabakalarında halkın milliyetçi duygularını kışkırtan başlıklar ve yazılar paylaşımları sonucunda kitleleri şiddete yönlendirdiği ve takımlar arasında olayların çıkmasına neden olduğu savunulmaktadır.

• Spor ve Milliyetçilik Etkileşimi: Ulusal Kimlik Oluşturmada Sporun Yeri ve Önemi – Mustafa Yaşar Şahin – Fatih Yenel – Tekin Çolakoğlu

Bu çalışmada amacın, milliyetçilik ile sporun etkileşimini incelemek ve ulusal kimlik oluşturmada sporun yerini ve önemini belirlemek olduğu belirtilmektedir. Çalışmada sporun milliyetçilik ile etkileşimine bakıldığında; milli anlamlar yüklenen spor müsabakalarının, milliyetçi mesajlar içeren gazete manşetlerinin ve spor karşılaşmalarında milliyetçi sloganların olduğu ve bunlara benzer durumlarla milliyetçiliğin kendisini yeniden ürettiği aktarılmaktadır. Çalışmada; uluslararası spor müsabakalarının ulusal kimliğin ve milli rekabetin oluşmasını sağlayarak devletlerin gelişiminde etkili olduğu, sporun toplumda oluşabilecek küçük iç bölünmeleri ortadan kaldırarak milletin bir bütün olarak kurulmasını sağlayan bir alan olduğu, sportif başarıların elde edilmesi ile bireylerde vatanseverlik duygusunun pekiştiği, uluslararası sporun milli farkındalığı ve milli kimliği canlandırdığı, sporda bireysel ve takım başarılarıyla milli bilincin, gururun ve birliğin canlandığı ve sporun çeşitli toplulukları milli birliğin etrafında toplayabilen bir araç olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Hem bu çalışmada hem de Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada, sporun milliyetçilik ile ilişkisi araştırılmıştır. Bu çalışmadan farklı olarak Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada, sporun milliyetçilikle ilişkisinin belirli bir dönem aralığında araştırıldığı ve dönemin yapısını ve sporun milliyetçilikle ilişkisini öğrenmek için dönemin dergilerinin incelendiği görülmektedir. Her iki çalışmada da sporun milliyetçilik ile ilişkisinin olduğu, spora milli duygularla yaklaşıldığı ve sporun milli duyguları canlandırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

•Futbolda Milliyetçilik: 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası Haberlerine Yönelik Söylem Analizi – Elif Küçük Durur – Hakan Bakar

Bu çalışmada futbol, milliyetçiliği oluşturan alanlardan bir tanesi olarak görülmektedir. Bu yüzden 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası'na katılan Türk Milli Futbol Takımı'nın haberlerinin gazeteye ne şekilde yansıtıldığı ve nasıl bir milliyetçilik söyleminin olduğunun araştırıldığı belirtilmektedir. Çalışmada Milliyet, Cumhuriyet, Hürriyet gazetelerinin 2008 Avrupa Şampiyonası haberlerinde Türk milliyetçilik söyleminin incelendiği görülmektedir. Türk Milli Futbol Takımı'nın katıldığı müsabakaların biz olarak yüceltildiği, özellikle müsabakaları Türk Milli Futbol Takımı'nın kaybettiği durumlarda ise karşı takımın ve onun milletinin rahatsız edici etken olarak dışlandığı belirtilmektedir. Çalışmada, müsabakalara katılan takımların kendi milletini temsil ettiğinden ve on bir kişilik takımların millet olarak somutlaştırıldığından dolayı sporun/futbolun milli duyguları canlandıran bir etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Özellikle uluslararası spor müsabakalarının, milli kimlikleri oluşturmakta önemli derecede katkısının olduğu ve yapılan tezahüratlarda, bestelenen marşlarda ve medyada milliyetçi söylemlerin kullanılmasından dolayı milliyetçiliğin futbolun içerisinde yer edindiği aktarılmaktadır.

Bu çalışmada ve Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada spor; milliyetçiliği inşa eden, pekiştiren ve canlandıran bir alan olarak görülmektedir. Her iki çalışmada damedyanın bulunduğu dönemi yansıttığı ve medyanın milliyetçiliği topluma sunan etkili bir araç olarak görüldüğü belirtilmektedir. Bu nedenden dolayı çalışmalarda dergi ve gazetelerin araştırıldığı görülmektedir. Sonuç olarak bakıldığında ise her iki çalışmada da sporun milliyetçiliği canlandıran bir etkisinin olduğu, özellikle milletlerarası spor müsabakalarında milliyetçi duyguların en üst seviyelere çıktığı, kendi takımlarının yüceltildiği ve karşı takımların dışlandığı aktarılmaktadır.

•Türkiye'de Spor Basını ve Milliyetçilik Söylemi – Emre Gökalp

Bu çalışmada, Türk milliyetçiliğine ait söylemlerde ve Türk milli kimliğinin yeniden üretiminde spor/futbol medyasının rolünün araştırıldığı belirtilmektedir.1990

yılından sonra yayınlanan ve Türk milli takımının resmi müsabakalarını ve Galatasaray futbol takımının Avrupa kupalarındaki müsabakalarını konu alan iki gazetenin araştırıldığı ve bu müsabakalarda milliyetçiliğin Türk medyasına nasıl yansıdığına ortaya çıkarıldığı aktarılmaktadır. Çalışmada sonuç olarak Türkiye’de milliyetçi söylemlerin ve Türk milli kimliğinin yeniden inşasında futbol basınının önemli olduğu fakat Türk spor basınında tarihsel olarak yeniden üretildiği söylenen Türk milliyetçiliğinin, vatanseverlik söylemi olmadığı vurgulanmaktadır

Milliyetçiliğin spora yansıtılmasında, spor medyalarının büyük bir önemi olduğu bu çalışmada vurgulanmıştır. Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet’in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada da bu yüzden spor medyasında araştırılma yapıldığı ve 1930-1940’lı yılları en iyi anlatacak ve dönemi en iyi yansıtacak aracın spor dergileri olduğunun düşünüldüğü belirtilmiştir. Bu nedenden dolayı araştırılan kaynaklar bu iki çalışmada da benzerlik gösterdiği düşünülebilir. Fakat Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet’in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada milliyetçilik; vatanseverlik, vatan ve millet sevgisi ve yabancı düşmanlığı olarak görülürken ve sporun; milliyetçiliği, vatan ve millet sevgisini canlandırdığı belirtilirken bu çalışmada milliyetçiliğin vatanseverlik söylemi olmadığı aktarılmıştır.

•Futbol ve Milliyetçilik: Türk Milli Takımının Katıldığı Dünya Kupalarının Hürriyet Gazetesi Üzerinden Çözümlemesi – Arada Umut Saygın

Bu çalışmada futbolun milliyetçilik düşüncesiyle etkileşiminin araştırıldığı ve bu amaçla Türk milli futbol takımının katılmış olduğu 1950, 1954 ve 2002 Dünya Kupası finallerinin yayınlandığı Hürriyet gazetesinin incelendiği belirtilmektedir. Çalışmanın üç bölümde sunulduğu, ilk bölümde futbolun dünyada ortaya çıkışı, gelişimi ve milliyetçilik düşüncesi ile etkileşiminin, ikinci bölümde futbolun Anadolu’da ortaya çıkışı, gelişimi ve milliyetçilik düşüncesi ile etkileşiminin ve üçüncü bölümde Türk milli futbol takımının katıldığı 1950, 1954 ve 2002 Dünya Kupası finallerinin Hürriyet gazetesindeki sunuş şekillerinin konu alındığı görülmektedir.

Çalışmada futbolun Anadolu'daki tarihi ile Türk milli kimliğinin inşa edilmiş tarihinin birbirlerine paralel olduğu belirtilmektedir. Osmanlı döneminden başlayarak kurulan futbol kulüplerinin yabancı futbol takımlarını yenme ve Türklüğü Batı'ya kanıtlama amaçlarının olduğu ve bu amacın Cumhuriyet'in kurulmasından sonra da devam ettiği aktarılmaktadır. Aynı zamanda futbolun dış politikanın bir parçası olarak kullanıldığı ve bu sayede milli kimliğin inşa edilmesinin ve Cumhuriyet'in uluslararası alanlarda tanıtılmasının amaçlandığı belirtilmektedir. Türkiye'de spor basınının futbolu kullanarak milliyetçiliğin tekrar yeniden üretilmesine yardımcı olduğu vurgulanmaktadır. Basının önemli katkısıyla beraber, milletlerarası müsabakaların Türkiye'nin diğer ülkelerle olan siyasi sorunlarının rövanşı algısı ve Batı ülkelerine ders verme arzusu ile önemsenerek Türk milliyetçiliğinin yeniden üretilmesinde önemli birer araç haline aldığı aktarılmaktadır. Son olarak Türk milli futbol takımının katılmış olduğu 1950, 1954 ve 2002 Dünya Kupası finallerinin gazetede incelenmesi ile Dünya Kupasının milliyetçiliği üreten çatışmacı yönünün ve farklı kültürleri birleştiren yönünün olduğu savunulmaktadır.

Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada da bu çalışmanın sonuçlarına benzer konu başlıklarının olduğu görülmektedir. Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada spor sayesinde Türk'ün varlığının ve gücünün dünyaya tanıtıldığı, beynelmilel spor müsabakaları sayesinde sporcuların ülkelerini tanıttığı, beynelmilel spor müsabakaları sayesinde kaybedilen savaşların öcünün alınmak istendiği, beynelmilel spor müsabakalarının bir milli mücadele olarak görüldüğü ve spor müsabakalarında ortaya çıkan milliyetçiliğin saldırgan özelliğinin yanında birleştirici özelliğinin olduğu belirtilmiştir.

• Milliyetçilik: Türkiye'de Söylemsel ve Söylemsel Olmayan Pratiklerde Futbol Örneği – Dilara Hekimci

Bu çalışmada amacın milliyetçiliğin gelişimini ve gelişen milliyetçiliğin Türk futboluna nasıl yansıdığını ortaya çıkarmak olduğu aktarılmaktadır. Çalışmada milliyetçiliğin hayatın her alanına yayıldığı ve futbolun bu alanlardan bir tanesi olduğu belirtilmektedir. Çalışmada Türkiye tarihi dört döneme ayrılarak

milliyetçiliğin ortaya çıktığı Osmanlı Devleti'nin son dönemi, Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde futbolun milliyetçilik ile etkileşimi, 1980 sonrasındaki Avrupa eksenli yabancı düşmanlığı ve en son 1990 sonrası dönemde futbola yüklenen militarist, cinsiyetçi ve ırkçı yaklaşımların gösterilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Bu çalışmada milli mücadele döneminde; futbolun, milli kimliğin önemli bir parçası olduğu, kulüplerin, ulusal ve uluslararası müsabakalarda başarı elde etmeye çalıştığı sonucuna ulaşıldığı ve İstanbul'da işgal kuvvetlerine, İzmir'de Rum ve Ermenilere karşı yapılan müsabakaların Türk milletinin onur ve gurur mücadelesi haline geldiğibelirtilmektedir. Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet'in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) adlı çalışmada da; sporunuluslararası spor müsabakalarında Türk milli kimliğini temsil ettiği, kulüplerin ve paramiliter örgütlerin bireyleri yetiştirerek Türkiye'yi uluslararası spor müsabakalarında temsil etmeye çalıştığı ve sporcuların ve kulüplerin işgal kuvvetleri ile yapılan spor müsabakalarında tıpkı savaşlardaki gibi mücadele verdiği aktarılmaktadır. Bu nedenden dolayı iki çalışmanın benzer sonuçlar taşıdığı düşünülebilir.

Sporun milliyetçilikle ilişkisini araştıran çalışmaların çoğunda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Çalışmalarda genel olarak sporun milliyetçilikle ilişkisinin olduğu, spora milli duygularla yaklaşıldığı, sporun milli duyguları canlandırdığı, sporun milliyetçiliği inşa eden, pekiştiren ve canlandıran bir alan olduğu, özellikle beynelmilel spor müsabakalarında milliyetçi duyguların en üst seviyelere çıktığı, beynelmilel spor müsabakalarının bir bağımsızlık mücadelesi olarak görüldüğü, kendi takımlarının yüceltildiği ve karşı takımların dışlandığı sonucuna ulaşılmıştır.Çalışmalarda genel olarak medyanın kullanıldığı, medyanın bulunduğu dönemi yansıttığı, medyanın milliyetçiliği topluma sunan etkili bir araç olarak görüldüğü ve çoğunlukla dergi ve gazetelerde bu yüzden araştırmaların yapıldığı belirtilmektedir.

Yapılan çalışma ile Türkiye Cumhuriyeti'nin1930 ile 1940 yılları arasında yayınlanan 7 Türk spor dergisi incelenmiştir. Elde edilen dergilerin incelenmesi sonucunda sporda milliyetçiliği niteleyen 18 konuya ulaşılmış ve yorumlanmıştır.

Dergilerde ‘Koca Türk, Yaşa Türk, Müthiş Türk, Türk Gibi Kuvvetli’ gibi ifadelerin kullanıldığı, Türk milletine övgülerin yapıldığı ve Türk milletinin üstün tutulduğu görülmüştür. Türk’ü güçlendirmek, sağlam nesiller yetiştirmek, Türk’ün gücünü dünyaya tanıtmak, Türk’ün şerefini korumak, Türkiye’yi temsil etmek, milli bayrağı şeref direğinde dalgalandırmak ve milli marşı dinletmek gibi konulara değinilerek sporun bu amaçlarla yapılması ve beynelmilel spor müsabakalarına katılınması gerektiği anlatılmıştır. Vatan müdafaası, vatan vazifesi, gürbüz Türk nesli ve gürbüz Türk kadın sporcuları gibi konularına değinilmiştir. Vatan müdafaası için gürbüz, vatanını ve milletini seven nesil oluşturulması gerektiğinden dolayı ülke bireylerinin spora yönlendirildiği ve özellikle geleceğin neslini güçlendirecek, güçlü evlatlar doğurup yetiştirecek kadınların spor yapmaları istendiği ve gençlerin spor yapmasının vatan vazifesi olarak görüldüğü belirtilmiştir. Sporun savaş, sporcuların ise asker olarak görülmesi, savaşın yerini sporun alması, sporun propaganda aracı olarak görülmesi ve ölen sporcuların şehit olarak anılması konularına değinilmiştir. Türk milletinin ve Türk dilinin üstün olduğundan bahsedilmiştir. Aynı zamanda sporun birleştirici özelliğinin olduğu ve bireylere millet ve yurt sevgisini aşıladığı aktarılmıştır.

Dergilerde kullanılan ifadelerden en çok oranda (%14) ‘Sporun Savaş, Sporuncunun Savaşçı Olarak Görülmesi’ maddesinin kullanıldığı, ‘Milli Şerefi Korumak ve Türkiye’yi Temsil Etmek’ maddesinin (%10) ikinci sırada olduğu ve ‘Vatan Müdafaası’, ‘Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek’, ‘Koca Türk, Yaşa Türk’ maddelerinin eşit oranda (%8) kullanıldığı görülmüştür. Dergilerden en az oranda kullanılan maddeler ise %2’lik kullanım oranları ile ‘Gürbüz Türk Nesli’, ‘Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü’, ‘Sporda Şehit’, ‘Güçlü Nesiller Yetiştirecek Kadın Sporcular’ ve ‘Beynelmielel Spor Müsabakaları’ maddeleri olmuştur.

Dergilerde ‘Sporun Savaş, Sporuncunun Savaşçı Olarak Görülmesi’ maddesinin 88 kez, ‘Milli Şerefi Korumak ve Türkiye’yi Temsil Etmek’ maddesinin 60 kez, ‘Vatan Müdafaası’ maddesinin 53 kez, ‘Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek’ maddesinin 52 kez, ‘Koca Türk, Yaşa Türk’ maddesinin 48 kez, ‘Gençlerin Vatan Vazifesi’ maddesinin 40 kez, ‘Milli Değerler’ ve ‘Spor ve Vatan, Millet ve Yurt Sevgisi’ maddelerinin 36 kez, ‘Türk’ün Tüm Cihanda Tanınması’

maddesinin 35 kez, ‘Sporun Birleştirici Özelliği ve Dostluk’ ve ‘Sporun Propaganda Aracı Olarak Görülmesi’ maddelerinin 34 kez, ‘Türk Gibi Kuvvetli’ maddesinin 32 kez, ‘Türk’e Övgüler’ maddesinin 22 kez, ‘Gürbüz Türk Nesli’ maddesinin 14 kez, ‘Türk Milletinin ve Türk Dilinin Üstünlüğü’ maddesinin 13 kez ‘Sporda Şehit’ maddesinin 11 kez, ‘Güçlü Nesiller Yetiştirecek Kadın Sporcular’ ve ‘Beynelmilel Spor Müsabakaları’ maddelerinin 10 kez kullanıldığı görülmüştür.

Türk Spor dergisinde (22 kez) ve Top Olimpiyat–Türk Spor Birleşik dergisinde (13 kez) ‘Koca Türk, Yaşa Türk’ maddesinin en çok oranda kullanıldığı, Olimpiyat Haftalık Spor dergisinde ‘Milli Şerefi Korumak, Türkiye’yi Temsil Etmek’ maddesinin en çok oranda (30 kez) kullanıldığı, Türk Spor Kurumu dergisinde ‘Vatan Müdafaası’ ve ‘Gençlerin Vatan Vazifesi’ maddelerinin en çok oranda (10 kez) kullanıldığı, Kırmızı–Beyaz Bitaraf Spor dergisinde ‘Sporun Savaş, Sporunun Savaşçı Olarak Görülmesi’ maddesinin en çok oranda (25 kez) kullanıldığı, Stad dergisinde ‘Vatan Müdafaası’ maddesinin en çok oranda (14 kez) kullanıldığı ve Beden Terbiyesi ve Spor dergisinde ‘Sporun Savaş, Sporunun Savaşçı Olarak Görülmesi’ ve ‘Sporu Geliştirmek, Sağlam Nesiller Yetiştirmek’ maddelerinin en çok oranda (5 kez) kullanıldığı görülmüştür.

Çalışmada spor; bireylere milliyetçiliği aşıl原因 ve bireylerde vatan ve millet sevgisini arttıran bir unsur olarak görülmüştür. Sporda milliyetçilik; bireylerin ülkesini diğer ülkelere karşı temsil etmesini, tanıtmasını, güçlü ve üstün göstermesini ve aynı zamanda vatanını müdafa etme konusunda bireylerin asker olarak yetişmesini sağlayan düşünce olarak görülmüştür. Türkiye’de 1930-1940’lı yıllarda sporun bireylere milliyetçi duygular ile yaptırıldığı ve milli duyguların canlandırılması için yaygınlaştırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Genel olarak bakıldığında Milliyetçilik Kavramı: Cumhuriyet’in İlk Dönemlerinde Yayınlanan Türk Spor Dergileri Örneği (1930-1940) çalışmasının Türkiye’de bir ilk olduğu, Türk spor dergilerinde milliyetçilik kavramı ile ilgili bir çalışmanın yapılmamış olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın gelecekte yapılacak olan çalışmalara örnek teşkil edebileceği ve Türk spor dergilerinin yeni bir çalışma alanı olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Akcan E, Geçikli RM. (2016). Cumhuriyet Dönemi Türk Spor Tarihinde Carl Diem ve Raporu. Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları. S:9-45.

Akıncı A. (2014). Milliyetçilik kuramları. *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15 (1), 141-142.

Akpınar BT. (2019). Erken Cumhuriyet Dönemi Ulus İnşa Sürecinde Milliyetçilik ve Kadın İmgesi: Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Romanlarında Kadın İmgesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Aslım M. (2007). Modern Toplumda Sporun İşlevi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Ateş SY. (2012). Asker Evlatlar Yetiştirmek. İstanbul: İletişim Yayıncılık. S:35-532.

Bilge N. (1989). Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları. S:11.

Boztemur R. (2006). Tarihsel açıdan millet ve milliyetçilik: Ulus-devletin kapitalist üretim tarzıyla birlikte gelişim. *Doğu-Batı Düşünce Dergisi*, 9 (38), 161-163.

Calhoun C. (2012). Milliyetçilik (B. Sütçüoğlu Çev.). İstanbul: Bilgi Yayınevi. (1952). S:13-175.

Çağaptay S. (2008). Otuzlarda Türk Milliyetçiliğinde Irk, Dil, Etnisite. Bora T, Gültekingil M. (Ed.). Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Milliyetçilik. İstanbul: İletişim Yayınları. S:245-255.

Çelebi N, Asan HT, Asan E. (2018). Meşrutiyet döneminde asker-vatandaş yetiştirme anlayışı çerçevesinde paramiliter gençlik örgütleri. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 503-510.

Çitak Z. (2006). Fransa’da laiklik ve milliyetçilik: 1905 kilise-devlet ayrılığı yasası. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 9 (38), 146-151.

Dever A. (2008). Sosyolojik Boyutlarda Spor. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Erdoğan N. (1993). Popüler futbol kültürü ve milliyetçilik. *Birikim Dergisi*, (49), 26-33.

Ertan TF, Örs O. (2018). Milliyetçiliğin müphemliği: Milliyetçilik nedir?. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, (62), 39-84.

Ertekin O. (2008). Cumhuriyet Döneminde Türkçülüğün Çatallanan Yolları. Bora T, Gültekingil M. (Ed.). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Milliyetçilik*. İstanbul: İletişim Yayınları. S:346.

Ezeli Rakipler “Demokrasi” İçin Buluşuyor. Skor gazetesi, Erişim: 1.8.2016, <https://skor.sozcukom.tr/2016/08/01/ezeli-rakipler-demokrasi-icin-bulusuyor-511889/>

Ezeli Rakipler Aynı Tribünde. Fotomaç Gazetesi, Erişim: 05 Ağustos 2014, <https://www.fotomac.com.tr/besiktas/2014/08/05/ezeli-rakipler-ayni-tribunde>

Fişek K. (1985). Yüz Soruda Türkiye Spor Tarihi. İstanbul: Gerçek Yayınevi. S:6-7.

Gotovusa L, Özkan ÖD. (2008). Türkiye-Hırvatistan maçından sonra Bosna’da kargaşa. Erişim: 25.08.2009, <http://bosnafutbolkulturublogspot.com/2008/06/trkiye-hirvatistan-maindan-sonra.html>

Gökalp E. (2007). “Milliyetçilik: Kuramsal bir değerlendirme”. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1), 279-283.

Göktürk E. D. (2008). 1919-1923 Dönemi Türk Milliyetçilikleri. Bora T, Gültekingil M. (Ed.). *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Milliyetçilik*. İstanbul: İletişim Yayınları. S:103-115.

Greenfeld L. (2006). Alman milliyetçiliğinin doğuşu. *Doğu-Batı Düşünce Dergisi*, 10 (39), 32-57.

Güven Ö. (1992). Türklerde Spor Kültürü. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu. S:1-2.

Habermas J. (2012). “Öteki” Olmak, “Öteki”yle Yaşamak Siyaset Kuramı Yazıları (İ. Aka Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. (1997). S:144.

Hayes CJH. (2010). Milliyetçilik Bir Din (M. Çiftkaya Çev.). İstanbul: İz Yayıncılık. S:147-178.

Hiçyılmaz E. (1974). Türk Spor Tarihi. İstanbul: Demet Ofset Yayınevi. S:13.

Hobsbawm EJ. (1993). 1780'den Günümüze Milletler ve Milliyetçilik "Program, Mit, Gerçeklik" (O. Akınhay Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (1992). S:24-170.

Hobsbawm EJ. (1999). İmparatorluk Çağı 1875-1914 (V. Aslan Çev.). Ankara: Dost Kitabevi. (1987). S:160.

İnal R. (2008). Küreselleşme ve Spor. İstanbul: Evren Basım Yayın. S: 126-127.

İplikçi A. (2017). Johann Gottfried Herder'de milliyetçilik düşüncesi. *Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 131-132.

Kanberoğlu NA. (2012). Fransız İhtilali'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne ulusçuluk akımı. *International Journal of Social Science*, 5 (6), 288-289.

Kaplan A. (2019). Sosyoloji Konferanslarını Dergisinin İçerik Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Karakaş M. (2006). Milliyetçilik I, Türkçülük ve Türk milliyetçiliği. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 9 (38), 57-62.

Karaosmanoğlu B. (2019). Türkiye'de Çocuklara Yönelik Televizyon Reklamlarının İçerik Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Karpat KH. (2010). Türk Demokrasi Tarihi. İstanbul: Timaş Yayınları. S: 329-340.

Kunter HB. (1938). Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar. İstanbul: Cumhuriyet Matbaası. S:7.

Naci A. (1934). Mütarekede Fenerbahçe'nin programı. *Olimpiyat Haftalık Spor Mecmuası*, 4 (166), 6-7.

Oğuz A. (2006). Rusya Türklerinin Türk milliyetçiliğiyle ilişkileri. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 9 (38), 109-113.

Osmanoğlu C. (2008). Ziya Gökalp'te Türkçülük Akımı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. S:7-8.

Özarslan F. (2019). Türkiye'de Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Alanlarını Birlikte Ele Alan Çalışmaların İçerik Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

Özdoğan GG. (2001). "Turan"dan "Bozkurt"a Tek Parti Döneminde Türkçülük (1931-1946). İstanbul: İletişim Yayınları. S:24-47.

Özkırmı U. (1999). Milliyetçilik Kuramları; Eleştirel Bir Bakış. Ankara: Sarmal Yayınevi. S:28-196.

Saklı AR. (2012). Fransa'da ve Almanya'da uluslaşma süreci ve ulus bilincinin oluşumu. *Akademik Bakış Dergisi*, (32), 10-11.

Selçuk SS. (2012). Düünden bugüne milliyetçilik: Küresel dünyada yükselen sesler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (3), 122-123.

Serinken ND. (2017). Almanya'daki Türklere Karşı Yabancı Düşmanlığı Bağlamında İnşa Edilen Milliyetçilik. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Sert G, Kurtoğlu M, Akıncı A, Seferoğlu SS. (2012). Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması. *Akademik Bilişim*, 1-3 Şubat 2012/ Uşak Üniversitesi, Uşak.

Şafak E. (2006). Barışçı Savaş. *Sabah Gazetesi*, Erişim: 06.09.2006, https://www.sabah.com.tr/yazarlar/safak/2006/06/09/barisci_savas

Şahin MY, Yenel F, Çolakoğlu T. (2010). Spor ve milliyetçilik etkileşimi: Ulusal kimlik oluşturmada sporun yeri ve önemi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (1), 1244-1263.

Takış T. (2006). Milliyetçilik I, Hangi milliyetçilik?. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 9 (38), 7-8.

Talimciler A. (1999). Türkiye futbol medyası. *Biricik Aylık Sosyalist Kültür Dergisi*, (117), Ocak 1999.

Tezcan M. (1982). Atatürk ve spor. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 19.

Topakkaya A. (2007). Dünya futbol şampiyonası bağlamında Almanya’da açığa çıkan milliyetçilik akımının Alman basınına göre değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (20), 246-259.

Turan E. (2011). Milliyetçilik teorisinin gelişimi ve Türk milliyetçiliği. *Selçuk Üniversitesi Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 1 (1), 136-147.

Türk Dil Kurumu. Erişim: 30 Aralık 2019, <https://sozluk.gov.tr/>

Ülken M. (1939). Topulukların Yükselişinde Beden Terbiyesinin Rolü. İstanbul: Aydınlık Basımevi. S:15.

Weber M. (2006). Millet (E. Çerezcioglu Çev.). *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, 10 (39), 181-182.

Yamak S. (2009). II. Meşrutiyet Döneminde Paramiliter Gençlik Örgütleri. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Yanık C, Kara M. (2016). Milliyetçiliğe yönelik iki kuramın değerlendirilmesi: Modern Milliyetçi kuram ve etno-sembolcü milliyetçilik yaklaşım. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (1), 568-571.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Burak Büyükgüllü
Doğum Yeri : Çubuk
Doğum Tarihi : 14/10/1995
Yabancı Dili : 63,75
E-posta : burakbuyukgullu@gmail.com
İletişim Bilgileri : 05537601311
Öğrenim Durumu : Lisans

Derece	Bölüm/ Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Spor Yöneticiliği	Ordu Üniversitesi	2017

Yayınlar :

1. Sports Lodges In The Ottoman Empire